

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

**ΤΜΗΜΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ**

**<<Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ESG ΣΤΙΣ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ>>**

Γεωργουλάκη Γαρυφαλιά

Διπλωματική Εργασία
που υποβλήθηκε στο Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών
του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των
απαιτήσεων για την απόκτηση του
Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
στην Ναυτιλία

Πειραιάς

Μάρτιος 2025

Σελίδα δήλωσης αυθεντικότητας / ζητήματα Copyright

«Το άτομο το οποίο εκπονεί την Διπλωματική Εργασία φέρει ολόκληρη την ευθύνη προσδιορισμού της δίκαιης χρήσης του υλικού, η οποία ορίζεται στη βάση των εξής παραγόντων: του σκοπού και χαρακτήρα της χρήσης (μη-εμπορικός, μη-κερδοσκοπικός, εκπαιδευτικός, ερευνητικός), της φύσης του υλικού, που χρησιμοποιεί (τμήμα του κειμένου, πίνακες, σχήματα, εικόνες ή χάρτες), ποσοστού και της σημαντικότητας του τμήματος που χρησιμοποιεί σε σχέση με το όλο κείμενο υπό copyright, και των πιθανών συνεπειών της χρήσης αυτής στην αγορά ή στη γενικότερη αξία του υπό copyright κειμένου».

Σελίδα Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής

«Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εγκρίθηκε ομόφωνα από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή που ορίστηκε από τη ΓΣ του Τμήματος Ναυτιλιακών Σπουδών Πανεπιστημίου Πειραιώς σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Ναυτιλία.

Τα μέλη της Επιτροπής:

- Ναούμ Βασίλειος {επιβλέπων}

- Λαγούδης Ιωάννης

- Πολέμης Διονύσιος

Η έγκριση της Διπλωματικής Εργασίας από το Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς δεν υποδηλώνει αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα.»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη αναλύει τον ρόλο του ESG (Environmental, Social, Governance) στον ναυτιλιακό τομέα, εξετάζοντας τη σημασία της ενσωμάτωσής του στις στρατηγικές των ναυτιλιακών εταιρειών. Μέσα από τη διερεύνηση των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διακυβερνητικών πτυχών, η εργασία εστιάζει στις προκλήσεις, τις ευκαιρίες και τις επιπτώσεις της εφαρμογής ESG στις χρηματοοικονομικές επιδόσεις των επιχειρήσεων. Αναλύεται η σύνδεση του ESG με βασικούς οικονομικούς δείκτες, όπως η ρευστότητα, η κερδοφορία και η βιωσιμότητα, καθώς και ο αντίκτυπος των διεθνών κανονισμών στη λειτουργία των ναυτιλιακών εταιρειών. Παρουσιάζονται επίσης μελέτες περίπτωσης που αποδεικνύουν τη σχέση μεταξύ βιώσιμων πρακτικών και ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Η μελέτη καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η ενσωμάτωση ESG στρατηγικών δεν αποτελεί μόνο ρυθμιστική υποχρέωση, αλλά και μια ευκαιρία για ανάπτυξη, προσέλκυση επενδυτών και βελτίωση της εταιρικής διακυβέρνησης. Οι προοπτικές του ESG στη ναυτιλία διαγράφονται δυναμικές, με την υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών και την προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις βιωσιμότητας να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο.

Λέξεις-κλειδιά: ESG, βιωσιμότητα, ναυτιλιακός τομέας, χρηματοοικονομικές καταστάσεις

ABSTRACT

This study analyzes the role of ESG (Environmental, Social, Governance) in the shipping sector, examining the importance of integrating ESG principles into maritime companies' strategies. By exploring environmental, social, and governance aspects, the research focuses on the challenges, opportunities, and impacts of ESG implementation on financial performance. The study investigates the relationship between ESG and key financial indicators such as liquidity, profitability, and sustainability, as well as the influence of international regulations on the operations of shipping companies. Additionally, case studies are presented to demonstrate the connection between sustainable practices and competitive advantage. The findings suggest that ESG integration is not only a regulatory requirement but also an opportunity for growth, investor attraction, and improved corporate governance. The future of ESG in the shipping industry appears dynamic, with the adoption of innovative technologies and adaptation to new sustainability requirements playing a crucial role.

Keywords: ESG, sustainability, shipping sector, financial statements

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ESG	11
1.1 Ορισμός και έννοια του ESG.....	11
1.2 Ιστορική εξέλιξη του ESG.....	14
1.3 Η σημασία του ESG στη σύγχρονη επιχειρηματική δραστηριότητα.....	16
1.4 Οι πυλώνες του ESG (Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση)	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	21
2.1 Επισκόπηση του ναυτιλιακού τομέα	21
2.2 Οι βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ναυτιλιακών εταιρειών	24
2.2.1 Ισολογισμός.....	24
2.2.2 Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης	26
2.2.3 Κατάσταση ταμειακών ροών.....	29
2.3 Ιδιαιτερότητες του ναυτιλιακού τομέα σε σχέση με άλλους κλάδους	32
2.4 Διεθνείς κανονισμοί και πρότυπα που επηρεάζουν τις ναυτιλιακές χρηματοοικονομικές καταστάσεις.....	34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ESG ΣΤΟΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΤΟΜΕΑ	37
3.1 Πώς επηρεάζει ο ESG τον ναυτιλιακό τομέα.....	37
3.2 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και πρότυπα συμμόρφωσης	40
3.3 Κοινωνική υπευθυνότητα στη ναυτιλία	42
3.4 Εταιρική διακυβέρνηση και πρακτικές στον ναυτιλιακό τομέα.....	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ESG ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	48
4.1 Σύνδεση ESG και χρηματοοικονομικής απόδοσης.....	48
4.2 Οικονομικοί δείκτες που επηρεάζονται από το ESG.....	51
4.2.1 Ρευστότητα και ESG	51
4.2.2 Κερδοφορία και ESG.....	53
4.2.3 Βιωσιμότητα και ESG	56
4.3 Case Studies από τον ναυτιλιακό τομέα	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	66
5.1 Οι προκλήσεις της ενσωμάτωσης του ESG	66
5.1.1 Κανονιστική συμμόρφωση	66
5.1.2 Οικονομικό κόστος προσαρμογής.....	68

5.2 Οι ευκαιρίες του ESG για βιώσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	74
6.1 Το μέλλον του ESG στον ναυτιλιακό τομέα	74
6.2 Βασικά ευρήματα της μελέτης	76
6.3 Συμπεράσματα και προτάσεις	78
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	81

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ρόλος της βιωσιμότητας και της εταιρικής υπευθυνότητας στην παγκόσμια οικονομία έχει αναδειχθεί σε έναν από τους πλέον κρίσιμους παράγοντες διαμόρφωσης στρατηγικών επιχειρηματικών αποφάσεων. Η έννοια του ESG (Environmental, Social, Governance) αφορά τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και διακυβερνητικές πρακτικές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητάς τους. Στον ναυτιλιακό τομέα, ο οποίος διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διεθνή εμπορική δραστηριότητα, το ESG αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, καθώς οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να συμμορφωθούν με αυστηρότερους περιβαλλοντικούς κανονισμούς, να ενισχύσουν την κοινωνική τους υπευθυνότητα και να βελτιώσουν την εταιρική διακυβέρνηση.

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να αναλύσει τον ρόλο του ESG στον ναυτιλιακό κλάδο, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες ενσωματώνουν τις αρχές του στη στρατηγική τους, καθώς και τις επιπτώσεις που αυτό έχει στη χρηματοοικονομική τους απόδοση. Η εργασία επιχειρεί να διερευνήσει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που προκύπτουν από την εφαρμογή ESG στρατηγικών, καθώς και να παρουσιάσει τις μελλοντικές προοπτικές του ναυτιλιακού τομέα υπό το πρίσμα της βιώσιμης ανάπτυξης.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η εργασία οργανώνεται σε έξι κεφάλαια, καθένα από τα οποία εστιάζει σε διαφορετική διάσταση του ESG και της σχέσης του με τον ναυτιλιακό τομέα.

Στο Κεφάλαιο 1, γίνεται μια εισαγωγή στην έννοια του ESG, αναλύεται ο ορισμός και η ιστορική του εξέλιξη, ενώ εξετάζεται η σημασία του ESG στη σύγχρονη επιχειρηματική δραστηριότητα. Παρουσιάζονται επίσης οι τρεις βασικοί πυλώνες του ESG: το περιβάλλον, η κοινωνία και η εταιρική διακυβέρνηση, οι οποίοι αποτελούν τα θεμέλια των στρατηγικών βιωσιμότητας.

Το Κεφάλαιο 2 εστιάζει στον ναυτιλιακό τομέα και στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ναυτιλιακών εταιρειών. Αναλύεται η σημασία της ναυτιλίας στην παγκόσμια οικονομία, ενώ εξετάζονται οι βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ναυτιλιακών επιχειρήσεων, όπως ο ισολογισμός, η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και η κατάσταση ταμειακών ροών. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στις ιδιαιτερότητες του ναυτιλιακού κλάδου, καθώς και στους διεθνείς κανονισμούς και τα

λογιστικά πρότυπα που επηρεάζουν τη χρηματοοικονομική αναφορά των ναυτιλιακών εταιρειών.

Στο Κεφάλαιο 3, εξετάζονται οι επιπτώσεις του ESG στον ναυτιλιακό τομέα. Ειδικότερα, αναλύονται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως η μείωση των εκπομπών CO₂ και η υιοθέτηση βιώσιμων ναυτιλιακών πρακτικών. Επιπλέον, διερευνώνται οι κοινωνικές πτυχές του ESG, όπως η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και η ενίσχυση της ασφάλειας των ναυτικών. Τέλος, παρουσιάζονται οι εταιρικές διακυβερνητικές πρακτικές που εφαρμόζουν οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

Το Κεφάλαιο 4 εστιάζει στη σύνδεση του ESG με τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Αναλύεται η σχέση μεταξύ ESG και χρηματοοικονομικής απόδοσης, καθώς και οι οικονομικοί δείκτες που επηρεάζονται από την εφαρμογή ESG στρατηγικών, όπως η ρευστότητα, η κερδοφορία και η βιωσιμότητα. Επιπλέον, παρουσιάζονται μελέτες περίπτωσης ναυτιλιακών εταιρειών που έχουν εφαρμόσει ESG στρατηγικές, προκειμένου να διερευνηθούν οι επιπτώσεις αυτών των πρακτικών στις χρηματοοικονομικές τους επιδόσεις.

Στο Κεφάλαιο 5, αναλύονται οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι ναυτιλιακές εταιρείες κατά την ενσωμάτωση ESG πρακτικών. Γίνεται εκτενής αναφορά στη συμμόρφωση με τους κανονισμούς, στο οικονομικό κόστος προσαρμογής, αλλά και στις ευκαιρίες βιώσιμης ανάπτυξης που προκύπτουν από τη στρατηγική εφαρμογή του ESG. Παρουσιάζονται επίσης τα οφέλη που προκύπτουν από την υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών, όπως η προσέλκυση επενδυτών, η μείωση των κινδύνων και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Το Κεφάλαιο 6 αποτελεί το καταληκτικό μέρος της μελέτης, όπου παρουσιάζονται οι μελλοντικές προοπτικές του ESG στον ναυτιλιακό τομέα, τα βασικά ευρήματα της έρευνας και τα συμπεράσματα και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση του ESG στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, αναλύεται το πώς οι μελλοντικές τεχνολογικές εξελίξεις, η αυστηροποίηση των κανονισμών και η αυξανόμενη ζήτηση για βιώσιμες πρακτικές θα διαμορφώσουν το μέλλον της ναυτιλιακής βιομηχανίας.

Η παρούσα μελέτη φιλοδοξεί να προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα του ESG στον ναυτιλιακό τομέα, αναδεικνύοντας τόσο τις προκλήσεις όσο και τις ευκαιρίες που

προκύπτουν από την εφαρμογή του. Με δεδομένες τις διεθνείς εξελίξεις και τις αυξανόμενες απαιτήσεις για βιώσιμη ανάπτυξη, η ανάλυση του ESG και των επιπτώσεών του αποτελεί βασικό εργαλείο για τις ναυτιλιακές εταιρείες που επιδιώκουν να διασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη επιτυχία και βιωσιμότητά τους στον παγκόσμιο επιχειρηματικό χάρτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ESG

1.1 Ορισμός και έννοια του ESG

Η έννοια της Περιβαλλοντικής, Κοινωνικής και Διακυβέρνησης (ESG) έχει αναδειχθεί ως βασικό πλαίσιο για την κατανόηση και την αντιμετώπιση των πολυδιάστατων προκλήσεων της αειφορίας στη σύγχρονη εποχή. Το ESG ενσωματώνει τρεις διασυνδεδεμένες διαστάσεις που επηρεάζουν τις εταιρικές πρακτικές, τις επενδυτικές στρατηγικές και τη χάραξη πολιτικής. Η περιβαλλοντική συνιστώσα του ESG εστιάζει στον αντίκτυπο των οργανωτικών δραστηριοτήτων στα φυσικά οικοσυστήματα, στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στη χρήση των πόρων. Οι κοινωνικές εκτιμήσεις αφορούν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των οντοτήτων και των κοινοτήτων που επηρεάζουν, δίνοντας έμφαση σε θέματα όπως η ισότητα, τα εργασιακά δικαιώματα και η κοινωνική ένταξη. Η διακυβέρνηση περιλαμβάνει τις δομές, τις πολιτικές και τις πρακτικές που καθορίζουν τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, τη διαφάνεια και τα ηθικά πρότυπα εντός των οργανισμών. Μαζί, αυτές οι διαστάσεις αποτελούν ένα ολιστικό μοντέλο που στοχεύει στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της μακροπρόθεσμης δημιουργίας αξίας.

Το ESG ως πλαίσιο έχει κερδίσει εξέχουσα θέση λόγω της αυξανόμενης αναγνώρισης των παγκόσμιων προκλήσεων βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής, των κοινωνικών ανισοτήτων και των αποτυχιών διακυβέρνησης. Η διασύνδεση αυτών των διαστάσεων απαιτεί μια συνολική προσέγγιση για την αντιμετώπισή τους, όπως τονίζεται από τους Dmuchowski et al. (2023). Η μελέτη τους υπογραμμίζει την ανάγκη για τα μοντέλα ESG να γεφυρώνουν τις παγκόσμιες τάσεις με τοπικές πρακτικές, όπως στην Πολωνία, για να διασφαλιστεί η συνάφεια και ο αντίκτυπος του συγκεκριμένου πλαισίου. Καθώς η παγκόσμια οικονομία συνεχίζει να ενσωματώνεται, το ESG παρέχει μια ενοποιημένη γλώσσα στους ενδιαφερόμενους για την αξιολόγηση των κινδύνων και των ευκαιριών, διασφαλίζοντας ότι οι οργανισμοί λειτουργούν υπεύθυνα ενώ συμβάλλουν στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (SDGs).

Οι περιβαλλοντικές ανησυχίες βρίσκονται στην πρώτη γραμμή του λόγου της ESG, καθοδηγούμενες από την επείγουσα ανάγκη να μετριαστεί η κλιματική αλλαγή και να διατηρηθούν τα φυσικά οικοσυστήματα. Οι οργανισμοί θεωρούνται όλο και περισσότερο υπεύθυνοι για τα αποτυπώματα άνθρακα, τη χρήση του νερού και τις πρακτικές διαχείρισης απορριμμάτων. Οι Teng et al. (2021) τονίζουν την ποσοτικοποιήσιμη σχέση μεταξύ περιβαλλοντικών κινδύνων και εταιρικής βιώσιμης

ανάπτυξης, τονίζοντας τον ρόλο του ESG στην καθοδήγηση των οργανισμών να υιοθετήσουν προληπτική περιβαλλοντική διαχείριση. Με την ενσωμάτωση λύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την εφαρμογή αρχών κυκλικής οικονομίας, οι οργανισμοί όχι μόνο μειώνουν τις περιβαλλοντικές βλάβες αλλά και ενισχύουν την ανθεκτικότητά τους έναντι κανονιστικών κινδύνων και κινδύνων για τη φήμη. Ο περιβαλλοντικός πυλώνας χρησιμεύει επομένως ως θεμέλιο για την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των οικονομικών δραστηριοτήτων και της οικολογικής βιωσιμότητας.

Η κοινωνική διάσταση του ESG εμβαθύνει στην ηθική και δίκαιη μεταχείριση των ατόμων και των κοινοτήτων που επηρεάζονται από τις οργανωτικές λειτουργίες. Αυτή η διάσταση επεκτείνεται στην ποικιλομορφία του εργατικού δυναμικού, στα πρότυπα υγείας και ασφάλειας, στη συμμετοχή της κοινότητας και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι Oliveira και Gebreyes (2022) προτείνουν μια προοπτική One Health, συνδέοντας πρακτικές περιβαλλοντικής και κοινωνικής διακυβέρνησης για τη δημιουργία ενός πιο δίκαιου και βιώσιμου κόσμου. Υποστηρίζουν ότι μια αρμονική σχέση μεταξύ των οργανωτικών πρακτικών και της κοινωνικής ευημερίας είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη ευρύτερων στόχων βιωσιμότητας. Οι εταιρείες που δίνουν ενεργά προτεραιότητα στους κοινωνικούς παράγοντες συχνά βιώνουν αυξημένη ικανοποίηση των εργαζομένων, ισχυρότερη πίστη πελατών και βελτιωμένη κοινωνική εμπιστοσύνη, συμβάλλοντας στη μακροπρόθεσμη σταθερότητα και ανάπτυξη.

Η διακυβέρνηση, ο τρίτος πυλώνας του ESG, εστιάζει στη διασφάλιση ότι οι οργανισμοί λειτουργούν με ακεραιότητα, διαφάνεια και υπευθυνότητα. Οι αποτελεσματικές δομές διακυβέρνησης προστατεύουν από ανήθικες πρακτικές, διαφθορά και κακοδιαχείριση, καλλιεργώντας μια κουλτούρα εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας. Ahmad et al. (2023) τονίζουν τις επιστημονικομετρικές τάσεις στη διακυβέρνηση που σχετίζεται με το ESG, τονίζοντας τον κρίσιμο ρόλο της στην προσέλκυση βιώσιμων επενδύσεων. Οι επενδυτές και τα ενδιαφερόμενα μέρη απαιτούν όλο και περισσότερο πρακτικές διακυβέρνησης που ευθυγραμμίζονται με τα ηθικά πρότυπα και επιδεικνύουν δέσμευση για υπεύθυνη λήψη αποφάσεων. Η ενσωμάτωση μετρήσεων διακυβέρνησης στα πλαίσια ESG έχει επίσης διευκολύνει την ανάπτυξη ισχυρών συστημάτων βαθμολόγησης που αξιολογούν ολοκληρωμένα την απόδοση του οργανισμού.

Η αυξανόμενη υιοθέτηση των πλαισίων ESG οφείλεται τόσο από ρυθμιστικές εντολές όσο και από πιέσεις που καθοδηγούνται από την αγορά. Οι κυβερνήσεις και οι διεθνείς οργανισμοί έχουν εισαγάγει κατευθυντήριες γραμμές και πρότυπα αναφοράς για να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και τη συγκρισιμότητα στις γνωστοποιήσεις ESG. Οι Liu et al. (2023) συζητούν την ανάπτυξη ολοκληρωμένων συστημάτων βαθμολόγησης ESG που βοηθούν τους ενδιαφερόμενους φορείς στην αξιολόγηση της απόδοσης βιωσιμότητας των οργανισμών. Αυτά τα συστήματα βαθμολόγησης βασίζονται στην επιλογή πηγών δεδομένων, στον προσδιορισμό δεικτών, στις μεθοδολογίες στάθμισης και στις διαδικασίες επικύρωσης για την κατασκευή αξιόπιστων αξιολογήσεων. Με την τυποποίηση των αξιολογήσεων ESG, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις, ενισχύοντας ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον που ανταμείβει τις πρακτικές που επικεντρώνονται στη βιωσιμότητα.

Οι επενδυτές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του τοπίου ESG, καθώς οι αποφάσεις κατανομής του κεφαλαίου τους επηρεάζουν την εταιρική συμπεριφορά. Η επένδυση ESG, γνωστή και ως βιώσιμη ή κοινωνικά υπεύθυνη επένδυση, ενσωματώνει παράγοντες ESG στην ανάλυση επενδύσεων και στη λήψη αποφάσεων. Αυτή η προσέγγιση επιδιώκει να δημιουργήσει μακροπρόθεσμες οικονομικές αποδόσεις συμβάλλοντας παράλληλα σε θετικά κοινωνικά και περιβαλλοντικά αποτελέσματα. Μελέτες όπως αυτές των Ahmad et al. (2023) υπογραμμίζουν την αυξανόμενη προτίμηση για επενδύσεις ευθυγραμμισμένες με το ESG, λόγω της κατανόησης ότι οι βιώσιμες εταιρείες είναι σε καλύτερη θέση για να μετριάσουν τους κινδύνους και να εκμεταλλευτούν ευκαιρίες σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο παγκόσμιο περιβάλλον. Η επένδυση ESG όχι μόνο ενισχύει την ανθεκτικότητα του χαρτοφυλακίου, αλλά υποστηρίζει επίσης τη μετάβαση προς ένα πιο βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικό σύστημα.

Παρά την αυξανόμενη σημασία του, το ESG δεν είναι χωρίς προκλήσεις. Οι επικριτές υποστηρίζουν ότι η έλλειψη τυποποιημένων ορισμών και μετρήσεων μπορεί να οδηγήσει σε ασυνέπειες και πράσινη πλύση - την πρακτική της παραπλάνησης των ενδιαφερομένων σχετικά με τα περιβαλλοντικά ή κοινωνικά οφέλη των πρακτικών ενός οργανισμού. Για την αντιμετώπιση αυτών των ανησυχιών, οι Teng et al. (2021) υποστηρίζουν μια προσέγγιση ποσοστιαίας παλινδρόμησης για την ανάλυση των

κινδύνων ESG και των επιπτώσεών τους στην εταιρική ανάπτυξη, προσφέροντας μια λεπτή κατανόηση αυτής της δυναμικής. Επιπλέον, η ενσωμάτωση προηγμένων τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη και το blockchain υπόσχεται τη βελτίωση της αξιοπιστίας και της διαφάνειας των δεδομένων ESG, ενισχύοντας περαιτέρω την αξιοπιστία τους.

1.2 Ιστορική εξέλιξη του ESG

Η ιστορική εξέλιξη της Περιβαλλοντικής, Κοινωνικής και Διακυβέρνησης (ESG) ως έννοια εντοπίζει τις ρίζες της στην αυξανόμενη συνειδητοποίηση της εταιρικής ευθύνης και την αλληλεπίδραση μεταξύ των επιχειρήσεων και τις ευρύτερες περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις τους. Αρχικά βασισμένο σε ηθικές επενδυτικές πρακτικές, το ESG έχει υποστεί σημαντικούς μετασχηματισμούς για να γίνει ο ακρογωνιαίος λίθος των πλαισίων βιώσιμης ανάπτυξης παγκοσμίως. Ο Martini (2021) σκιαγραφεί την τροχιά της κοινωνικά υπεύθυνης επένδυσης (SRI), η οποία παρείχε τη βάση για την εμφάνιση του ESG. Η SRI, που χαρακτηρίζεται από την εστίασή της σε ηθικούς λόγους και την αποφυγή επενδύσεων σε βιομηχανίες όπως ο καπνός και τα πυροβόλα όπλα, εξελίχθηκε σταδιακά σε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση που ενσωματώνει περιβαλλοντικά, κοινωνικά κριτήρια και κριτήρια διακυβέρνησης.

Το σύγχρονο πλαίσιο ESG άρχισε να διαμορφώνεται στα τέλη του 20ου αιώνα, όταν οι περιβαλλοντικές προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή και η απώλεια της βιοποικιλότητας κέρδισαν εξέχουσα θέση στην παγκόσμια ατζέντα. Αυτά τα ζητήματα τόνισαν την ανάγκη για εταιρική λογοδοσία και μια στροφή από τα μοντέλα που επικεντρώνονται στο κέρδος σε προσεγγίσεις που να συμπεριλαμβάνουν τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η Σύνοδος Κορυφής για τη Γη του Ρίο το 1992 σηματοδότησε μια κομβική στιγμή, καταλύοντας τις συζητήσεις γύρω από τη βιώσιμη ανάπτυξη και τον ρόλο της δέσμευσης του ιδιωτικού τομέα. Park et al. (2022) σημειώνουν ότι κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η ενσωμάτωση κοινωνικών και περιβαλλοντικών παραμέτρων στις εταιρικές στρατηγικές έγινε ολοένα και πιο επισημοποιημένη, θέτοντας τις βάσεις για τις αρχές ESG που αναγνωρίζουμε σήμερα.

Η διακυβέρνηση, ο τρίτος πυλώνας της ESG, έχει βαθιές ιστορικές ρίζες που συνδέονται με την εξέλιξη των προτύπων εταιρικής διακυβέρνησης. O'Hearn et al. (2023) τονίζουν τον ρόλο των μεταρρυθμίσεων διακυβέρνησης στην αντιμετώπιση της διαφάνειας, της λογοδοσίας και της ηθικής λήψης αποφάσεων. Αυτές οι

μεταρρυθμίσεις οδηγήθηκαν από εταιρικά σκάνδαλα υψηλού προφίλ και την επακόλουθη συνειδητοποίηση ότι η χρηστή διακυβέρνηση είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης οργανωτικής βιωσιμότητας. Η σύγκλιση των βελτιώσεων διακυβέρνησης με περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς προβληματισμούς δημιούργησε ένα ολιστικό πλαίσιο που εξισορροπεί την κερδοφορία με την ευθύνη.

Στις αρχές της δεκαετίας του 2000 έγινε μάρτυρας της κωδικοποίησης των αρχών ESG σε παγκόσμιες πρωτοβουλίες και πλαίσια. Οι Αρχές των Ηνωμένων Εθνών για Υπεύθυνες Επενδύσεις (UNPRI), που κυκλοφόρησαν το 2006, αποτέλεσαν σημαντικό ορόσημο για την επισημοποίηση της ενσωμάτωσης της ESG στις επενδυτικές αποφάσεις. Αυτή η πρωτοβουλία ενθάρρυνε τους επενδυτές να ενσωματώσουν παράγοντες ESG στις αναλύσεις και τις πρακτικές ιδιοκτησίας τους, ενισχύοντας μια κουλτούρα λογοδοσίας και βιωσιμότητας. Οι Brunaldi και Neto (2022) συζητούν πώς πλαίσια όπως το UNPRI συνέβαλαν καθοριστικά στη μετατροπή του ESG από μια εξειδικευμένη εξέταση σε ένα βασικό στοιχείο εταιρικών και επενδυτικών στρατηγικών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στην προώθηση της ESG μέσω ρυθμιστικών μέτρων και πρωτοβουλιών πολιτικής. Ο Martini (2021) υπογραμμίζει το πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης της ΕΕ ως κινητήρια δύναμη πίσω από τη θεσμοθέτηση του ESG. Η υιοθέτηση του κανονισμού της ΕΕ για τη γνωστοποίηση βιώσιμων οικονομικών (SFDR) και του Κανονισμού Ταξινόμησης υπογραμμίζει τη δέσμευση της περιοχής να ενισχύσει τη διαφάνεια και την τυποποίηση στις αναφορές ESG. Αυτά τα μέτρα έχουν θέσει σημεία αναφοράς για τις παγκόσμιες πρακτικές, ενθαρρύνοντας τις εταιρείες και τους επενδυτές να υιοθετήσουν αυστηρά κριτήρια ESG.

Παράλληλα με αυτές τις ρυθμιστικές εξελίξεις, οι τεχνολογικές εξελίξεις και η ανάλυση δεδομένων έχουν διαμορφώσει το τοπίο του ESG. Park et al. (2022) διερευνούν πώς η ανάλυση συναισθήματος και η μηχανική μάθηση έχουν εφαρμοστεί για την αξιολόγηση των τάσεων και των αξιών σε θέματα ESG με την πάροδο του χρόνου. Η διαθεσιμότητα ισχυρών συνόλων δεδομένων και αναλυτικών εργαλείων επέτρεψε σε οργανισμούς και επενδυτές να ποσοτικοποιήσουν την απόδοση του ESG, διευκολύνοντας τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και τη συνεχή βελτίωση. Αυτή η

προσέγγιση βάσει δεδομένων έχει νομιμοποιήσει περαιτέρω το ESG ως ζωτικό συστατικό της σύγχρονης επιχειρηματικής στρατηγικής.

Η πανδημία COVID-19 σηματοδότησε ένα άλλο σημείο καμπής στην εξέλιξη του ESG. Η κρίση υπογράμμισε τη διασύνδεση περιβαλλοντικών, κοινωνικών παραγόντων και παραγόντων διακυβέρνησης, καθώς οι επιχειρήσεις αντιμετώπιζαν άνευ προηγουμένου προκλήσεις στη διαχείριση των αλυσίδων εφοδιασμού τους, την ευημερία του εργατικού δυναμικού και τη λειτουργική τους συνέχεια. O'Hearn et al. (2023) παρατηρούν ότι η πανδημία επιτάχυνε την ενσωμάτωση των εκτιμήσεων ESG στις αξιολογήσεις εταιρικού κινδύνου, αποδεικνύοντας τη σημασία τους για την ενίσχυση της οργανωτικής ανθεκτικότητας και προσαρμοστικότητας.

Κοιτάζοντας το μέλλον, το ESG συνεχίζει να εξελίσσεται, επηρεασμένο από τις αναδυόμενες προκλήσεις όπως η προσαρμογή του κλίματος, η κοινωνική ισότητα και η τεχνολογική αναστάτωση. Οι Brunaldi και Neto (2022) τονίζουν τη σημασία της διατήρησης της ευελιξίας και της καινοτομίας στα πλαίσια ESG για την αντιμετώπιση μελλοντικών αβεβαιοτήτων. Καθώς το ESG ωριμάζει, η ιστορική του εξέλιξη χρησιμεύει ως απόδειξη του μετασχηματιστικού δυναμικού της ευθυγράμμισης των οικονομικών στόχων με την περιβαλλοντική διαχείριση, την κοινωνική ευθύνη και την ηθική διακυβέρνηση.

1.3 Η σημασία του ESG στη σύγχρονη επιχειρηματική δραστηριότητα

Η σημασία της Περιβαλλοντικής, Κοινωνικής και Διακυβέρνησης (ESG) στις σύγχρονες επιχειρηματικές πρακτικές γίνεται όλο και πιο εμφανής, αντανakλώντας μια αλλαγή παραδείγματος προς τη βιώσιμη και υπεύθυνη εταιρική συμπεριφορά. Το ESG αντιπροσωπεύει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο που αντιμετωπίζει κρίσιμες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένης της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της κοινωνικής ισότητας και της ηθικής διακυβέρνησης. Αυτή η στροφή δεν είναι απλώς μια απάντηση στις ρυθμιστικές πιέσεις, αλλά και μια στρατηγική επιταγή για την ικανοποίηση των προσδοκιών των επενδυτών, των καταναλωτών και άλλων ενδιαφερόμενων μερών.

Στον πυρήνα του, το ESG ενισχύει την οργανωτική ανθεκτικότητα ενσωματώνοντας τη βιωσιμότητα στα επιχειρηματικά μοντέλα. Οι εταιρείες που δίνουν προτεραιότητα σε θέματα ESG είναι καλύτερα εξοπλισμένες για να προσαρμοστούν στις ρυθμιστικές

αλλαγές, να διαχειριστούν τους κινδύνους και να εκμεταλλευτούν τις αναδυόμενες ευκαιρίες. Για παράδειγμα, οι Habib και Mourad (2023) δείχνουν πώς οι πρακτικές ESG επηρέασαν σημαντικά την απόδοση των εταιρειών των ΗΠΑ κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, επιδεικνύοντας τον ρόλο τους στον μετριασμό των κρίσεων και στη διασφάλιση μακροπρόθεσμης σταθερότητας. Ομοίως, οι Wang και Wang (2024) διερευνούν τον αντίκτυπο της απόδοσης ESG στην εταιρική καινοτομία, αποκαλύπτοντας ότι οι εταιρείες με ισχυρά διαπιστευτήρια ESG είναι πιο πιθανό να οδηγήσουν την καινοτομία και να διατηρήσουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.

Οι περιβαλλοντικοί παράγοντες στο ESG επικεντρώνονται στη μείωση των αρνητικών οικολογικών επιπτώσεων ενώ προάγουν τη βιωσιμότητα. Αυτό περιλαμβάνει την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τη μείωση των αποτυπωμάτων άνθρακα και την υιοθέτηση λύσεων ανανεώσιμης ενέργειας. Ahmad et al. (2023) τονίζουν την παγκόσμια τάση ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών παραμέτρων στις επενδυτικές στρατηγικές των επιχειρήσεων, υπογραμμίζοντας την αυξανόμενη αναγνώριση των κινδύνων και ευκαιριών που σχετίζονται με το κλίμα. Η ευθυγράμμιση με τους παγκόσμιους στόχους βιωσιμότητας, όπως η Συμφωνία του Παρισιού, υπογραμμίζει περαιτέρω τη σημασία του περιβαλλοντικού πυλώνα στα πλαίσια ESG.

Η κοινωνική διάσταση του ESG υπογραμμίζει τη σημασία της προώθησης δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς πρακτικών εντός των οργανισμών και των ευρύτερων κοινοτήτων τους. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση της διαφορετικότητας και της ένταξης, τη διασφάλιση δίκαιων εργασιακών πρακτικών και τη συμβολή στην ανάπτυξη της κοινότητας. Οι Oliveira και Gebreyes (2022) υποστηρίζουν μια προσέγγιση «One Health», συνδέοντας την κοινωνική ευημερία με τις περιβαλλοντικές πρακτικές και τις πρακτικές διακυβέρνησης για τη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και δίκαιου κόσμου. Οι εταιρείες που συμμετέχουν ενεργά σε κοινωνικές πρωτοβουλίες συχνά βιώνουν αυξημένη πίστη στην επωνυμία, ικανοποίηση των εργαζομένων και εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων, που αποτελούν κρίσιμους μοχλούς μακροπρόθεσμης επιτυχίας.

Η διακυβέρνηση, ο τρίτος πυλώνας του ESG, εστιάζει στην προώθηση ηθικών και διαφανών διαδικασιών λήψης αποφάσεων. Οι αποτελεσματικές δομές διακυβέρνησης διασφαλίζουν τη λογοδοσία, μετριάζουν τους κινδύνους και ενισχύουν την εμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων. O'Hearn et al. (2023) υπογραμμίζουν τον ρόλο των μετρήσεων διακυβέρνησης στην καθοδήγηση των επενδυτικών αποφάσεων, τονίζοντας

ότι οι καλά διοικούμενες εταιρείες είναι πιο πιθανό να προσελκύσουν βιώσιμες επενδύσεις. Αυτό ευθυγραμμίζεται με την ανάλυση του Martini (2021) για τις κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις, η οποία δείχνει πώς οι πρακτικές διακυβέρνησης έχουν εξελιχθεί για να ενσωματωθούν στα πλαίσια βιώσιμης ανάπτυξης.

Η αυξανόμενη προβολή του ESG έχει επίσης τροφοδοτηθεί από την αυξανόμενη επιρροή των επενδυτών που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα. Επενδυτικές στρατηγικές που εστιάζονται στο ESG, όπως αυτές που περιγράφονται από τους Dmuchowski et al. (2023), αντικατοπτρίζουν μια μετατόπιση στην κατανομή κεφαλαίων προς εταιρείες που ευθυγραμμίζονται με ηθικές και βιώσιμες αξίες. Αυτές οι τάσεις υποστηρίζονται περαιτέρω από τις εξελίξεις στην ανάλυση δεδομένων ESG, όπως συζητήθηκε από τους Liu et al. (2023), οι οποίες παρέχουν στα ενδιαφερόμενα μέρη αξιόπιστες μετρήσεις για την αξιολόγηση της απόδοσης της εταιρικής βιωσιμότητας.

Εκτός από τα λειτουργικά και οικονομικά οφέλη του, το ESG προωθεί την καινοτομία ενθαρρύνοντας τις επιχειρήσεις να εξερευνήσουν βιώσιμες λύσεις. Οι Wang και Wang (2024) επεξηγούν πώς οι εταιρείες που προσανατολίζονται στο ESG είναι πιο πιθανό να επενδύσουν σε πρωτοβουλίες έρευνας και ανάπτυξης που αντιμετωπίζουν κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις. Αυτό όχι μόνο οδηγεί στην καινοτομία, αλλά δημιουργεί επίσης νέες αγορές και ευκαιρίες ανάπτυξης, διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη συνάφεια των επιχειρήσεων σε ένα εξελισσόμενο παγκόσμιο τοπίο.

Συμπερασματικά, η ενσωμάτωση των αρχών ESG στις σύγχρονες επιχειρηματικές πρακτικές δεν είναι πλέον προαιρετική αλλά στρατηγική αναγκαιότητα. Ευθυγραμμίζοντας την περιβαλλοντική διαχείριση, την κοινωνική ευθύνη και την ηθική διακυβέρνηση με τους εταιρικούς στόχους, οι επιχειρήσεις μπορούν να επιτύχουν βιώσιμη ανάπτυξη, να ενισχύσουν την αξία των ενδιαφερομένων και να συμβάλουν σε μια πιο δίκαιη και ανθεκτική παγκόσμια οικονομία.

1.4 Οι πυλώνες του ESG (Περιβάλλον, Κοινωνία, Διακυβέρνηση)

Οι πυλώνες της Περιβαλλοντικής, Κοινωνικής και Διακυβέρνησης (ESG) αντιπροσωπεύουν ένα ολιστικό πλαίσιο που αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της βιωσιμότητας προάγοντας παράλληλα ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές. Αυτοί οι τρεις πυλώνες —περιβαλλοντικός, κοινωνικός και διακυβέρνηση— λειτουργούν

συνεργικά για να διασφαλίσουν ότι οι οργανισμοί λειτουργούν υπεύθυνα, συμβάλλουν στην κοινωνική ευημερία και τηρούν υψηλά πρότυπα διαφάνειας και λογοδοσίας.

Ο περιβαλλοντικός πυλώνας τονίζει την ανάγκη των οργανισμών να μετριάσουν το οικολογικό τους αποτύπωμα και να αγκαλιάσουν τη βιωσιμότητα. Οι βασικές πτυχές περιλαμβάνουν τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τη διατήρηση των φυσικών πόρων και την αποτελεσματική διαχείριση των απορριμμάτων. Οι Zhang και Chen (2023) υπογραμμίζουν το ρόλο των βαθμολογιών ESG στην προώθηση της πράσινης καινοτομίας, ιδιαίτερα μεταξύ των εταιρειών που είναι εισηγμένες στην Κίνα, επιδεικνύοντας την άμεση συσχέτιση μεταξύ περιβαλλοντικής ευθύνης και τεχνολογικής προόδου. Αυτός ο πυλώνας υποστηρίζει επίσης ευρύτερους παγκόσμιους στόχους, όπως οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (SDGs) και η Συμφωνία του Παρισιού, που δίνουν έμφαση στη δράση για το κλίμα και τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

Ο κοινωνικός πυλώνας εστιάζει στην ευημερία των ανθρώπων και των κοινοτήτων που επηρεάζονται από τις οργανωτικές δραστηριότητες. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση της διαφορετικότητας, της ισότητας και της ένταξης στους χώρους εργασίας, τη διασφάλιση δίκαιων εργασιακών πρακτικών και τη συμβολή στην ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Οι Oliveira και Gebreyes (2022) προτείνουν μια προοπτική «One Health», δείχνοντας πώς οι διασυνδεδεμένες πρακτικές κοινωνικής και περιβαλλοντικής διακυβέρνησης προάγουν τη βιώσιμη κοινωνική ανάπτυξη. Οι εταιρείες που δίνουν προτεραιότητα στην κοινωνική διάσταση του ESG αναφέρουν συχνά ισχυρότερες σχέσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, αυξημένη ικανοποίηση των εργαζομένων και ενισχυμένη αφοσίωση στην επωνυμία, δημιουργώντας μια σταθερή βάση για μακροπρόθεσμη ανάπτυξη.

Η διακυβέρνηση, ο τρίτος πυλώνας, διασφαλίζει ότι οι οργανισμοί διατηρούν ηθικές πρακτικές, διαφάνεια και υπευθυνότητα. Αυτό περιλαμβάνει ισχυρές δομές εταιρικής διακυβέρνησης, σαφείς διαδικασίες λήψης αποφάσεων και τήρηση ρυθμιστικών προτύπων. Η αποτελεσματική διακυβέρνηση μετριάζει κινδύνους όπως η διαφθορά και οι ανήθικες πρακτικές, όπως αποδεικνύεται από τους Kolsi et al. (2023), οι οποίοι δείχνουν ότι η ισχυρή απόδοση ESG μπορεί να μειώσει τις πρακτικές διαχείρισης κερδών στον τραπεζικό τομέα. Η διακυβέρνηση χρησιμεύει επίσης ως κρίσιμος

παράγοντας για την προσέλκυση επενδυτών, οι οποίοι αναζητούν διασφάλιση υπεύθυνης και βιώσιμης εταιρικής συμπεριφοράς.

Η αλληλεπίδραση μεταξύ αυτών των πυλώνων είναι ζωτικής σημασίας για την ολιστική βιωσιμότητα. Οι Zhu et al. (2024) διερευνούν τη σημασία της σύνθεσης του διοικητικού συμβουλίου και της λήψης οικονομικών αποφάσεων για την προώθηση των πρωτοβουλιών ESG στην Κίνα, δείχνοντας πώς οι δομές διακυβέρνησης επηρεάζουν άμεσα τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά αποτελέσματα. Ομοίως, οι Wang και Wang (2024) υποστηρίζουν ότι η ισχυρή απόδοση ESG καταλύει την εταιρική καινοτομία, επιδεικνύοντας την αλληλεξάρτηση αυτών των διαστάσεων στην επίτευξη στρατηγικών επιχειρηματικών στόχων.

Οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι αναλύσεις δεδομένων ενισχύουν περαιτέρω την αποτελεσματικότητα των πλαισίων ESG παρέχοντας αξιόπιστες μετρήσεις και χρήσιμες πληροφορίες. Οι Liu et al. (2023) τονίζουν τη σημασία της κατασκευής ισχυρών μηχανών βαθμολογίας για την ολοκληρωμένη αξιολόγηση της απόδοσης του ESG. Αυτά τα εργαλεία δίνουν τη δυνατότητα στους οργανισμούς να εντοπίζουν τομείς προς βελτίωση, να αξιολογούν τις επιδόσεις τους και να ευθυγραμμίζουν τις στρατηγικές τους με τις βέλτιστες πρακτικές βιωσιμότητας.

Συμπερασματικά, οι πυλώνες του ESG είναι ουσιαστικοί για την ενίσχυση της υπεύθυνης εταιρικής συμπεριφοράς, την προώθηση της κοινωνικής ευημερίας και τη διασφάλιση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Αντιμετωπίζοντας τις αλληλένδετες προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου, το ESG παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο που ευθυγραμμίζει τους επιχειρηματικούς στόχους με ευρύτερους παγκόσμιους στόχους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

2.1 Επισκόπηση του ναυτιλιακού τομέα

Ο ναυτιλιακός τομέας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κλάδους της παγκόσμιας οικονομίας, καλύπτοντας περίπου το 90% του διεθνούς εμπορίου (Stopford, 2009). Η συμβολή του στην εφοδιαστική αλυσίδα είναι αναντικατάστατη, καθώς εξασφαλίζει τη μεταφορά πρώτων υλών, προϊόντων και αγαθών σε όλο τον κόσμο, διαμορφώνοντας έτσι τις παγκόσμιες εμπορικές ισορροπίες (IMO, 2020).

Ωστόσο, οι οικονομικές επιδόσεις των ναυτιλιακών εταιρειών παρουσιάζουν σημαντικές διακυμάνσεις, επηρεαζόμενες από πληθώρα παραγόντων, όπως οι παγκόσμιες εμπορικές τάσεις, οι τιμές καυσίμων, οι γεωπολιτικές εξελίξεις, η ζήτηση και προσφορά πλοίων, καθώς και οι κανονισμοί που αφορούν τη ναυτιλιακή βιομηχανία (Lloyd's Register, 2019). Τα τελευταία χρόνια, οι κανονισμοί της Διεθνούς Ναυτιλιακής Οργάνωσης (IMO) και οι απαιτήσεις για βιωσιμότητα επηρεάζουν σε σημαντικό βαθμό τη στρατηγική των εταιρειών, καθώς απαιτούν επενδύσεις σε πράσινες τεχνολογίες και συμμόρφωση με περιβαλλοντικά πρότυπα (Psaraftis, 2016).

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ναυτιλιακών εταιρειών παρουσιάζουν ορισμένες μοναδικές ιδιαιτερότητες, που τις διαφοροποιούν από άλλους κλάδους της οικονομίας. Μία από τις βασικότερες είναι η έντονη μεταβλητότητα των εσόδων, η οποία επηρεάζεται από τη διακύμανση των ναύλων και την κυκλικότητα της αγοράς (Stopford, 2009). Οι ναύλοι διαμορφώνονται από παράγοντες όπως η παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα, οι πολιτικές προστατευτισμού, οι καιρικές συνθήκες και οι διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες (Zhang & Chen, 2023).

Μια ακόμη κρίσιμη πτυχή είναι η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, με κυρίαρχο παράγοντα την αξία των πλοίων. Η αποτίμηση αυτή επηρεάζεται από παράγοντες όπως η ηλικία, η τεχνολογική κατάσταση και η συνολική προσφορά και ζήτηση στη ναυλαγορά (Danaos, 2023). Η αξία των πλοίων μπορεί να παρουσιάζει έντονες διακυμάνσεις, γεγονός που επηρεάζει την καθαρή θέση των εταιρειών και τη δυνατότητά τους να αντλούν χρηματοδότηση (Martini, 2021).

Ο βαθμός μόχλευσης στις ναυτιλιακές εταιρείες είναι συχνά υψηλός, με τον λόγο χρέους προς ίδια κεφάλαια (debt-to-equity ratio) να αποτελεί έναν από τους βασικούς δείκτες αξιολόγησης της χρηματοοικονομικής τους υγείας (Kolsi et al., 2023). Το

υψηλό χρέος οφείλεται στις μεγάλες κεφαλαιουχικές ανάγκες της ναυτιλίας, καθώς η αγορά πλοίων απαιτεί τεράστιες επενδύσεις, που συχνά χρηματοδοτούνται μέσω δανεισμού.

Η διαχείριση της ρευστότητας αποτελεί ζωτικής σημασίας ζήτημα για τις ναυτιλιακές εταιρείες, ειδικά σε περιόδους χαμηλών ναύλων. Οι εταιρείες που δεν διαθέτουν επαρκή ρευστότητα μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσκολίες στην εξυπηρέτηση των υποχρεώσεών τους, οδηγούμενες σε οικονομική ασφυξία (Teng et al., 2021). Η ύπαρξη επαρκών ταμειακών ροών είναι κρίσιμη για την επιβίωση των εταιρειών, καθώς τους επιτρέπει να ανταπεξέλθουν σε περιόδους κρίσης και να εκμεταλλευτούν ευκαιρίες αγοράς νέων πλοίων ή επέκτασης των δραστηριοτήτων τους.

Η ναυτιλιακή αγορά ακολουθεί κυκλικές τάσεις, με περιόδους ανόδου και πτώσης των ναύλων. Κατά τη διάρκεια των ανοδικών περιόδων, οι εταιρείες συχνά επενδύουν σε νέα πλοία, αυξάνοντας την προσφορά χωρητικότητας. Ωστόσο, όταν η ζήτηση μειώνεται, η υπερπροσφορά οδηγεί σε πτώση των ναύλων και μείωση της κερδοφορίας (Stopford, 2009). Αυτή η κυκλικότητα καθιστά απαραίτητη τη στρατηγική διαχείριση των οικονομικών πόρων, ώστε να διατηρείται η σταθερότητα ακόμα και σε δύσκολες περιόδους.

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη ναυτιλία, επηρεάζοντας τη ζήτηση για μεταφορές και τις διαδρομές των πλοίων. Για παράδειγμα, οι εντάσεις σε στρατηγικά περάσματα, όπως τα Στενά του Ορμούζ ή η Διώρυγα του Σουέζ, μπορούν να διαταράξουν τις θαλάσσιες μεταφορές και να αυξήσουν τα κόστη (Zhu et al., 2024). Επιπλέον, οι κυρώσεις σε συγκεκριμένες χώρες, όπως αυτές που έχουν επιβληθεί σε ιρανικό και ρωσικό πετρέλαιο, επηρεάζουν τη ναυλαγορά και τη διακίνηση ενεργειακών φορτίων (O'Hearn et al., 2023).

Οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί αποτελούν επίσης έναν κρίσιμο παράγοντα που διαμορφώνει τη ναυτιλιακή αγορά. Η Διεθνής Ναυτιλιακή Οργάνωση (IMO) έχει θέσει στόχους για τη μείωση των εκπομπών CO₂, γεγονός που υποχρεώνει τις ναυτιλιακές εταιρείες να επενδύσουν σε νέες τεχνολογίες, όπως τα καύσιμα χαμηλών εκπομπών και τα ενεργειακά αποδοτικά πλοία (Psaraftis, 2016). Η συμμόρφωση με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις συνεπάγεται υψηλό κόστος, αλλά ταυτόχρονα δημιουργεί ευκαιρίες για καινοτομία και διαφοροποίηση των εταιρειών που ηγούνται στις βιώσιμες πρακτικές (Martini, 2021).

Ο ναυτιλιακός τομέας είναι ένας από τους πλέον σημαντικούς και πολύπλοκους κλάδους της παγκόσμιας οικονομίας. Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ναυτιλιακών εταιρειών επηρεάζονται από πληθώρα παραγόντων, όπως οι διακυμάνσεις των ναύλων, η αποτίμηση των πλοίων, η δανειακή επιβάρυνση και η διαχείριση της ρευστότητας. Ταυτόχρονα, οι γεωπολιτικές εξελίξεις και οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί επηρεάζουν σημαντικά τη στρατηγική των εταιρειών. Καθώς η ναυτιλία εξελίσσεται, η ικανότητα των εταιρειών να προσαρμόζονται στις νέες προκλήσεις θα είναι καθοριστική για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους. Στον παρακάτω πίνακα, παρουσιάζουμε την αντιστοίχιση των λογιστικών λογαριασμών και των τμημάτων που καθένα είναι υπεύθυνο γι' αυτά.

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΤΜΗΜΑΤΩΝ		
Τμήματα	Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων	Λογαριασμοί Ισολογισμού
Management	- Μερίσματα (Dividends)	- Λογαριασμός Μετόχων (Shareholders' Account)
Chartering Department	- Έσοδα (Revenues) - Έξοδα Ταξιδιού (Voyage Costs)	- Ναυλωτές (Charterers) - Λιμενικοί πράκτορες (Port Agents)
Operations Department	- Έσοδα (Revenues) - Έξοδα Ταξιδιού (Voyage Costs) - Τρόφιμα (provisions / victualling) - Ανταλλακτικά (spares ή stores) - Λιπαντικά (lubricants) - Επισκευές (repairs)	- Ναυλωτές (Charterers) - Λιμενικοί πράκτορες (Port Agents) - Τραπεζικοί Λογαριασμοί (Bank accounts) - Προμηθευτές (suppliers)
Technical Department	- Ανταλλακτικά (spares ή stores) - Επισκευές (repairs) - Προγραμματισμένες μεγάλες επισκευές – συντηρήσεις (drydocking ή special surveys)	- Προμηθευτές (suppliers) - Επισκευαστές (repairers) - Ναυπηγεία (shipyards)
Supply / Purchasing Department	- Πετρελαϊκά καύσιμα (bunkers) - Λιπαντικά (lubricants) - Ανταλλακτικά (spares)	- Προμηθευτές (suppliers)
Crew ή Marine Department	- Μισθοί (crew wages) - Άλλα έξοδα πληρωμάτων (crew expenses)	- Απαιτήσεις αποζημιώσεων πληρώματος (crew claims)
Insurance & Claims / Legal Department	- Ασφαλιστικά έξοδα (insurance expenses)	- Απαιτήσεις (claims)
Financial / Accounting Department	- Σύνολο των Λογαριασμών Αποτελεσμάτων (Profit & Loss Accounts)	- Σύνολο των λογαριασμών ισολογισμού (Balance Sheet Accounts)
IT Department	Υποστήριξη λειτουργίας του μηχανογραφικού – λογιστικού συστήματος (accounting software) της επιχείρησης.	
Safety & Quality Department	--	- Απαιτήσεις σχετικές με Ασφάλεια ή Περιβάλλον (claims relevant to Safety or Environmental issues)
Internal Audit Department	Δειγματοληπτικός εσωτερικός έλεγχος (internal audit) του συνόλου των λογιστικών λογαριασμών της επιχείρησης.	

2.2 Οι βασικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ναυτιλιακών εταιρειών

2.2.1 Ισολογισμός

Ο ισολογισμός αποτελεί μία από τις πιο θεμελιώδεις και καθοριστικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις, παρέχοντας μία ολοκληρωμένη εικόνα της χρηματοοικονομικής θέσης μιας ναυτιλιακής εταιρείας σε μία δεδομένη χρονική στιγμή. Πρόκειται για έναν πίνακα στον οποίο αποτυπώνονται τα περιουσιακά στοιχεία, οι υποχρεώσεις και τα ίδια κεφάλαια μιας εταιρείας, παρέχοντας ουσιώδεις πληροφορίες για τη διάρθρωση του ενεργητικού και του παθητικού της επιχείρησης (Κάντζος, 2002). Η ανάλυση του ισολογισμού επιτρέπει στους επενδυτές, στους πιστωτές και σε άλλους ενδιαφερόμενους να αξιολογήσουν τη χρηματοοικονομική ευρωστία μιας εταιρείας, τον τρόπο χρηματοδότησης των περιουσιακών της στοιχείων, καθώς και την ικανότητά της να εξυπηρετεί τις υποχρεώσεις της.

Ο ισολογισμός των ναυτιλιακών εταιρειών παρουσιάζει μια σειρά από ιδιαιτερότητες λόγω της φύσης του κλάδου. Τα βασικά του στοιχεία χωρίζονται σε τρεις βασικές κατηγορίες: (α) το ενεργητικό, (β) το παθητικό και (γ) τα ίδια κεφάλαια (Stopford, 2009).

Το ενεργητικό αντιπροσωπεύει όλα τα περιουσιακά στοιχεία που διαθέτει η εταιρεία και διακρίνεται σε μη κυκλοφορούν ενεργητικό και κυκλοφορούν ενεργητικό (Psaraftis, 2016).

- **Μη κυκλοφορούν ενεργητικό:** Το μη κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνει τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που δεν προορίζονται για άμεση ρευστοποίηση, αλλά χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία της επιχείρησης. Στις ναυτιλιακές εταιρείες, τα πλοία αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό του μη κυκλοφορούντος ενεργητικού. Η αποτίμηση των πλοίων εξαρτάται από παράγοντες όπως η ηλικία, ο τύπος, η τεχνολογία που ενσωματώνουν και οι συνθήκες της αγοράς (Zhu et al., 2024). Η αξία των πλοίων μεταβάλλεται ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση στη ναυτιλιακή αγορά, καθώς και με τις διακυμάνσεις στις τιμές των μεταχειρισμένων και νέων πλοίων (Kolsi et al., 2023).

Επιπλέον, στο μη κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνονται οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση, δηλαδή επενδύσεις που αφορούν την κατασκευή νέων πλοίων ή την

αναβάθμιση υφιστάμενων (Danaos, 2023). Αυτές οι επενδύσεις είναι κρίσιμες για τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των ναυτιλιακών εταιρειών, καθώς η τεχνολογική εξέλιξη και οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί επιβάλλουν τη χρήση πιο αποδοτικών και βιώσιμων πλοίων (IMO, 2020).

Εκτός από τα πλοία, στις ναυτιλιακές εταιρείες συχνά περιλαμβάνονται και άλλα πάγια στοιχεία, όπως γραφεία, τεχνολογικές υποδομές και εξοπλισμός, αν και αυτά έχουν μικρότερη σημασία συγκριτικά με τα πλοία (Lloyd's Register, 2019).

- **Κυκλοφορούν ενεργητικό:** Το κυκλοφορούν ενεργητικό περιλαμβάνει τα στοιχεία που αναμένεται να ρευστοποιηθούν ή να χρησιμοποιηθούν εντός ενός οικονομικού έτους (Stopford, 2009). Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν:
 - **Τα χρηματικά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα**, τα οποία είναι κρίσιμα για τη λειτουργική δραστηριότητα και τη διαχείριση της ρευστότητας. Οι ναυτιλιακές εταιρείες χρειάζονται υψηλά ταμειακά διαθέσιμα λόγω των κυκλικών διακυμάνσεων των ναύλων (Teng et al., 2021).
 - **Οι απαιτήσεις από ναύλους**, δηλαδή τα ποσά που οφείλουν οι ναυλωτές ή οι πελάτες για τη μεταφορά φορτίων. Η διαχείριση αυτών των απαιτήσεων επηρεάζει τη ρευστότητα της εταιρείας (Zhang & Chen, 2023).
 - **Τα αποθέματα καυσίμων**, τα οποία αφορούν κυρίως τα καύσιμα που χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία των πλοίων. Οι διακυμάνσεις στις τιμές των καυσίμων επηρεάζουν το κόστος λειτουργίας των ναυτιλιακών εταιρειών και κατ' επέκταση τα χρηματοοικονομικά τους αποτελέσματα (Martini, 2021).

Το παθητικό περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις της εταιρείας, δηλαδή τα ποσά που οφείλει σε τρίτους. Χωρίζεται σε μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (Kolsi et al., 2023).

- **Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις:** Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τα δάνεια για την αγορά πλοίων, που αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή χρηματοδότησης των ναυτιλιακών εταιρειών (Danaos, 2023). Λόγω του υψηλού κόστους των πλοίων, οι περισσότερες ναυτιλιακές

εταιρείες βασίζονται σε δανειακά κεφάλαια για να επεκτείνουν τον στόλο τους (Stopford, 2009). Άλλη μορφή μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης είναι τα **ομόλογα**, που εκδίδονται για την άντληση κεφαλαίων από τις αγορές (Psarftis, 2016).

- **Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις:** Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν τα ποσά που πρέπει να εξοφληθούν εντός ενός έτους. Αυτά περιλαμβάνουν υποχρεώσεις προς προμηθευτές, όπως προμήθειες καυσίμων και ανταλλακτικών, καθώς και τοκοχρεολύσια δανείων, που αντιπροσωπεύουν τις δόσεις των μακροπρόθεσμων δανείων που πρέπει να πληρωθούν κατά την τρέχουσα περίοδο (Zhu et al., 2024).

Τα ίδια κεφάλαια αντιπροσωπεύουν την καθαρή αξία της εταιρείας και αποτελούνται από το μετοχικό κεφάλαιο, τα αποθεματικά και τα συσσωρευμένα αποτελέσματα (Κάντζος, 2002). Το μετοχικό κεφάλαιο αφορά τα κεφάλαια που έχουν επενδύσει οι μέτοχοι, ενώ τα αποθεματικά περιλαμβάνουν κέρδη που διατηρούνται για μελλοντικές επενδύσεις (Kolsi et al., 2023).

Ο ισολογισμός είναι ζωτικής σημασίας για την ανάλυση της χρηματοοικονομικής θέσης μιας ναυτιλιακής εταιρείας. Η σωστή διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων, των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων είναι κρίσιμη για τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξη της εταιρείας σε έναν κλάδο με έντονες διακυμάνσεις.

2.2.2 Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης

Η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης αποτελεί μία από τις βασικότερες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, παρέχοντας μία λεπτομερή εικόνα της οικονομικής επίδοσης μιας εταιρείας κατά τη διάρκεια μιας χρήσης (Investopedia, 2025). Μέσω αυτής της κατάστασης, παρουσιάζονται τα έσοδα, τα έξοδα και το τελικό οικονομικό αποτέλεσμα, δηλαδή το καθαρό κέρδος ή η ζημία. Για τις ναυτιλιακές εταιρείες, η ανάλυση αυτής της κατάστασης είναι κρίσιμη, καθώς επιτρέπει στους επενδυτές, στους πιστωτές και στη διοίκηση να κατανοήσουν πώς οι εξωτερικοί παράγοντες, όπως οι διακυμάνσεις της αγοράς, οι τιμές των καυσίμων και η παγκόσμια ζήτηση για θαλάσσιες μεταφορές, επηρεάζουν την κερδοφορία (Stopford, 2009).

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης των ναυτιλιακών εταιρειών αποτελείται από διάφορα επίπεδα ανάλυσης εσόδων και εξόδων, τα οποία επιτρέπουν την αξιολόγηση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας και της οικονομικής υγείας μιας εταιρείας (Κάντζος, 2002).

Τα λειτουργικά έσοδα των ναυτιλιακών εταιρειών προέρχονται κυρίως από τα έσοδα από ναύλους, δηλαδή τις αμοιβές που καταβάλλουν οι ναυλωτές για τη μεταφορά φορτίων (Storford, 2009). Οι ναύλοι καθορίζονται από τη διεθνή προσφορά και ζήτηση θαλάσσιας χωρητικότητας, γεγονός που καθιστά τα έσοδα ιδιαίτερα ευμετάβλητα. Παράγοντες όπως η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη, οι διαταραχές στις εφοδιαστικές αλυσίδες, οι γεωπολιτικές εξελίξεις και οι διακυμάνσεις στις τιμές των πρώτων υλών μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη ναυτιλιακή αγορά (IMO, 2020).

Εκτός από τα ναύλα, οι ναυτιλιακές εταιρείες μπορεί να έχουν και λοιπά έσοδα από υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως διαχείριση πλοίων, ενοικίαση χωρητικότητας σε άλλες εταιρείες (chartering) ή παροχή εξειδικευμένων ναυτιλιακών λύσεων (Danaos, 2023).

Τα λειτουργικά έξοδα περιλαμβάνουν όλα τα κόστη που σχετίζονται με τη λειτουργία των πλοίων και επηρεάζουν την αποδοτικότητα μιας ναυτιλιακής εταιρείας. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

- **Έξοδα καυσίμων:** Τα καύσιμα αποτελούν έναν από τους πιο σημαντικούς και απρόβλεπτους παράγοντες κόστους για τις ναυτιλιακές εταιρείες. Οι διακυμάνσεις στις τιμές του πετρελαίου και οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί που επιβάλλουν τη χρήση φιλικότερων προς το περιβάλλον καυσίμων επηρεάζουν σημαντικά τη συνολική δαπάνη λειτουργίας (Martini, 2021).
- **Μισθοί πληρώματος:** Το κόστος ανθρώπινου δυναμικού περιλαμβάνει τις αμοιβές του πληρώματος, τις ασφαλιστικές εισφορές και τις παροχές προς τους ναυτικούς (Lloyd's Register, 2019).
- **Συντήρηση και επισκευές πλοίων:** Οι εταιρείες πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα πλοία τους είναι σε άριστη κατάσταση, συμμορφούμενα με τους διεθνείς κανονισμούς. Η συντήρηση περιλαμβάνει προγραμματισμένες εργασίες, καθώς και έκτακτες επισκευές λόγω τεχνικών βλαβών ή ατυχημάτων (Psaraftis, 2016).

- **Ασφάλιστρα:** Οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να ασφαλίζουν τα πλοία τους για διάφορους κινδύνους, όπως ατυχήματα, βλάβες, περιβαλλοντικές επιπτώσεις και κλοπή φορτίου. Οι ασφάλειες διαφέρουν ανάλογα με τον τύπο του πλοίου και τη διαδρομή που ακολουθεί (Zhang & Chen, 2023).

Τα μικτά κέρδη υπολογίζονται ως η διαφορά μεταξύ των λειτουργικών εσόδων και των λειτουργικών εξόδων. Η διακύμανση αυτού του ποσού αποτυπώνει την αποδοτικότητα των ναυτιλιακών εταιρειών και τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τα λειτουργικά τους κόστη σε συνθήκες αβεβαιότητας της αγοράς (Zhu et al., 2024).

Εκτός από τις βασικές δραστηριότητες της ναυτιλιακής επιχείρησης, οι εταιρείες μπορεί να καταγράφουν πρόσθετα έσοδα και έξοδα που επηρεάζουν την τελική τους κερδοφορία.

- **Έσοδα από επενδύσεις:** Κάποιες εταιρείες επενδύουν σε χρηματοοικονομικά προϊόντα ή συμμετέχουν σε άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες (Kolsi et al., 2023).
- **Τόκοι δανείων:** Οι ναυτιλιακές εταιρείες συχνά έχουν υψηλό δανεισμό, επομένως οι τόκοι που πληρώνουν για τα δάνεια αποτελούν σημαντικό μέρος των εξόδων τους (Danaos, 2023).
- **Κέρδη ή ζημίες από πώληση πλοίων:** Οι εταιρείες μπορεί να πουλήσουν πλοία είτε λόγω στρατηγικής ανανέωσης του στόλου είτε για την απόκτηση κεφαλαίων. Η πώληση πλοίων μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικά κέρδη ή ζημίες, ανάλογα με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (Stopford, 2009).

Το τελικό αποτέλεσμα της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης είναι τα καθαρά κέρδη ή ζημίες προ φόρων, τα οποία προκύπτουν από την αφαίρεση όλων των εξόδων από τα συνολικά έσοδα. Στη συνέχεια, αφαιρούνται οι φορολογικές υποχρεώσεις, καταλήγοντας στα καθαρά κέρδη ή ζημίες μετά φόρων. Αυτός ο δείκτης είναι ζωτικής σημασίας για την αξιολόγηση της απόδοσης μιας ναυτιλιακής εταιρείας (Teng et al., 2021).

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των ναυτιλιακών εταιρειών είναι η υψηλή εξάρτηση των εσόδων από εξωτερικούς παράγοντες, όπως:

- Η παγκόσμια ζήτηση για θαλάσσιες μεταφορές

- Οι διακυμάνσεις των τιμών των ναύλων
- Οι συνθήκες της αγοράς των πλοίων
- Οι τιμές καυσίμων

Η αστάθεια αυτή καθιστά την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης έναν από τους πιο κρίσιμους δείκτες αξιολόγησης της οικονομικής επίδοσης των ναυτιλιακών εταιρειών (Psaraftis, 2016).

Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την οικονομική υγεία μιας ναυτιλιακής εταιρείας. Λόγω των έντονων διακυμάνσεων της αγοράς, η σωστή ανάλυση των λειτουργικών εσόδων και εξόδων, καθώς και των εξωτερικών παραγόντων που επηρεάζουν την κερδοφορία, είναι απαραίτητη για τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων.

2.2.3 Κατάσταση ταμειακών ροών

Η ανάλυση των καθαρών ταμειακών ροών αποκαλύπτει τη διαρκή προσπάθεια της εταιρείας να προσαρμοστεί στις συνθήκες της αγοράς και να ενισχύσει τη βιωσιμότητά της μέσω στρατηγικών που ενσωματώνουν τις αρχές του ESG. Οι αυξήσεις στη συντήρηση πλοίων, η στρατηγική διαχείρισης των χρηματοοικονομικών πόρων και η προσαρμογή της εταιρείας στην κοινωνική και περιβαλλοντική υπευθυνότητα ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη ευημερία και τη βιωσιμότητα των λειτουργιών της.

Cash Flows

	Year ended December 31, 2023	Year ended December 31, 2022 (In thousands)	Year ended December 31, 2021
Net cash provided by operating activities	\$ 576,292	\$ 934,741	\$ 428,111
Net cash provided by/(used in) investing activities	\$ (338,528)	\$ 176,572	\$ (143,148)
Net cash used in financing activities	\$ (233,623)	\$ (973,401)	\$ (220,870)

Η ανάλυση των καθαρών ταμειακών ροών που παρέχονται από τις λειτουργικές δραστηριότητες, και η σημαντική μείωση τους το 2023 σε σχέση με το 2022, φανερώνει μια σειρά από παράγοντες που επηρεάζουν τα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα της εταιρείας, αλλά ταυτόχρονα αναδεικνύει και πτυχές σχετικές με την εφαρμογή των αρχών ESG. Η αύξηση των δαπανών για συντήρηση πλοίων κατά \$1.2 εκατ. ενδέχεται να σχετίζεται με την ανάγκη συμμόρφωσης των πλοίων με περιβαλλοντικά πρότυπα

και κανονισμούς, όπως οι απαιτήσεις για τη μείωση των εκπομπών CO₂ ή την εφαρμογή άλλων πράσινων τεχνολογιών και πρακτικών. Ειδικότερα, οι αυξήσεις στις δαπάνες συντήρησης μπορεί να περιλαμβάνουν εργασίες που ενισχύουν την ενεργειακή απόδοση των πλοίων ή την εφαρμογή βελτιωμένων τεχνολογιών που μειώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η μείωση στα λειτουργικά έσοδα κατά \$237.6 εκατ., λόγω προκαταβολών σε ναύλους που έγιναν το 2022, δείχνει μια στρατηγική προσαρμογής της εταιρείας στις οικονομικές συνθήκες και τις αλλαγές στον τομέα του ναυτιλιακού κλάδου. Αυτή η στρατηγική προσαρμογή περιλαμβάνει την εφαρμογή βιώσιμων ναυτιλιακών λύσεων, όπου συνδέεται με την προώθηση περιβαλλοντικά φιλικών πρακτικών. μείωση των εσόδων από τη λειτουργία του στόλου λόγω της πώλησης πλοίων (-\$17.8 εκατ.) μπορεί να επηρεάζει την κοινωνική διάσταση του ESG, καθώς ενδέχεται να υπάρχουν κοινωνικές επιπτώσεις σε τοπικές κοινότητες που εξαρτώνται από τα ναυτιλιακά δίκτυα. Ωστόσο, εάν η εταιρεία επενδύει σε πλοία με καλύτερη ενεργειακή απόδοση ή τα οποία πληρούν αυστηρότερα περιβαλλοντικά πρότυπα, αυτό μπορεί να συνδέεται με την κοινωνική ευθύνη για την προστασία του περιβάλλοντος και την ευημερία των κοινοτήτων. Η σημαντική διαφορά στα μερίσματα που εισπράχθηκαν το 2022 από τη συμμετοχή στη ZIM (\$149.8 εκατ.) και η μικρότερη είσπραξη το 2023 από την EGLE (\$1.0 εκατ.) αντανakλά τη στρατηγική της εταιρείας στον τομέα της κοινωνικής υπευθυνότητας και της κοινωνικής ανάπτυξης μέσω επενδύσεων και κοινών συμφωνιών με συνδεδεμένες εταιρείες. Οι μειωμένες αποδόσεις από μερίσματα συνδέονται με μια πιο στρατηγική επένδυση σε βιώσιμα έργα που ευνοούν τις αρχές του ESG.

Η ανάλυση των καθαρών ταμειακών ροών από τις δραστηριότητες επένδυσης και χρηματοδότησης για το 2023 δείχνει μια σειρά από στρατηγικές κινήσεις της εταιρείας που συνδέονται άμεσα με τις αρχές του ESG (Περιβαλλοντική, Κοινωνική και Διακυβερνητική υπευθυνότητα).

Στην Περιβαλλοντική Διάσταση (Environmental), η εταιρεία πραγματοποίησε σημαντικές επενδύσεις \$74,4 εκατ. σε βιώσιμες τεχνολογίες, όπως η Eagle Bulk Shipping και η Carbon Termination Technologies, οι οποίες στοχεύουν στην προώθηση και ανάπτυξη περιβαλλοντικά φιλικών λύσεων. Αυτές οι κινήσεις υπογραμμίζουν τη δέσμευση της εταιρείας στη μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος και την ενίσχυση των πράσινων τεχνολογιών. Επιπλέον, η μείωση των προχωρημένων πληρωμών για ναυπηγήσεις κατά \$79,6 εκατ. μπορεί να υποδεικνύει την καθυστέρηση

ή την αποφυγή επενδύσεων σε πλοία που δεν πληρούν τα αυστηρότερα περιβαλλοντικά πρότυπα, με τη στρατηγική να επικεντρώνεται σε πλοία που πληρούν σύγχρονες απαιτήσεις βιωσιμότητας. Στην Κοινωνική Διάσταση (Social), η απόφαση να πωληθούν οι μετοχές της ZIM το 2022, χωρίς να επαναληφθεί η πώληση το 2023, ενδέχεται να σχετίζεται με την αποφυγή έκθεσης σε μια εταιρεία που δεν ευθυγραμμίζεται με τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές αξίες της εταιρείας. Αυτή η στρατηγική υποδηλώνει την πρόθεση της εταιρείας να συνεργάζεται μόνο με υπεύθυνες και βιώσιμες επιχειρηματικές οντότητες. Παράλληλα, η αύξηση των προχωρημένων πληρωμών για την εξαγορά πλοίων κατά \$141,1 εκατ. φαίνεται να στοχεύει στην ενίσχυση του στόλου με πλοία που πληρούν υψηλότερα κοινωνικά πρότυπα, ενισχύοντας την ασφάλεια, την ποιότητα των μεταφορών και τις συνθήκες εργασίας για το πλήρωμα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ESG. Στην πλευρά της Διακυβέρνησης (Governance), η μείωση των καθαρών ταμειακών ροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες κατά \$739,8 εκατ. αντανakλά μια στρατηγική βελτίωσης της διαχείρισης κεφαλαίου και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Η διαχείριση αυτών των χρηματοοικονομικών πόρων με υπευθυνότητα ενισχύει τη διαφάνεια και τη σταθερότητα στη διακυβέρνηση της εταιρείας. Η αναδιάρθρωση του χρέους και η αύξηση της επαναγοράς μετοχών κατά \$42,1 εκατ. αποδεικνύει τη στρατηγική επικέντρωσης στην επιστροφή αξίας στους μετόχους και την ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας, υπογραμμίζοντας την υπευθυνότητα στη διακυβέρνηση της εταιρείας. Συνολικά, η στρατηγική της εταιρείας φανερώνει έναν συντονισμένο και μακροπρόθεσμο προγραμματισμό για την ενσωμάτωση των αρχών του ESG στις επιχειρηματικές της δραστηριότητες. Μέσω επενδύσεων σε βιώσιμες τεχνολογίες, ενίσχυσης του στόλου με πλοία που πληρούν υψηλότερους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς όρους, και στρατηγικών χρηματοοικονομικής διαχείρισης, η εταιρεία δείχνει μια συνεπή προσήλωση στην προώθηση υπεύθυνων και βιώσιμων πρακτικών που συμβαδίζουν με τους στόχους του .

2.3 Ιδιαιτερότητες του ναυτιλιακού τομέα σε σχέση με άλλους κλάδους

Ο ναυτιλιακός τομέας παρουσιάζει μια σειρά από ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τον διαφοροποιούν από άλλους κλάδους της οικονομίας, τόσο σε λειτουργικό όσο και σε ρυθμιστικό και οικονομικό επίπεδο. Αυτές οι ιδιαιτερότητες απορρέουν από τη φύση της ναυτιλίας, η οποία σχετίζεται άμεσα με τη μεταφορά αγαθών και ανθρώπων μέσω θαλάσσιων διαδρομών, επηρεαζόμενη από παγκόσμιες τάσεις, κανονισμούς και μακροοικονομικές συνθήκες (Stopford, 2009).

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά του ναυτιλιακού τομέα είναι η παγκόσμια διασύνδεση και εμβέλειά του. Οι ναυτιλιακές εταιρείες δραστηριοποιούνται σε ένα πλήρως διεθνοποιημένο περιβάλλον, αφού οι θαλάσσιες μεταφορές διεξάγονται μέσω διεθνών υδάτινων οδών και λιμανιών. Αυτό τις διαφοροποιεί από άλλους κλάδους, όπως ο κατασκευαστικός ή ο τομέας των υπηρεσιών, οι οποίοι συχνά έχουν πιο τοπικό ή περιφερειακό χαρακτήρα. Εξαιτίας αυτής της διασύνδεσης, η ναυτιλία επηρεάζεται άμεσα από τις διεθνείς εμπορικές συμφωνίες, τις γεωπολιτικές εξελίξεις και τις πολιτικές προστατευτισμού που υιοθετούν διάφορες χώρες (Lloyd's Register, 2019). Η εξάρτηση από τις διεθνείς εμπορικές σχέσεις την καθιστά ιδιαίτερα ευάλωτη σε μεταβολές στη ροή των εμπορευμάτων, καθώς αλλαγές στους εμπορικούς δασμούς ή οι κυρώσεις προς συγκεκριμένα κράτη μπορούν να επηρεάσουν δραστικά τη ζήτηση για ναυτιλιακές υπηρεσίες (Psaraftis, 2016).

Ο ναυτιλιακός κλάδος διακρίνεται επίσης από το αυστηρό ρυθμιστικό του πλαίσιο. Οι διεθνείς κανονισμοί της Διεθνούς Ναυτιλιακής Οργάνωσης (IMO) επιβάλλουν κανόνες για τη ναυτιλιακή ασφάλεια, την προστασία του περιβάλλοντος και τις συνθήκες εργασίας των ναυτικών, καθιστώντας τη συμμόρφωση με αυτούς τους κανονισμούς απαραίτητη για τη λειτουργία των εταιρειών (IMO, 2020). Η ανάγκη συμμόρφωσης συχνά απαιτεί σημαντικές επενδύσεις, όπως η αναβάθμιση των πλοίων ώστε να τηρούν τα σύγχρονα περιβαλλοντικά πρότυπα ή η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Επιπλέον, οι ρυθμίσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου καθιστούν απαραίτητη την προσαρμογή των ναυτιλιακών εταιρειών σε νέες περιβαλλοντικές απαιτήσεις, ενισχύοντας τη σημασία των πρακτικών ESG (Environmental, Social, Governance) στον κλάδο (Danaos, 2023).

Ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό της ναυτιλίας είναι η έντονη μεταβλητότητα και κυκλικότητα της αγοράς. Οι ναυτιλιακές εταιρείες εξαρτώνται από τη ζήτηση για

θαλάσσιες μεταφορές, η οποία είναι ευμετάβλητη και επηρεάζεται από μακροοικονομικούς δείκτες, όπως η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη, η παραγωγή πρώτων υλών και οι εμπορικές τάσεις (Stopford, 2009). Σε περιόδους οικονομικής κρίσης, η μείωση της παραγωγής και του εμπορίου συνεπάγεται πτώση της ζήτησης για μεταφορά φορτίων, προκαλώντας μείωση των ναύλων και, κατά συνέπεια, των εσόδων των ναυτιλιακών εταιρειών. Αντίθετα, κατά τη διάρκεια οικονομικής άνθησης, η αυξημένη παραγωγή και κατανάλωση οδηγεί σε μεγαλύτερη ζήτηση για ναυτιλιακές υπηρεσίες, αυξάνοντας τα έσοδα και τις επενδύσεις στον κλάδο (Martini, 2021). Αυτή η κυκλικότητα είναι πολύ πιο έντονη στη ναυτιλία σε σχέση με άλλους κλάδους, όπως η βιομηχανία των καταναλωτικών προϊόντων, όπου η ζήτηση τείνει να είναι πιο σταθερή και προβλέψιμη.

Η ναυτιλία απαιτεί επίσης εξαιρετικά υψηλές επενδύσεις σε υποδομές και εξοπλισμό. Τα πλοία αποτελούν κεφαλαιουχικά εντατικά περιουσιακά στοιχεία, με το κόστος κατασκευής τους να είναι ιδιαίτερα υψηλό, ενώ η συντήρηση και οι επισκευές αποτελούν σημαντικές πρόσθετες δαπάνες (Kolsi et al., 2023). Επιπλέον, η ανάγκη για συνεχείς τεχνολογικές αναβαθμίσεις, λόγω περιβαλλοντικών και λειτουργικών απαιτήσεων, καθιστά τις ναυτιλιακές εταιρείες ιδιαίτερα εξαρτημένες από τις δυνατότητες χρηματοδότησης, είτε μέσω δανείων είτε μέσω κεφαλαιαγορών. Το κόστος χρηματοδότησης είναι σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την κερδοφορία τους, ειδικά σε περιόδους ύφεσης, όταν τα επιτόκια και η πρόσβαση σε κεφάλαια γίνονται πιο δύσκολα (Teng et al., 2021).

Η περιβαλλοντική διάσταση του ναυτιλιακού τομέα αποτελεί μια ακόμη κρίσιμη παράμετρο που τον διαφοροποιεί από άλλες βιομηχανίες. Οι ναυτιλιακές μεταφορές, αν και πιο φιλικές προς το περιβάλλον σε σχέση με άλλες μορφές μεταφοράς όπως οι αεροπορικές, εξακολουθούν να έχουν σημαντικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η χρήση ορυκτών καυσίμων στα πλοία συμβάλλει στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ενώ περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης από διαρροές πετρελαίου ή άλλες τοξικές ουσίες μπορούν να έχουν καταστροφικές συνέπειες για το περιβάλλον (Zhu et al., 2024). Η συμμόρφωση με διεθνείς περιβαλλοντικούς κανονισμούς, όπως το Sulphur Cap της IMO, αποτελεί μεγάλη πρόκληση για τον κλάδο, οδηγώντας σε επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες, όπως πλοία που χρησιμοποιούν LNG ή υβριδικά συστήματα καυσίμου (Zhang & Chen, 2023).

Ο ναυτιλιακός κλάδος επηρεάζεται επίσης από γεωπολιτικούς και οικονομικούς παράγοντες, καθώς η λειτουργία των ναυτιλιακών εταιρειών εξαρτάται από τη σταθερότητα στις διεθνείς θαλάσσιες διαδρομές. Πολεμικές συρράξεις, κυρώσεις, πολιτική αστάθεια και φυσικές καταστροφές μπορούν να διαταράξουν την εμπορική ναυτιλία, επηρεάζοντας τις διαδρομές των πλοίων και το κόστος των μεταφορών (O'Hearn et al., 2023). Επιπλέον, η πειρατεία και η παράνομη δραστηριότητα στις θάλασσες, όπως η λαθρεμπορία και η παράνομη αλιεία, αποτελούν σημαντικούς κινδύνους για τις ναυτιλιακές επιχειρήσεις, απαιτώντας πρόσθετα μέτρα ασφάλειας (Danaos, 2023).

Τέλος, η ναυτιλία χαρακτηρίζεται από τις ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας των ναυτικών, οι οποίοι εργάζονται σε απομονωμένες και απαιτητικές συνθήκες για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Η διασφάλιση καλών εργασιακών συνθηκών, η τήρηση των κανονισμών για την ασφάλεια και η συνεχής εκπαίδευση του προσωπικού αποτελούν βασικές προκλήσεις για τις εταιρείες (Psaraftis, 2016).

Η ναυτιλία, λόγω της παγκόσμιας φύσης, του αυστηρού ρυθμιστικού πλαισίου, της κυκλικότητας, του υψηλού κόστους επενδύσεων και των περιβαλλοντικών απαιτήσεων, απαιτεί μια στρατηγική προσέγγιση που συνδυάζει την οικονομική αποδοτικότητα με τη βιώσιμη ανάπτυξη, ώστε να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κλάδου (Stopford, 2009).

2.4 Διεθνείς κανονισμοί και πρότυπα που επηρεάζουν τις ναυτιλιακές χρηματοοικονομικές καταστάσεις

Η ναυτιλιακή βιομηχανία, λόγω της διεθνούς φύσης της, υπόκειται σε ένα εκτεταμένο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο που επηρεάζει τη διαχείριση και την παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των ναυτιλιακών εταιρειών. Οι κανονισμοί αυτοί καλύπτουν ζητήματα που αφορούν τη διαφάνεια στη χρηματοοικονομική αναφορά, τη συμμόρφωση με διεθνείς φορολογικές απαιτήσεις, τη βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική απόδοση. Η πολυπλοκότητα του ναυτιλιακού κλάδου, σε συνδυασμό με την ανάγκη συμμόρφωσης με διεθνή λογιστικά και φορολογικά πρότυπα, δημιουργεί αυξημένες απαιτήσεις για τις ναυτιλιακές εταιρείες ως προς τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών τους δεδομένων και τον τρόπο παρουσιάσής τους στις οικονομικές καταστάσεις (Stopford, 2009).

Στην Ελλάδα, το νομικό πλαίσιο που αφορά τη ναυτιλία έχει διαμορφωθεί από σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων που στόχο έχουν να καταστήσουν τη χώρα ελκυστική για την εγκατάσταση ναυτιλιακών εταιρειών. Ο Α.Ν. 89/1967, για παράδειγμα, έδωσε σημαντικά φορολογικά κίνητρα σε αλλοδαπές εμπορικές και βιομηχανικές εταιρείες ώστε να εγκατασταθούν στη χώρα, επιτρέποντάς τους να λειτουργούν χωρίς να φορολογούνται για τα έσοδά τους. Η νομοθεσία αυτή επεκτάθηκε με τον Α.Ν. 378/1968, ο οποίος ενσωμάτωσε και τις ελληνικές εταιρείες που επιθυμούσαν να μεταφέρουν την έδρα τους στην Ελλάδα λόγω του αυξημένου κόστους λειτουργίας στο εξωτερικό. Η φορολόγηση του ναυτιλιακού τομέα τροποποιήθηκε περαιτέρω με τον Α.Ν. 465/1968, που εισήγαγε φορολογικούς συντελεστές βασισμένους στο μέγεθος και την ηλικία των πλοίων, ενώ ο Ν. 27/1975 επέβαλε κανόνες για τη διαχείριση των πλοίων από ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες ανεξάρτητα από τη σημαία που έφεραν τα πλοία τους. Το νομοθετικό πλαίσιο ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο με τον Ν. 817/1978, ο οποίος αυστηροποίησε τις διαδικασίες εγκατάστασης ναυτιλιακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα (Κάντζος, 2002).

Εκτός από τις φορολογικές ρυθμίσεις, οι ναυτιλιακές εταιρείες υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα που θέτει ο Διεθνής Οργανισμός Ναυτιλίας (IMO), τα οποία επηρεάζουν άμεσα τη χρηματοοικονομική τους διαχείριση και τις καταστάσεις τους. Ένας από τους σημαντικότερους κανονισμούς είναι ο IMO 2020, ο οποίος εισήγαγε αυστηρότερα όρια για τις εκπομπές θείου από τα πλοία, απαιτώντας από τις ναυτιλιακές εταιρείες να προβούν σε επενδύσεις για την αναβάθμιση των συστημάτων πρόωσης ή την αγορά καυσίμων χαμηλότερων εκπομπών. Οι αλλαγές αυτές μεταφράζονται σε υψηλότερο λειτουργικό κόστος και ανάγκη για κεφαλαιουχικές δαπάνες, οι οποίες αντικατοπτρίζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις είτε ως λειτουργικά έξοδα είτε ως επενδυτικές δαπάνες, επηρεάζοντας άμεσα την κερδοφορία των ναυτιλιακών εταιρειών (IMO, 2020).

Επιπλέον, η αυξανόμενη έμφαση στη βιωσιμότητα και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις αναγκάζει τις ναυτιλιακές εταιρείες να ενσωματώνουν τις σχετικές δαπάνες στις οικονομικές τους καταστάσεις. Οι απαιτήσεις για μείωση των εκπομπών CO₂, η μετάβαση σε πιο καθαρές τεχνολογίες και η χρήση ανανεώσιμων καυσίμων δημιουργούν πρόσθετα κόστη συμμόρφωσης, τα οποία μπορούν να έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις στη ρευστότητα και τη χρηματοοικονομική ευρωστία των εταιρειών (Psaraftis, 2016). Η ενσωμάτωση κριτηρίων ESG (Environmental, Social,

Governance) στον κλάδο της ναυτιλίας έχει καταστεί πλέον απαραίτητη, καθώς οι επενδυτές και οι δανειστές λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς παράγοντες πριν χρηματοδοτήσουν νέες επενδύσεις (Zhu et al., 2024).

Η ναυτιλιακή βιομηχανία οφείλει επίσης να ακολουθεί τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS), τα οποία καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρείες αναγνωρίζουν και παρουσιάζουν τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες τους. Το IFRS 16, που αφορά τις μισθώσεις, έχει ιδιαίτερη σημασία για τις ναυτιλιακές εταιρείες, καθώς απαιτεί την αναγνώριση των μισθωτικών συμφωνιών για πλοία στον ισολογισμό τους. Πριν από την εφαρμογή του προτύπου αυτού, οι εταιρείες μπορούσαν να καταγράφουν τα μισθώματα ως λειτουργικά έξοδα, ενώ πλέον υποχρεούνται να τα καταγράφουν ως υποχρεώσεις και δικαιώματα χρήσης, γεγονός που αυξάνει τόσο το ενεργητικό όσο και το παθητικό στους ισολογισμούς τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή βασικών χρηματοοικονομικών δεικτών, όπως ο λόγος χρέους προς ίδια κεφάλαια, και επηρεάζει τη στρατηγική χρηματοδότησης των ναυτιλιακών εταιρειών (Kolsi et al., 2023).

Παράλληλα, το IFRS 9 επιβάλλει στις ναυτιλιακές εταιρείες να αναγνωρίζουν σωστά και να αποτιμούν τα χρηματοοικονομικά τους μέσα, όπως τα παράγωγα, τις συμφωνίες αντιστάθμισης κινδύνου και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Οι περισσότερες ναυτιλιακές επιχειρήσεις εκτίθενται σε σημαντικούς χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως οι διακυμάνσεις στις τιμές των καυσίμων και οι μεταβολές στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς μεγάλο μέρος των εσόδων και των εξόδων τους γίνεται σε διαφορετικά νομίσματα. Το IFRS 9 επιβάλλει την αναγνώριση αυτών των κινδύνων στους ισολογισμούς, ενισχύοντας τη διαφάνεια, αλλά ταυτόχρονα καθιστά πιο περίπλοκη τη χρηματοοικονομική αναφορά και απαιτεί αυξημένη λογιστική ανάλυση (Zhang & Chen, 2023).

Η συμμόρφωση με όλους αυτούς τους κανονισμούς δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις για τις ναυτιλιακές εταιρείες, καθώς αυξάνει τη γραφειοκρατία και το κόστος διαχείρισης. Παράλληλα, η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών και χρηματοοικονομικών προτύπων οδηγεί σε ανακατατάξεις στον κλάδο, ευνοώντας εταιρείες που διαθέτουν τη δυνατότητα να προσαρμόζονται γρήγορα στις νέες συνθήκες. Οι διεθνείς κανονισμοί και τα πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς καθορίζουν όχι μόνο τη λογιστική διαχείριση, αλλά και τις επενδυτικές αποφάσεις, τις

στρατηγικές ανάπτυξης και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των ναυτιλιακών επιχειρήσεων (Stopford, 2009).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ESG ΣΤΟΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΟ ΤΟΜΕΑ

3.1 Πώς επηρεάζει ο ESG τον ναυτιλιακό τομέα

Ο ESG (Environmental, Social, Governance) αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που διαμορφώνουν τη σύγχρονη επιχειρηματική στρατηγική, συμπεριλαμβανομένου και του ναυτιλιακού τομέα. Η αυξανόμενη ζήτηση για βιώσιμες πρακτικές, οι αυστηρότεροι κανονισμοί και η πίεση από επενδυτές και ενδιαφερόμενους φορείς έχουν καταστήσει το ESG κεντρικό ζήτημα για τις ναυτιλιακές εταιρείες (Darousos, 2024). Οι επιχειρήσεις του κλάδου καλούνται πλέον να ενσωματώσουν πολιτικές και στρατηγικές που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνική ευθύνη και την εταιρική διακυβέρνηση, προκειμένου να διασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους, να προσελκύσουν κεφάλαια και να ενισχύσουν τη φήμη τους.

Η περιβαλλοντική διάσταση του ESG είναι από τις πιο σημαντικές στη ναυτιλία, καθώς ο κλάδος ευθύνεται για περίπου το 3% των παγκόσμιων εκπομπών CO₂ (IMO, 2020).

Οι διεθνείς κανονισμοί, όπως το IMO 2020, έχουν επιβάλει αυστηρότερα όρια στις εκπομπές θείου και απαιτούν τη χρήση καθαρότερων καυσίμων ή τη μετατροπή των συστημάτων πρόωσης των πλοίων. Η εφαρμογή αυτών των κανονισμών έχει αυξήσει σημαντικά το λειτουργικό κόστος για τις ναυτιλιακές εταιρείες, καθώς απαιτούνται επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες, όπως τα scrubbers, τα πλοία LNG και τα υβριδικά καύσιμα (Meimaris, 2024). Παράλληλα, εταιρείες που προσαρμόζονται γρηγορότερα στις νέες απαιτήσεις έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς απολαμβάνουν καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση και υψηλότερη ελκυστικότητα για τους επενδυτές (Hong, 2024).

Η κοινωνική διάσταση του ESG επηρεάζει τον ναυτιλιακό τομέα μέσω θεμάτων που σχετίζονται με τα εργασιακά δικαιώματα των ναυτικών, τις συνθήκες εργασίας στα πλοία και τη συμμόρφωση με διεθνείς εργασιακούς κανονισμούς, όπως η Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας (MLC, 2006). Οι ναυτικοί εργάζονται κάτω από δύσκολες συνθήκες, αντιμετωπίζοντας απομόνωση, μεγάλες περιόδους απουσίας από τις οικογένειές τους και αυξημένους κινδύνους, όπως ατυχήματα ή πειρατεία (Moschaki, 2023). Εταιρείες που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές σε θέματα ασφάλειας, εκπαίδευσης και ευημερίας των εργαζομένων τους έχουν μικρότερη πιθανότητα να αντιμετωπίσουν νομικές ή επιχειρησιακές διαταραχές και απολαμβάνουν καλύτερη φήμη στην αγορά (Zhang & Chen, 2023).

Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί έναν ακόμη κρίσιμο τομέα του ESG στη ναυτιλία. Οι ναυτιλιακές εταιρείες, ειδικά όσες είναι εισηγμένες στα χρηματιστήρια, αντιμετωπίζουν αυξημένη πίεση από επενδυτές και ρυθμιστικές αρχές για διαφάνεια στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, σαφή πολιτική διαχείρισης κινδύνων και εφαρμογή ορθών πρακτικών διακυβέρνησης. Έρευνες έχουν δείξει ότι οι εταιρείες με υψηλά ESG scores τείνουν να έχουν πιο σταθερή χρηματοοικονομική απόδοση, μειωμένο κόστος δανεισμού και αυξημένη ανθεκτικότητα σε περιόδους κρίσεων (Jaitley & Johansen, 2024). Ειδικότερα, τα ESG reports επιτρέπουν στους επενδυτές να αξιολογήσουν την έκθεση μιας εταιρείας σε κλιματικούς, κοινωνικούς και διαχειριστικούς κινδύνους, διαμορφώνοντας έτσι τη στρατηγική των χρηματοδοτήσεων και των επενδυτικών χαρτοφυλακίων (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

Ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες, οι οποίες αποτελούν έναν από τους μεγαλύτερους στόλους παγκοσμίως, ακολουθούν τα διεθνή ESG πρότυπα, δημοσιεύοντας εκθέσεις βιωσιμότητας σύμφωνα με τα Sustainability Accounting Standards Board (SASB) και Global Reporting Initiative (GRI Standards) (Pitsi, 2024). Η συμμόρφωση με αυτά τα πρότυπα παρέχει διαφάνεια και ενισχύει την εμπιστοσύνη των επενδυτών, βελτιώνοντας παράλληλα τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα των ναυτιλιακών εταιρειών. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνουν δεδομένα σχετικά με τις εκπομπές ρύπων, τη χρήση καυσίμων, την ασφάλεια των εργαζομένων και τις πολιτικές εταιρικής διακυβέρνησης, επιτρέποντας στις εταιρείες να αποδεικνύουν τη δέσμευσή τους για βιώσιμη ανάπτυξη (Kanellopoulos, 2024).

Ένας σημαντικός τομέας όπου ο ESG επηρεάζει άμεσα τις ναυτιλιακές χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι η χρηματοδότηση. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται αυξημένο ενδιαφέρον από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και επενδυτές για τη χορήγηση πράσινων δανείων και βιώσιμων χρηματοδοτήσεων σε ναυτιλιακές εταιρείες που συμμορφώνονται με υψηλά περιβαλλοντικά πρότυπα. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Ναυτιλιακό Οργανισμό (IMO, 2020), οι τράπεζες που συμμετέχουν στις Principles for Responsible Banking αξιολογούν πλέον τις ναυτιλιακές επενδύσεις με βάση τα ESG κριτήρια, αποτρέποντας τη χρηματοδότηση εταιρειών που δεν συμμορφώνονται με τους νέους κανονισμούς. Οι εταιρείες που επενδύουν σε ενεργειακά αποδοτικά πλοία ή χρησιμοποιούν φιλικά προς το περιβάλλον καύσιμα μπορούν να εξασφαλίσουν καλύτερους όρους δανεισμού και χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου (Tsatsaronis & Karamperidis, 2024).

Παράλληλα, το ESG διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαχείριση κινδύνων του ναυτιλιακού τομέα. Οι περιβαλλοντικοί κίνδυνοι, όπως οι αλλαγές στη νομοθεσία για τις εκπομπές ρύπων και οι κυρώσεις σε χώρες με υψηλές εκπομπές, μπορούν να επηρεάσουν την επιχειρησιακή στρατηγική των ναυτιλιακών εταιρειών. Επιπλέον, οι κοινωνικοί κίνδυνοι, που σχετίζονται με τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και τις συνθήκες εργασίας στα πλοία, μπορούν να οδηγήσουν σε νομικές διαμάχες ή σε απώλεια αδειών λειτουργίας. Από την πλευρά της εταιρικής διακυβέρνησης, η διαχείριση χρηματοοικονομικών και επενδυτικών κινδύνων καθίσταται ζωτικής σημασίας, καθώς οι εταιρείες καλούνται να υιοθετήσουν αυστηρότερες πολιτικές διαφάνειας και λογοδοσίας (Lin, Chang & Hung, 2022).

Συνοψίζοντας, ο ESG αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης ναυτιλιακής στρατηγικής, επηρεάζοντας την περιβαλλοντική συμμόρφωση, την κοινωνική υπευθυνότητα και την εταιρική διακυβέρνηση. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που ενσωματώνουν τις αρχές ESG στη λειτουργία τους απολαμβάνουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, μειωμένο λειτουργικό κόστος και αυξημένη ανθεκτικότητα στις προκλήσεις της αγοράς. Η συνεχής εξέλιξη των ESG προτύπων και κανονισμών αναμένεται να διαμορφώσει το μέλλον της ναυτιλίας, καθιστώντας τη βιώσιμη ανάπτυξη αναγκαιότητα και όχι επιλογή (Darousos, 2024).

3.2 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις και πρότυπα συμμόρφωσης

Η ναυτιλιακή βιομηχανία διαδραματίζει καίριο ρόλο στο παγκόσμιο εμπόριο, καθώς περίπου το 90% των μεταφορών διεξάγεται μέσω θαλάσσιων οδών. Ωστόσο, η δραστηριότητά της συνδέεται άμεσα με περιβαλλοντικές προκλήσεις, καθώς οι εκπομπές ρύπων, η θαλάσσια ρύπανση και η κατανάλωση φυσικών πόρων επηρεάζουν αρνητικά το περιβάλλον. Οι ναυτιλιακές εταιρείες βρίσκονται πλέον υπό αυξανόμενη πίεση να προσαρμοστούν σε ένα αυστηρότερο ρυθμιστικό πλαίσιο, εφαρμόζοντας πρακτικές που μειώνουν το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα (IMO, 2020). Τα τελευταία χρόνια, η συμμόρφωση με διεθνείς κανονισμούς, η μετάβαση σε πράσινες τεχνολογίες και η ενσωμάτωση ESG (Environmental, Social, Governance) κριτηρίων αποτελούν βασικούς παράγοντες για τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του κλάδου (Darousos, 2024).

Ένα από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά ζητήματα που σχετίζονται με τη ναυτιλία είναι οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG). Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό Ναυτιλίας (IMO), η ναυτιλία αντιπροσωπεύει περίπου το 3% των παγκόσμιων εκπομπών CO₂, ενώ η αυξανόμενη ζήτηση για θαλάσσιες μεταφορές ενδέχεται να αυξήσει περαιτέρω τις εκπομπές εάν δεν ληφθούν μέτρα περιορισμού τους (IMO, 2020). Η θέσπιση του κανονισμού IMO 2020, ο οποίος μειώνει το επιτρεπτό ποσοστό θείου στα ναυτιλιακά καύσιμα από 3,5% σε 0,5%, αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες για τον περιορισμό της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Οι ναυτιλιακές εταιρείες αναγκάστηκαν να επενδύσουν είτε στη χρήση καυσίμων χαμηλής περιεκτικότητας σε θείο είτε στην εγκατάσταση scrubbers, συστημάτων καθαρισμού καυσαερίων που μειώνουν τις εκπομπές (Meimaris, 2024).

Η εφαρμογή του Συστήματος Δείκτη Ενεργειακής Απόδοσης (EEDI) και του Συστήματος Δείκτη Ενεργειακής Απόδοσης για τα Υφιστάμενα Πλοία (EEXI) στοχεύει στη μείωση των εκπομπών CO₂ μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των πλοίων. Σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά, όλα τα νέα πλοία πρέπει να πληρούν συγκεκριμένες απαιτήσεις κατανάλωσης ενέργειας, ενώ τα υφιστάμενα πλοία πρέπει να συμμορφωθούν με νέα όρια ενεργειακής απόδοσης έως το 2023. Ο Δείκτης Έντασης Άνθρακα (CII) εισήχθη επίσης για να αξιολογεί και να βαθμολογεί τα πλοία βάσει των εκπομπών τους, αναγκάζοντας τις εταιρείες να βελτιώσουν τη λειτουργική τους απόδοση προκειμένου να διατηρήσουν υψηλή βαθμολογία (Tsatsaronis & Syriopoulos, 2023).

Ένα άλλο σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα είναι η θαλάσσια ρύπανση που προκαλείται από πετρελαιοκηλίδες, χημικές διαρροές, διαχείριση αποβλήτων και τη μεταφορά ξενικών ειδών μέσω του έρματος των πλοίων. Ο Διεθνής Οργανισμός Ναυτιλίας (IMO) έχει εφαρμόσει τη Σύμβαση για τη Διαχείριση του Έρματος (BWM Convention), η οποία υποχρεώνει τα πλοία να εφαρμόζουν ελεγχόμενα συστήματα επεξεργασίας έρματος, αποτρέποντας την εξάπλωση ξενικών ειδών και την οικολογική ανισορροπία στις θαλάσσιες περιοχές (Lloyd's Register, 2019). Επιπλέον, η Σύμβαση MARPOL (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships) περιλαμβάνει αυστηρούς κανονισμούς για τη διαχείριση πετρελαϊκών καταλοίπων και τη μείωση της απόρριψης αποβλήτων στη θάλασσα.

Οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ναυτιλιακών εταιρειών, καθώς η συμμόρφωση με αυτά τα πρότυπα απαιτεί μεγάλες κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Η ανάγκη για χρήση εναλλακτικών καυσίμων, όπως LNG, βιοκαύσιμα και μελλοντικά καύσιμα όπως η αμμωνία και το υδρογόνο, επιβάλλει υψηλό κόστος στις εταιρείες που επιθυμούν να διατηρήσουν την ανταγωνιστικότητά τους (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024). Παράλληλα, η εφαρμογή “πράσινων” χρηματοδοτικών προγραμμάτων, όπως τα Green Bonds και τα Sustainability-linked Loans, προσφέρει κίνητρα για επενδύσεις στη βιώσιμη ανάπτυξη, μειώνοντας το κόστος δανεισμού για εταιρείες που συμμορφώνονται με τα ESG πρότυπα (Pangalos, 2023).

Η ενσωμάτωση ESG κριτηρίων στη ναυτιλία είναι πλέον κρίσιμη όχι μόνο για τη συμμόρφωση με τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις αλλά και για τη διατήρηση της

επενδυτικής ελκυστικότητας. Τα τελευταία χρόνια, επενδυτές και θεσμικοί φορείς απαιτούν αυξημένη διαφάνεια στις πρακτικές βιωσιμότητας των ναυτιλιακών εταιρειών, με αποτέλεσμα πολλές από αυτές να δημοσιεύουν εκθέσεις ESG, οι οποίες ακολουθούν τα διεθνή πρότυπα όπως τα Global Reporting Initiative (GRI) και Sustainability Accounting Standards Board (SASB) (Buhagiar, 2023). Η βελτίωση των ESG πρακτικών αποτελεί στρατηγική επιλογή για πολλές ναυτιλιακές εταιρείες, καθώς οι επενδυτές είναι πιο πιθανό να χρηματοδοτήσουν επιχειρήσεις που εφαρμόζουν περιβαλλοντικά βιώσιμες και κοινωνικά υπεύθυνες πρακτικές (Ahmad, Yaqub & Lee, 2023).

Παρά την πρόοδο στη συμμόρφωση με περιβαλλοντικούς κανονισμούς, υπάρχουν προκλήσεις που σχετίζονται με το υψηλό κόστος υλοποίησης νέων τεχνολογιών και τη διαθεσιμότητα κατάλληλων καυσίμων. Πολλές εταιρείες εξετάζουν εναλλακτικές λύσεις, όπως η βελτίωση της επιχειρησιακής αποδοτικότητας μέσω της χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη και τα big data, για τη βελτιστοποίηση των διαδρομών των πλοίων και τη μείωση της κατανάλωσης καυσίμων (Lee et al., 2023). Επιπλέον, η ανάπτυξη ανεμοκίνητων πλοίων και η χρήση ηλιακής ενέργειας αποτελούν πειραματικές λύσεις που ενδέχεται να μειώσουν περαιτέρω το ενεργειακό αποτύπωμα της ναυτιλίας στο μέλλον (Sommer & Aunøien, 2024).

Συνοψίζοντας, οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ναυτιλίας και τα αυστηρότερα διεθνή πρότυπα συμμόρφωσης έχουν καταστήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής του κλάδου. Η υιοθέτηση πράσινων τεχνολογιών, η μείωση των εκπομπών CO₂ και η συμμόρφωση με τα ESG κριτήρια αποτελούν πλέον βασικούς άξονες για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα των ναυτιλιακών εταιρειών. Οι προκλήσεις που προκύπτουν από το υψηλό κόστος συμμόρφωσης και τις τεχνολογικές απαιτήσεις αντιμετωπίζονται μέσω καινοτομίας, πράσινης χρηματοδότησης και αυστηρότερων πολιτικών βιωσιμότητας, διαμορφώνοντας ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας για τον ναυτιλιακό τομέα (Darousos, 2024).

3.3 Κοινωνική υπευθυνότητα στη ναυτιλία

Η κοινωνική υπευθυνότητα αποτελεί θεμελιώδη παράμετρο στη σύγχρονη ναυτιλία, καθώς οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να εφαρμόσουν πολιτικές που προάγουν την ευημερία των εργαζομένων, την ασφάλεια, τη διαφάνεια και τη συνολική κοινωνική

τους συμβολή. Οι βασικοί τομείς που σχετίζονται με την κοινωνική υπευθυνότητα στη ναυτιλία περιλαμβάνουν την προστασία των ναυτικών, την ενίσχυση των συνθηκών εργασίας, τη ναυτιλιακή ασφάλεια και τη συμμόρφωση με διεθνείς κανονισμούς που αποσκοπούν στη διασφάλιση της κοινωνικής σταθερότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης του κλάδου (Darousos, 2024).

Η ασφάλεια των ναυτικών αποτελεί έναν από τους κεντρικούς άξονες της κοινωνικής υπευθυνότητας στη ναυτιλία. Οι ναυτικοί εργάζονται σε απομονωμένα και απαιτητικά περιβάλλοντα, με μεγάλες περιόδους απουσίας από τις οικογένειές τους και αυξημένο κίνδυνο ατυχημάτων λόγω των σκληρών συνθηκών εργασίας. Η Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας (MLC, 2006), που υιοθετήθηκε από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ILO), παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την προστασία των δικαιωμάτων των ναυτικών, εξασφαλίζοντας αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, δίκαιες αμοιβές και πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη (Meimaris, 2024). Οι ναυτιλιακές εταιρείες που συμμορφώνονται με την MLC διασφαλίζουν την ασφάλεια και την ευημερία των πληρωμάτων τους, γεγονός που βελτιώνει την αποδοτικότητα και μειώνει τους κινδύνους εργατικών διαφορών.

Παράλληλα, η κοινωνική υπευθυνότητα στη ναυτιλία επεκτείνεται στον τομέα της ναυτιλιακής ασφάλειας, όπου διεθνείς κανονισμοί, όπως οι τροποποιήσεις της Σύμβασης SOLAS (Safety of Life at Sea) και ο Κώδικας ISPS (International Ship and Port Facility Security Code), ενισχύουν την προστασία της ανθρώπινης ζωής, των πλοίων και των λιμενικών εγκαταστάσεων. Ο U.S. Maritime Transportation Security Act of 2002 (MTSA), σε συνδυασμό με τον ISPS Code που τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2004, εισάγουν αυστηρές απαιτήσεις για την ασφάλεια τόσο στα πλοία όσο και στα λιμάνια. Οι κανονισμοί αυτοί επιβάλλουν την υιοθέτηση μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη απειλών, όπως η τρομοκρατία, η πειρατεία και η λαθρεμπορία, προστατεύοντας το πλήρωμα, τους επιβάτες και τα φορτία (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024).

Οι ναυτιλιακές εταιρείες και οι λιμενικές αρχές υποχρεούνται να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν συστήματα διαχείρισης ασφάλειας, τα οποία περιλαμβάνουν μέτρα όπως η ελεγχόμενη πρόσβαση σε πλοία και λιμάνια, η παρακολούθηση των εγκαταστάσεων και η εκπαίδευση του προσωπικού για την αντιμετώπιση πιθανών περιστατικών ασφαλείας. Τα μέτρα αυτά ενισχύουν τη συνεργασία μεταξύ των κρατών και των

ναυτιλιακών επιχειρήσεων, προάγοντας τη σταθερότητα και την προστασία των θαλάσσιων εμπορικών οδών (Lloyd's Register, 2019). Η συμμόρφωση με αυτούς τους κανονισμούς επιτρέπει στις ναυτιλιακές εταιρείες να αποφεύγουν πιθανά πρόστιμα και νομικές επιπτώσεις, ενώ παράλληλα ενισχύει την εμπιστοσύνη των πελατών και των ενδιαφερόμενων φορέων.

Η κοινωνική υπευθυνότητα στη ναυτιλία εκτείνεται και στην υποστήριξη των τοπικών κοινωνιών. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που επενδύουν σε κοινωνικά προγράμματα, όπως εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες για νέους ναυτικούς, ενίσχυση λιμενικών υποδομών και χρηματοδότηση περιβαλλοντικών δράσεων, συμβάλλουν στη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών στις περιοχές που δραστηριοποιούνται (Buhagiar, 2023). Ειδικότερα, ελληνικές ναυτιλιακές εταιρείες, πολλές από τις οποίες είναι εισηγμένες στα χρηματιστήρια NYSE και NASDAQ, εφαρμόζουν στρατηγικές εταιρικής κοινωνικής ευθύνης (CSR) μέσω επενδύσεων σε τοπικές κοινωνίες και πρωτοβουλίες για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των ναυτικών (Pitsi, 2024).

Επιπλέον, οι ναυτιλιακές εταιρείες που δίνουν προτεραιότητα στην κοινωνική υπευθυνότητα τείνουν να έχουν καλύτερη απόδοση στις ESG αξιολογήσεις, γεγονός που ενισχύει την ελκυστικότητά τους στους επενδυτές (Zhu et al., 2024). Οι εκθέσεις ESG, οι οποίες ακολουθούν τα διεθνή πρότυπα Global Reporting Initiative (GRI) και Sustainability Accounting Standards Board (SASB), επιτρέπουν στις εταιρείες να παρουσιάζουν με διαφάνεια τις πολιτικές και τις δράσεις τους σε θέματα κοινωνικής υπευθυνότητας. Μέσω αυτών των εκθέσεων, οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις μπορούν να αποδείξουν τη δέσμευσή τους στην προστασία των εργαζομένων και στην προώθηση βιώσιμων κοινωνικών πρακτικών (Meimaris, 2024).

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που σχετίζονται με την κοινωνική υπευθυνότητα στη ναυτιλία είναι η διαχείριση κρίσεων και εκτάκτων καταστάσεων. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, οι ναυτικοί αντιμετώπισαν σοβαρές προκλήσεις, όπως παρατεταμένες περιόδους παραμονής στη θάλασσα χωρίς δυνατότητα αποβίβασης, περιορισμένη πρόσβαση σε ιατρικές υπηρεσίες και αυξημένη ψυχολογική επιβάρυνση. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που έλαβαν μέτρα για τη βελτίωση της κατάστασης, όπως η θέσπιση πρωτοκόλλων αλλαγής πληρώματος και η παροχή ψυχολογικής υποστήριξης, αναγνωρίστηκαν για τη δέσμευσή τους στην κοινωνική υπευθυνότητα (Hong, 2024).

Η κοινωνική υπευθυνότητα συνδέεται επίσης με τη διαφορετικότητα και την ένταξη στη ναυτιλία. Οι εταιρείες που εφαρμόζουν πολιτικές προώθησης της ισότητας των φύλων και της συμμετοχής μειονοτικών ομάδων στον κλάδο βελτιώνουν τη φήμη τους και δημιουργούν ένα πιο δίκαιο εργασιακό περιβάλλον. Παρά τις προκλήσεις, η προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στη ναυτιλία αποτελεί βασικό στόχο για πολλούς διεθνείς οργανισμούς, όπως ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (IMO), που έχει εγκαινιάσει πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της γυναικείας παρουσίας στον κλάδο (IMO, 2020).

Συνοψίζοντας, η κοινωνική υπευθυνότητα στη ναυτιλία καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, από τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ναυτικών έως την ενίσχυση της ασφάλειας και της σταθερότητας στις θαλάσσιες μεταφορές. Η συμμόρφωση με διεθνείς κανονισμούς, η επένδυση σε προγράμματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και η δημοσίευση ESG εκθέσεων συμβάλλουν στην ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης του κλάδου. Οι εταιρείες που δίνουν προτεραιότητα σε αυτά τα ζητήματα δεν βελτιώνουν μόνο τη φήμη τους, αλλά ενισχύουν και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ανταγωνιστικότητά τους (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

3.4 Εταιρική διακυβέρνηση και πρακτικές στον ναυτιλιακό τομέα

Η εταιρική διακυβέρνηση στον ναυτιλιακό τομέα αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την ενίσχυση της βιωσιμότητας, της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης των επενδυτών. Οι βέλτιστες πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης συμβάλλουν στην αποτελεσματική διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων, στη συμμόρφωση με κανονισμούς που σχετίζονται με το ESG (Environmental, Social, Governance) και στη δημιουργία ενός σταθερού πλαισίου λειτουργίας για τις ναυτιλιακές εταιρείες (Darousos, 2024). Η υιοθέτηση στρατηγικών διακυβέρνησης είναι απαραίτητη για την προσέλκυση κεφαλαίων, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης των επιχειρήσεων του κλάδου.

Η διαφάνεια και η λογοδοσία αποτελούν βασικούς άξονες της εταιρικής διακυβέρνησης στον ναυτιλιακό τομέα. Οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να παρέχουν ακριβείς και έγκαιρες πληροφορίες στους μετόχους, τους επενδυτές και τους ρυθμιστικούς φορείς, ακολουθώντας διεθνή πρότυπα αναφοράς όπως το Global Reporting Initiative (GRI) και το Sustainability Accounting Standards Board (SASB) (Meimaris, 2024). Οι ετήσιες αναφορές ESG περιλαμβάνουν δεδομένα σχετικά με την

περιβαλλοντική και κοινωνική απόδοση των εταιρειών, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των επενδυτών και των ρυθμιστικών αρχών. Παράλληλα, οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αποφάσεις τους είναι διαφανείς και ευθυγραμμισμένες με τις αρχές της υπεύθυνης διαχείρισης κεφαλαίων, αποτρέποντας φαινόμενα κακοδιαχείρισης και οικονομικών ατασθαλιών (Tsatsaronis, Sygiropoulos & Gavalas, 2024).

Η εφαρμογή εταιρικής διακυβέρνησης στη ναυτιλία συνδέεται άμεσα με τη διαχείριση κινδύνων, η οποία περιλαμβάνει τόσο οικονομικούς κινδύνους (διακυμάνσεις στις τιμές των ναύλων, κόστος καυσίμων, πρόσβαση στη χρηματοδότηση) όσο και περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς κινδύνους (συμμόρφωση με κανονισμούς εκπομπών, συνθήκες εργασίας των ναυτικών) (Psaraftis, 2016). Οι ναυτιλιακές εταιρείες οφείλουν να υιοθετούν στρατηγικές αντιστάθμισης κινδύνου, όπως η χρήση παραγώγων για τη σταθεροποίηση του κόστους καυσίμων και η ανάπτυξη εσωτερικών συστημάτων διαχείρισης κινδύνων για την πρόληψη και αντιμετώπιση κρίσεων. Επιπλέον, η συμμόρφωση με διεθνείς ρυθμιστικούς φορείς, όπως ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (IMO) και οι κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί προϋπόθεση για την αποφυγή κυρώσεων και την εξασφάλιση πρόσβασης σε νέες αγορές (IMO, 2020).

Ένα ακόμη σημαντικό στοιχείο της εταιρικής διακυβέρνησης στον ναυτιλιακό κλάδο είναι η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού. Οι ναυτιλιακές εταιρείες έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν την προστασία και την ευημερία των εργαζομένων τους, μέσω της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας, της εφαρμογής πολιτικών διαφορετικότητας και ένταξης, καθώς και της ενίσχυσης της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης (Buhagiar, 2023). Η έλλειψη εξειδικευμένου ναυτικού προσωπικού αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τη ναυτιλία, καθιστώντας την εκπαίδευση και τη διατήρηση ταλαντούχων εργαζομένων προτεραιότητα για τις επιχειρήσεις του κλάδου (Pitsi, 2024). Επιπλέον, η ενίσχυση της ασφάλειας στα πλοία μέσω της συμμόρφωσης με τη Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας (MLC, 2006) και τον Κώδικα ISPS (International Ship and Port Facility Security Code) διασφαλίζει τη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών και την πρόληψη παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η σύνθεση των διοικητικών συμβουλίων στις ναυτιλιακές εταιρείες αποτελεί επίσης κρίσιμο στοιχείο της εταιρικής διακυβέρνησης. Οι οργανισμοί που εφαρμόζουν διαφορετικότητα και ανεξαρτησία στη διοίκηση επιτυγχάνουν καλύτερη στρατηγική λήψη αποφάσεων και βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα της διοίκησης (Zhu et al., 2024). Η συμμετοχή ανεξάρτητων μελών στα διοικητικά συμβούλια, καθώς και η παρουσία στελεχών με εμπειρία σε θέματα ESG, διαχείρισης κινδύνου και χρηματοδότησης, ενισχύουν την αξιοπιστία και την ανθεκτικότητα των ναυτιλιακών εταιρειών σε περιόδους κρίσης (Jaitley & Johansen, 2024).

Η εφαρμογή της εταιρικής διακυβέρνησης στη ναυτιλία συνδέεται άμεσα με την περιβαλλοντική συμμόρφωση και τη στρατηγική ESG. Οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να υιοθετήσουν καθαρές τεχνολογίες και στρατηγικές ενεργειακής αποδοτικότητας προκειμένου να συμμορφωθούν με τους στόχους μείωσης των εκπομπών CO₂, όπως αυτοί καθορίζονται από τον Δείκτη Ενεργειακής Απόδοσης (EEDI) και το Σύστημα Δείκτη Ενεργειακής Απόδοσης για τα Υφιστάμενα Πλοία (EEXI) (IMO, 2020). Οι επενδύσεις σε πράσινα καύσιμα, όπως LNG, βιοκαύσιμα και αμμωνία, καθώς και η χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για τη βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας, εντάσσονται στις νέες προτεραιότητες του ναυτιλιακού κλάδου (Tsatsaronis & Syriopoulos, 2023).

Οι πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης επηρεάζουν άμεσα τις επενδυτικές σχέσεις και τη χρηματοδότηση των ναυτιλιακών επιχειρήσεων. Οι θεσμικοί επενδυτές και οι τράπεζες που χρηματοδοτούν ναυτιλιακές εταιρείες δίνουν πλέον ιδιαίτερη σημασία στις ESG επιδόσεις, απαιτώντας υψηλά επίπεδα διαφάνειας και υπευθυνότητας (Kanellopoulos, 2024). Η ανάπτυξη πράσινων χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως τα Green Bonds και τα Sustainability-Linked Loans, επιτρέπει στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις να αντλήσουν κεφάλαια με ευνοϊκότερους όρους, αρκεί να αποδεικνύουν τη δέσμευσή τους σε πρακτικές βιωσιμότητας (Pangalos, 2023).

Συμπερασματικά, η εταιρική διακυβέρνηση στη ναυτιλία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής βιωσιμότητας και ανάπτυξης του κλάδου. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που εφαρμόζουν διαφανείς διαδικασίες διακυβέρνησης, ενισχύουν τη διαφορετικότητα στα διοικητικά τους συμβούλια και δημοσιεύουν αναφορές ESG, ενισχύουν την ανταγωνιστικότητά τους και διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους διεθνείς κανονισμούς. Η διαχείριση κινδύνων, η περιβαλλοντική συμμόρφωση και η υιοθέτηση

καινοτόμων τεχνολογιών αποτελούν βασικά εργαλεία για τη διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας και της υπεύθυνης λειτουργίας των ναυτιλιακών εταιρειών σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ESG ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

4.1 Σύνδεση ESG και χρηματοοικονομικής απόδοσης

Η ενσωμάτωση πρακτικών ESG (Environmental, Social, Governance) έχει αποκτήσει αυξανόμενη σημασία για τις επιχειρήσεις, καθώς επηρεάζει άμεσα τη χρηματοοικονομική τους απόδοση. Οι ναυτιλιακές εταιρείες, ως μέρος ενός κεφαλαιουχικά εντατικού κλάδου, αντιμετωπίζουν προκλήσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση ρίσκου, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και τη συμμόρφωση με περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς κανονισμούς (Darousos, 2024). Η εφαρμογή ESG στρατηγικών επιδρά σε κρίσιμους χρηματοοικονομικούς δείκτες, όπως το Return on Equity (RoE), το Return on Assets (RoA) και η κεφαλαιοποίηση της αγοράς (market cap), επιτρέποντας στις εταιρείες να βελτιώσουν την αποδοτικότητά τους και να μειώσουν την έκθεσή τους σε εξωτερικούς κινδύνους (Meimaris, 2024).

Έρευνες δείχνουν ότι οι εταιρείες που εφαρμόζουν υψηλά πρότυπα ESG εμφανίζουν χαμηλότερο κόστος κεφαλαίου και αυξημένη πρόσβαση σε πράσινη χρηματοδότηση.

Σύμφωνα με τη μελέτη των Friede, Busch και Bassen (2015), υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ της απόδοσης ESG και της χρηματοοικονομικής απόδοσης των εταιρειών, καθώς η συμμόρφωση με περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα μειώνει το επιχειρηματικό ρίσκο και βελτιώνει τη φήμη της επιχείρησης στην αγορά. Στον ναυτιλιακό τομέα, η εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών, όπως η χρήση καθαρών καυσίμων, η επένδυση σε ενεργειακά αποδοτικά πλοία και η συμμόρφωση με τους κανονισμούς του IMO 2020, βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα των εταιρειών, περιορίζοντας τα κόστη συμμόρφωσης και διασφαλίζοντας τη διατήρηση της επιχειρησιακής τους δραστηριότητας (IMO, 2020).

Η περιβαλλοντική διάσταση του ESG επηρεάζει άμεσα τη χρηματοοικονομική απόδοση των ναυτιλιακών εταιρειών, καθώς οι νέοι κανονισμοί για τη μείωση των εκπομπών CO₂ έχουν αναγκάσει τις επιχειρήσεις να προσαρμόσουν τις στρατηγικές τους. Η συμμόρφωση με τον Δείκτη Ενεργειακής Απόδοσης (EEDI) και τον Δείκτη Έντασης Άνθρακα (CII) αποτελεί πλέον βασικό κριτήριο για την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, καθώς οι τράπεζες και οι επενδυτές δίνουν προτεραιότητα σε εταιρείες με χαμηλό περιβαλλοντικό αποτύπωμα (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024). Η χρήση πράσινων ομολόγων (Green Bonds) και δανείων συνδεδεμένων με τη βιωσιμότητα (Sustainability-Linked Loans) επιτρέπει στις ναυτιλιακές εταιρείες να εξασφαλίσουν ευνοϊκότερους όρους δανεισμού, μειώνοντας το συνολικό τους χρηματοοικονομικό κόστος (Pangalos, 2023).

Η κοινωνική διάσταση του ESG σχετίζεται με τη διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και την κοινωνική ευθύνη των ναυτιλιακών εταιρειών. Οι εταιρείες που επενδύουν στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, στην εκπαίδευση των ναυτικών και στην ενίσχυση της ασφάλειας στα πλοία εμφανίζουν μεγαλύτερη λειτουργική αποδοτικότητα και χαμηλότερα ποσοστά εργατικών ατυχημάτων (Buhagiar, 2023). Σύμφωνα με μελέτες, οι επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα στην κοινωνική υπευθυνότητα έχουν χαμηλότερο επίπεδο απολύσεων και υψηλότερα ποσοστά παραγωγικότητας, καθώς οι εργαζόμενοι είναι πιο ικανοποιημένοι και δεσμευμένοι στην επιχείρηση (Pitsi, 2024).

Η διακυβέρνηση (Governance) αποτελεί έναν από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα των ναυτιλιακών εταιρειών. Η ύπαρξη ανεξάρτητων μελών στα διοικητικά συμβούλια, η εφαρμογή αυστηρών πολιτικών

διαφάνειας και λογοδοσίας και η δημοσίευση εκθέσεων ESG ενισχύουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών και διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις ρυθμιστικές απαιτήσεις (Zhu et al., 2024). Οι εταιρείες που τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές του OECD για την εταιρική διακυβέρνηση έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε διεθνείς αγορές κεφαλαίου και επιτυγχάνουν υψηλότερα επίπεδα κεφαλαιοποίησης στην αγορά (Jaitley & Johansen, 2024).

Η ενσωμάτωση ESG παραμέτρων στη χρηματοοικονομική στρατηγική των ναυτιλιακών εταιρειών προσφέρει πολλαπλά οφέλη. Πρώτον, συμβάλλει στη βελτίωση της απόδοσης των κεφαλαίων (ROE, ROA), καθώς οι εταιρείες που εφαρμόζουν ESG στρατηγικές αντιμετωπίζουν λιγότερους νομικούς και επιχειρηματικούς κινδύνους (Ahmad, Yaqub & Lee, 2023). Δεύτερον, επιτρέπει στις εταιρείες να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τους κινδύνους, βελτιώνοντας τις επιχειρησιακές διαδικασίες και περιορίζοντας το κόστος συμμόρφωσης. Τρίτον, αυξάνει τη διαθεσιμότητα κεφαλαίων, καθώς οι επενδυτές και οι δανειστές προτιμούν επιχειρήσεις που ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της βιωσιμότητας και της υπεύθυνης διακυβέρνησης (Tsatsaronis & Sygiropoulos, 2023).

Η ισχυρή ESG απόδοση δεν αποτελεί απλώς ένα εργαλείο συμμόρφωσης, αλλά μια ανταγωνιστική στρατηγική που ενισχύει την ανθεκτικότητα των ναυτιλιακών εταιρειών απέναντι στις προκλήσεις της αγοράς. Εταιρείες που εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές έχουν καλύτερη διαχείριση των λειτουργικών τους εξόδων, καθώς μειώνουν το κόστος καυσίμων, επενδύουν σε ενεργειακά αποδοτικές τεχνολογίες και συμμορφώνονται έγκαιρα με τις νέες περιβαλλοντικές ρυθμίσεις (Hong, 2024).

Επιπλέον, η ESG απόδοση αποτελεί πλέον βασικό κριτήριο για τις πιστοληπτικές αξιολογήσεις των ναυτιλιακών εταιρειών. Οι οργανισμοί αξιολόγησης, όπως η Moody's, η S&P Global και η Fitch Ratings, λαμβάνουν υπόψη τα ESG κριτήρια για τον καθορισμό της πιστοληπτικής ικανότητας των εταιρειών, επηρεάζοντας το κόστος δανεισμού και την ελκυστικότητα των ναυτιλιακών επενδύσεων (Lin, Chang & Hung, 2022).

Συμπερασματικά, η σύνδεση ESG και χρηματοοικονομικής απόδοσης είναι πλέον αδιαμφισβήτητη στον ναυτιλιακό τομέα. Οι εταιρείες που ενσωματώνουν βιώσιμες πρακτικές στις επιχειρησιακές και χρηματοοικονομικές στρατηγικές τους επιτυγχάνουν υψηλότερη κερδοφορία, βελτιωμένη πρόσβαση σε κεφάλαια και

ενισχυμένη ανταγωνιστικότητα. Η υιοθέτηση ESG προτύπων δεν αποτελεί πλέον επιλογή, αλλά αναγκαιότητα για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της μακροπρόθεσμης επιτυχίας των ναυτιλιακών εταιρειών σε ένα ρυθμιστικά απαιτητικό και οικονομικά δυναμικό περιβάλλον (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

4.2 Οικονομικοί δείκτες που επηρεάζονται από το ESG

4.2.1 Ρευστότητα και ESG

Η ρευστότητα αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς δείκτες για την οικονομική υγεία μιας ναυτιλιακής επιχείρησης. Ο βαθμός ρευστότητας επηρεάζει την ικανότητα μιας εταιρείας να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες οικονομικές της υποχρεώσεις και να διαχειρίζεται τυχόν οικονομικές διακυμάνσεις. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που εφαρμόζουν στρατηγικές ESG έχουν συχνά υψηλότερη ρευστότητα, καθώς απολαμβάνουν προτιμησιακή χρηματοδότηση από τράπεζες και επενδυτές που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024).

Οι εταιρείες που ενσωματώνουν ESG πρακτικές στη διαχείριση των οικονομικών τους δραστηριοτήτων έχουν χαμηλότερο κόστος δανεισμού, καθώς θεωρούνται λιγότερο επικίνδυνες από χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και θεσμικούς επενδυτές. Σύμφωνα με μελέτες, οι επιχειρήσεις που έχουν υψηλές ESG επιδόσεις τείνουν να έχουν χαμηλότερα επιτόκια δανεισμού και υψηλότερα επίπεδα ρευστότητας, επιτρέποντάς τους να χρηματοδοτούν επενδύσεις και λειτουργικές ανάγκες με μεγαλύτερη ευελιξία (Hong, 2024).

Η αποδοτικότητα των ιδίων κεφαλαίων (Return on Equity - RoE) αποτελεί έναν από τους βασικούς δείκτες αξιολόγησης της οικονομικής απόδοσης μιας επιχείρησης, καθώς δείχνει την ικανότητα μιας εταιρείας να παράγει κέρδη σε σχέση με το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων των μετόχων. Οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ESG στρατηγικές έχουν συνήθως υψηλότερο RoE, καθώς επιτυγχάνουν καλύτερη διαχείριση των λειτουργικών και χρηματοοικονομικών τους κινδύνων και αποκτούν πρόσβαση σε νέα κεφάλαια με χαμηλότερο κόστος (Zhang & Chen, 2023).

Σύμφωνα με τη μελέτη των Friede, Busch και Bassen (2015), οι εταιρείες που ενσωματώνουν ESG κριτήρια καταγράφουν σταθερά υψηλότερα επίπεδα RoE

συγκριτικά με εκείνες που δεν εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές. Η έρευνα αυτή, η οποία βασίζεται σε δεδομένα από περισσότερες από 2.000 ακαδημαϊκές μελέτες, αποδεικνύει τη θετική σχέση μεταξύ της στρατηγικής βιωσιμότητας και της χρηματοοικονομικής απόδοσης. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι εταιρείες που υιοθετούν ESG στρατηγικές παρουσιάζουν μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στις χρηματοοικονομικές κρίσεις, μειώνοντας τις πιθανότητες αστοχιών στις επενδύσεις τους (Eccles, Ioannou & Serafeim, 2014).

Η αποδοτικότητα ενεργητικού (Return on Assets - RoA) αποτελεί επίσης έναν κρίσιμο δείκτη αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας μιας εταιρείας, καθώς μετρά το βαθμό στον οποίο τα περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία κερδών. Οι επιχειρήσεις με υψηλές ESG επιδόσεις καταγράφουν ανώτερα αποτελέσματα στον δείκτη RoA, καθώς η αποτελεσματική διαχείριση των λειτουργικών εξόδων, η μείωση των νομικών και περιβαλλοντικών κινδύνων και η χρήση καινοτόμων τεχνολογιών αυξάνουν τη συνολική αποδοτικότητα της επιχείρησης (Tsatsaronis & Syriopoulos, 2023).

Σύμφωνα με εμπειρικές μελέτες που εξετάζουν δεδομένα από 180 αμερικανικές εταιρείες, διαπιστώθηκε ότι οι επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα παρουσιάζουν καλύτερη οικονομική απόδοση μακροπρόθεσμα (Ahmad, Yaqub & Lee, 2023). Αυτό οφείλεται στη μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας, της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της προσαρμογής στις περιβαλλοντικές ρυθμίσεις, οι οποίες μειώνουν τις πιθανότητες προστίμων και νομικών διενέξεων.

Η ισχυρή ESG στρατηγική μπορεί επίσης να βελτιώσει τη συνολική χρηματοοικονομική σταθερότητα μιας επιχείρησης. Οι επενδυτές δίνουν πλέον αυξημένη προσοχή στις ESG αξιολογήσεις των εταιρειών, καθώς αυτές αντικατοπτρίζουν την ικανότητα των επιχειρήσεων να λειτουργούν υπεύθυνα και να προσαρμόζονται στις μεταβαλλόμενες αγορές. Οι εταιρείες με υψηλά ESG scores απολαμβάνουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη από θεσμικούς επενδυτές, γεγονός που οδηγεί σε υψηλότερη κεφαλαιοποίηση της αγοράς και αυξημένη ελκυστικότητα στις κεφαλαιαγορές (Jaitley & Johansen, 2024).

Στον ναυτιλιακό τομέα, οι ESG στρατηγικές έχουν καταστεί καθοριστικές για τη διαχείριση των λειτουργικών και χρηματοοικονομικών κινδύνων. Οι κανονισμοί του

Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) για τη μείωση των εκπομπών CO₂ και την εφαρμογή πράσινων τεχνολογιών έχουν αναγκάσει τις ναυτιλιακές εταιρείες να επενδύσουν σε καθαρότερα καύσιμα, όπως το LNG και η αμμωνία, καθώς και σε ψηφιακές τεχνολογίες για τη βελτιστοποίηση της ενεργειακής απόδοσης (IMO, 2020). Αυτές οι επενδύσεις, αν και απαιτούν αρχικά υψηλό κεφαλαιουχικό κόστος, βελτιώνουν τη μακροπρόθεσμη χρηματοοικονομική απόδοση, μειώνοντας τα λειτουργικά έξοδα και αυξάνοντας τη λειτουργική αποδοτικότητα (Pitsi, 2024).

Συμπερασματικά, η ενσωμάτωση ESG πρακτικών έχει άμεση επίδραση στους χρηματοοικονομικούς δείκτες των ναυτιλιακών εταιρειών, βελτιώνοντας τη ρευστότητα, την αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (RoE), την αποδοτικότητα ενεργητικού (RoA) και τη συνολική χρηματοοικονομική σταθερότητα. Οι επιχειρήσεις που υιοθετούν ESG στρατηγικές μειώνουν τους επενδυτικούς κινδύνους, αποκτούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις αγορές κεφαλαίου και διαμορφώνουν ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης. Οι μελλοντικές τάσεις δείχνουν ότι η ESG συμμόρφωση θα συνεχίσει να αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας στη ναυτιλία, καθώς οι επενδυτές, οι ρυθμιστικές αρχές και οι πελάτες απαιτούν όλο και μεγαλύτερη διαφάνεια και βιωσιμότητα από τις επιχειρήσεις του κλάδου (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

4.2.2 Κερδοφορία και ESG

Η ενσωμάτωση των κριτηρίων ESG (Environmental, Social, Governance) επηρεάζει άμεσα την κερδοφορία των επιχειρήσεων, καθώς διαμορφώνει νέες στρατηγικές που μειώνουν τους χρηματοοικονομικούς και επιχειρησιακούς κινδύνους, βελτιώνουν την αποδοτικότητα και ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα των εταιρειών. Στη ναυτιλιακή βιομηχανία, η μετάβαση σε πιο βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα έχει καταστεί αναγκαία, καθώς η συμμόρφωση με τους περιβαλλοντικούς κανονισμούς, οι απαιτήσεις των επενδυτών και οι προσδοκίες της κοινωνίας αναδιαμορφώνουν τη στρατηγική των εταιρειών (Meimaris, 2024).

Η παγκόσμια αγορά επενδύσεων ESG γνωρίζει τεράστια ανάπτυξη, με τα επενδυτικά κεφάλαια που ακολουθούν ESG κριτήρια να έχουν φτάσει τα 3.700 κεφάλαια, διαχειριζόμενα περισσότερα από 1.258 τρισεκατομμύρια δολάρια (Jaitley & Johansen, 2024). Η αυξημένη εστίαση στη βιωσιμότητα οδηγεί στη δημιουργία χρηματοδοτικών εργαλείων που ανταμείβουν τις επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ESG πρακτικές, ενώ οι

θεσμικοί επενδυτές δίνουν προτεραιότητα στις εταιρείες που συμμορφώνονται με τα πρότυπα διαφάνειας και βιωσιμότητας. Η τάση αυτή ενισχύθηκε ακόμα περισσότερο μετά την πανδημία του COVID-19, καθώς οι χρηματιστηριακές αγορές και οι διεθνείς ρυθμιστικές αρχές εξέδωσαν οδηγίες για την ενσωμάτωση των ESG κινδύνων στη διαχείριση των επιχειρήσεων (Wang & Wang, 2024).

Η επίδραση του ESG στην κερδοφορία των επιχειρήσεων σχετίζεται άμεσα με τη μείωση του κόστους δανεισμού, τη βελτίωση της λειτουργικής αποδοτικότητας και την αύξηση της πρόσβασης σε πράσινες χρηματοδοτήσεις. Οι εταιρείες που ενσωματώνουν ESG στρατηγικές εμφανίζουν χαμηλότερα επιτόκια δανεισμού, καθώς θεωρούνται λιγότερο επικίνδυνες από τις τράπεζες και τους επενδυτές (Ahmad, Yaqub & Lee, 2023). Επιπλέον, η χρήση βιώσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως τα Green Bonds και τα Sustainability-linked Loans, επιτρέπει στις επιχειρήσεις να αντλήσουν κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους, βελτιώνοντας την κερδοφορία τους (Pangalos, 2023).

Η σύνδεση μεταξύ ESG και κερδοφορίας έχει επιβεβαιωθεί από πολλές εμπειρικές μελέτες. Η έρευνα των Eccles, Ioannou και Serafeim (2014), η οποία βασίζεται στην ανάλυση 180 αμερικανικών εταιρειών, δείχνει ότι οι επιχειρήσεις που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα παρουσιάζουν υψηλότερη αποδοτικότητα ενεργητικού (RoA) και αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (RoE) σε σύγκριση με εκείνες που δεν εφαρμόζουν ESG πρακτικές. Επιπλέον, η μελέτη των Friede, Busch και Bassen (2015), η οποία συγκεντρώνει δεδομένα από περισσότερες από 2.000 ακαδημαϊκές έρευνες, καταγράφει μια σαφή θετική συσχέτιση μεταξύ ESG και οικονομικής απόδοσης.

Η ενσωμάτωση ESG στρατηγικών ενισχύει επίσης τη διαφάνεια και την αξιοπιστία των επιχειρήσεων, διευκολύνοντας την επικοινωνία με επενδυτές και μετόχους. Οι εταιρείες που δημοσιεύουν ESG αναφορές και ακολουθούν τα πρότυπα Global Reporting Initiative (GRI) και Sustainability Accounting Standards Board (SASB) είναι σε θέση να αποδείξουν τη δέσμευσή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη, γεγονός που αυξάνει το επενδυτικό ενδιαφέρον και τη συνολική τους αποτίμηση στην αγορά (Zhu et al., 2024).

Στον ναυτιλιακό τομέα, οι ESG πρακτικές έχουν γίνει κρίσιμες λόγω των αυστηρότερων κανονισμών για τις εκπομπές CO₂ και των απαιτήσεων της αγοράς για πιο βιώσιμες μεταφορές. Οι εταιρείες που επενδύουν σε καθαρότερα καύσιμα, όπως

LNG και βιοκαύσιμα, καθώς και στην εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών για την ενεργειακή αποδοτικότητα, εμφανίζουν χαμηλότερο λειτουργικό κόστος και βελτιωμένα περιθώρια κέρδους (IMO, 2020). Οι επενδύσεις αυτές, αν και απαιτούν αρχικό κεφαλαιουχικό κόστος, αποφέρουν σημαντικά οφέλη μακροπρόθεσμα, καθώς μειώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των ναυτιλιακών εταιρειών και διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή τους με τους διεθνείς κανονισμούς (Lloyd's Register, 2019).

Ο Chief Financial Officer (CFO) παίζει κομβικό ρόλο στην ενσωμάτωση ESG στρατηγικών, καθώς είναι υπεύθυνος για την εξισορρόπηση της οικονομικής διαχείρισης της εταιρείας με τις απαιτήσεις της βιωσιμότητας. Οι CFOs που ενσωματώνουν ESG παράγοντες στη στρατηγική χρηματοδότησης των επιχειρήσεών τους βελτιώνουν την αξιοπιστία της εταιρείας, διαχειρίζονται καλύτερα τους κινδύνους και προσελκύουν θεσμικούς επενδυτές που αναζητούν βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

Επιπλέον, οι ναυτιλιακές εταιρείες που δίνουν έμφαση στην εταιρική διακυβέρνηση (Governance) επιτυγχάνουν καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα, καθώς μειώνουν τον κίνδυνο νομικών επιπτώσεων και διασφαλίζουν μεγαλύτερη διαφάνεια στις χρηματοοικονομικές τους αναφορές. Σύμφωνα με μελέτες, οι εταιρείες που εφαρμόζουν αυστηρές πολιτικές εσωτερικού ελέγχου και συμμόρφωσης αποφεύγουν πιθανά πρόστιμα και νομικές διαμάχες, διατηρώντας υψηλά επίπεδα κερδοφορίας (Kolsi, Al-Hiyari & Hussainey, 2023).

Η θετική επίδραση του ESG στην κερδοφορία είναι εμφανής και στον τρόπο με τον οποίο οι καταναλωτές και οι εμπορικοί συνεργάτες αξιολογούν τις επιχειρήσεις. Οι πελάτες δίνουν πλέον αυξημένη σημασία στη βιωσιμότητα, προτιμώντας συνεργασία με εταιρείες που προάγουν υπεύθυνες πρακτικές. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που προσαρμόζονται στις νέες ESG απαιτήσεις απολαμβάνουν ισχυρότερα εμπορικά δίκτυα, αυξημένη πιστότητα πελατών και βελτιωμένα έσοδα (Lee et al., 2023).

Συμπερασματικά, η ενσωμάτωση ESG στρατηγικών στη ναυτιλία επηρεάζει άμεσα την κερδοφορία των εταιρειών, βελτιώνοντας τη χρηματοοικονομική σταθερότητα, την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων (RoE), την αποδοτικότητα ενεργητικού (RoA) και την πρόσβαση σε πράσινη χρηματοδότηση. Οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν ESG στρατηγικές όχι μόνο διαχειρίζονται καλύτερα τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, αλλά αποκτούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στις παγκόσμιες αγορές, αυξάνοντας τη

συνολική αξία τους και διασφαλίζοντας τη βιωσιμότητά τους στο μακροπρόθεσμο μέλλον (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024).

4.2.3 Βιωσιμότητα και ESG

Η βιώσιμη ανάπτυξη και τα κριτήρια ESG (Environmental, Social, Governance) αποτελούν δύο θεμελιώδεις και αλληλένδετες έννοιες, οι οποίες καθορίζουν τη σύγχρονη επιχειρηματική στρατηγική. Οι επιχειρήσεις καλούνται να ικανοποιούν τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να υπονομεύουν τις δυνατότητες των μελλοντικών γενεών, υιοθετώντας πρακτικές που εξισορροπούν την οικονομική ανάπτυξη, την περιβαλλοντική υπευθυνότητα και την κοινωνική συνοχή (Meimaris, 2024). Η έννοια της βιωσιμότητας αναγνωρίζεται πλέον ως καθοριστική για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των εταιρειών, καθώς η ενσωμάτωση ESG στρατηγικών δημιουργεί νέες ευκαιρίες ανάπτυξης και μειώνει τους επιχειρηματικούς κινδύνους (Ahmad, Yaqub & Lee, 2023).

Η βιώσιμη ανάπτυξη ενσωματώνει τρεις κρίσιμες διαστάσεις:

1. Περιβαλλοντική Διαχείριση: Περιλαμβάνει τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, όπως οι εκπομπές CO₂, η αποδοτική χρήση φυσικών πόρων και η επένδυση σε καθαρές τεχνολογίες. Στον ναυτιλιακό τομέα, η εφαρμογή περιβαλλοντικών στρατηγικών, όπως η μετάβαση σε εναλλακτικά καύσιμα (LNG, υδρογόνο, βιοκαύσιμα) και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των πλοίων μέσω της χρήσης προηγμένων ψηφιακών τεχνολογιών, αποτελεί προτεραιότητα για την επίτευξη της συμμόρφωσης με τις ρυθμίσεις του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) (IMO, 2020).
2. Κοινωνική Ένταξη: Οι επιχειρήσεις που επενδύουν στη βελτίωση των εργασιακών συνθηκών, στη διαφορετικότητα, στην εκπαίδευση των εργαζομένων και στη συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες καταγράφουν υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης του προσωπικού, καλύτερη λειτουργική αποδοτικότητα και ισχυρότερη εταιρική φήμη (Zhang & Chen, 2023). Στον ναυτιλιακό τομέα, η διασφάλιση δίκαιων εργασιακών πρακτικών μέσω της συμμόρφωσης με τη Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας (MLC, 2006), η ενίσχυση της υγείας και ασφάλειας των ναυτικών και η υποστήριξη πρωτοβουλιών για

την προστασία των τοπικών κοινωνιών, συνιστούν κρίσιμες προτεραιότητες για τις ναυτιλιακές εταιρείες (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

3. Οικονομική Βιωσιμότητα: Οι επιχειρήσεις που ενσωματώνουν ESG στρατηγικές απολαμβάνουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε πράσινη χρηματοδότηση, χαμηλότερο κόστος δανεισμού και αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον. Οι επενδυτές προτιμούν πλέον επιχειρήσεις που διασφαλίζουν διαφάνεια, ηθική διακυβέρνηση και μακροπρόθεσμη σταθερότητα, γεγονός που βελτιώνει τη συνολική τους κεφαλαιοποίηση και κερδοφορία (Kolsi, Al-Hiyari & Hussainey, 2023). Οι ναυτιλιακές εταιρείες που ενσωματώνουν βιώσιμες πρακτικές διασφαλίζουν βελτιωμένη χρηματοοικονομική απόδοση, καθώς η συμμόρφωση με περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς κανονισμούς μειώνει τις πιθανότητες προστίμων, νομικών κυρώσεων και χρηματοδοτικών περιορισμών (Jaitley & Johansen, 2024).

Η εισαγωγή των ESG κριτηρίων παρέχει ένα δομημένο πλαίσιο αξιολόγησης που ξεπερνά τις παραδοσιακές οικονομικές μετρήσεις, ενσωματώνοντας στοιχεία βιωσιμότητας και κοινωνικής υπευθυνότητας. Οι ESG δείκτες χρησιμεύουν ως εργαλεία ανάλυσης της συνολικής απόδοσης μιας εταιρείας, καλύπτοντας τρεις βασικές κατηγορίες:

1. Περιβαλλοντική απόδοση: Περιλαμβάνει τη στρατηγική της εταιρείας για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τη μείωση των εκπομπών άνθρακα, τη διαχείριση αποβλήτων και την ανάπτυξη βιώσιμων επιχειρηματικών πρακτικών. Στη ναυτιλία, η συμμόρφωση με τον Δείκτη Ενεργειακής Απόδοσης (EEDI) και τον Δείκτη Έντασης Άνθρακα (CII) είναι καθοριστικής σημασίας για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των εταιρειών (Lloyd's Register, 2019).
2. Κοινωνική υπευθυνότητα: Αφορά δράσεις που βελτιώνουν την ευημερία των εργαζομένων και των τοπικών κοινωνιών, προωθώντας ίσες ευκαιρίες, βελτιωμένες συνθήκες εργασίας και ενίσχυση της ασφάλειας στο χώρο εργασίας (Oliveira & Gebreyes, 2022). Οι ναυτιλιακές εταιρείες που δίνουν προτεραιότητα στην υγεία και την ασφάλεια του πληρώματος και εφαρμόζουν προγράμματα εκπαίδευσης και επαγγελματικής ανάπτυξης για το ανθρώπινο δυναμικό τους επιτυγχάνουν υψηλότερη απόδοση και χαμηλότερα ποσοστά προσωπικού αποχωρήσεων (Pitsi, 2024).

3. Εταιρική διακυβέρνηση: Περιλαμβάνει τη διαφάνεια στις εταιρικές αποφάσεις, τη λογοδοσία της διοίκησης και την ηθική συμπεριφορά των στελεχών. Οι επιχειρήσεις που ακολουθούν δομές διακυβέρνησης που βασίζονται στη διαφορετικότητα, στη διαφάνεια και στην ηθική διοίκηση καταγράφουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη από τους επενδυτές και βελτιωμένες επιδόσεις στις κεφαλαιαγορές (Hong, 2024). Οι ναυτιλιακές εταιρείες που εφαρμόζουν ESG πρότυπα στη διακυβέρνηση τους αποφεύγουν νομικούς και κανονιστικούς κινδύνους και αποκτούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην αγορά (Tsatsaronis & Syriopoulos, 2023).

Η ενσωμάτωση των ESG κριτηρίων βοηθά τις επιχειρήσεις να είναι πιο ελκυστικές στους επενδυτές, καθώς οι σύγχρονοι επενδυτές και τα θεσμικά κεφάλαια δίνουν προτεραιότητα σε εταιρείες που τηρούν υπεύθυνες πρακτικές με μακροπρόθεσμο θετικό αντίκτυπο (Teng et al., 2021). Οι εταιρείες που προσαρμόζονται στις νέες ESG απαιτήσεις επιτυγχάνουν υψηλότερη απόδοση στις αγορές κεφαλαίου, βελτιωμένη εταιρική φήμη και αυξημένη εμπιστοσύνη από πελάτες και συνεργάτες (Dmuchowski et al., 2023).

Συμπερασματικά, η βιωσιμότητα και η ενσωμάτωση ESG πρακτικών έχουν καταστεί βασικές στρατηγικές για τις σύγχρονες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στον ναυτιλιακό τομέα, όπου οι αυστηροί περιβαλλοντικοί κανονισμοί και οι κοινωνικές απαιτήσεις επιβάλλουν αναδιάρθρωση των επιχειρηματικών μοντέλων. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που εφαρμόζουν βιώσιμες πρακτικές απολαμβάνουν μειωμένο λειτουργικό κόστος, χαμηλότερο χρηματοδοτικό κίνδυνο και αυξημένη κερδοφορία, ενώ διασφαλίζουν την ανθεκτικότητα και ανταγωνιστικότητά τους στο διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

4.3 Case Studies από τον ναυτιλιακό τομέα

Στην Ελλάδα, ολοένα και περισσότερες εταιρείες έχουν ενσωματώσει τα κριτήρια ESG (Περιβάλλον, Κοινωνία και Διακυβέρνηση) στις δραστηριότητές τους αναγνωρίζοντας την σημαντικότητα της βιωσιμότητας και της υπεύθυνης επιχειρηματικής πρακτικής. Στα πρώτα ESG Shipping Awards, που πραγματοποιήθηκαν το 2023, η Danaos Corporation κατέκτησε το χάλκινο βραβείο στην κατηγορία "ESG Leader" και χρυσό

βραβείο στην κατηγορία "Environment Award" για την Περιβαλλοντική Αξιολόγηση Κύκλου Ζωής. Μέσα από το site της εταιρείας βλέπουμε ότι η εταιρεία Danaos Corporation δεσμεύεται να διασφαλίσει ένα καθαρό, υγιές και βιώσιμο περιβάλλον για την κοινότητα. Η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών ζητημάτων στις επιχειρησιακές της λειτουργίες εξασφαλίζει ότι το προσωπικό της κατανοεί, εφαρμόζει και υποστηρίζει ένα ισχυρό Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης . Ο στόλος της Danaos συμμορφώνεται συστηματικά ή υπερβαίνει τους περιβαλλοντικούς νόμους και κανονισμούς. Οι προηγμένες λύσεις της εταιρείας, όπως οι ηλεκτρονικά ελεγχόμενοι κινητήρες, έχουν σχεδιαστεί για τη βελτιστοποίηση της απόδοσης καυσίμου και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, συμβάλλοντας στη μάχη κατά της παγκόσμιας θέρμανσης. Σύμφωνα με το ESG Report της Danaos Corporation για το 2023, η εταιρεία εφαρμόζει ποικίλες στρατηγικές και συμμορφώνεται με κανονισμούς που σχετίζονται με το ESG, επικεντρωμένη στην περιβαλλοντική ευθύνη και τη συμμόρφωση. Σχετικά με την περιβαλλοντική ευθύνη, η Danaos έχει δεσμευτεί να τηρεί τους διεθνείς κανονισμούς για την πρόληψη της ρύπανσης, όπως η Σύμβαση MARPOL. Συγκεκριμένα, συμμορφώνεται με τα πρότυπα του IMO Annex VI που εισάγουν ανώτατα όρια για τις εκπομπές θείου από τα καύσιμα πλοίων, καθώς και με τον Δείκτη Ενεργειακής Αποδοτικότητας Εφαρμοσμένων Πλοίων (EEXI) και τον Δείκτη Έντασης Άνθρακα (CII), που τέθηκαν σε ισχύ το 2023. Έχει επενδύσει σε νέα πλοία που είναι "methanol-ready," τα οποία μειώνουν σημαντικά το περιβαλλοντικό αποτύπωμα μέσω της χρήσης καυσίμων χαμηλότερων εκπομπών άνθρακα. Αναφορικά με την διαχείριση εκπομπών, η εταιρεία αξιοποιεί συστήματα παρακολούθησης εκπομπών και δεδομένων κατανάλωσης καυσίμων για βελτίωση της αποδοτικότητας και της συμμόρφωσης με τις κανονιστικές απαιτήσεις . Συμμετέχει σε διεθνείς πρωτοβουλίες για μείωση των εκπομπών, όπως το Σύστημα Εμπορίας Ρύπων της Ε.Ε. (ETS), το οποίο εφαρμόζεται σταδιακά στη ναυτιλία από το 2024. Οι δραστηριότητές της συμμορφώνονται επίσης με τη Σύμβαση για τη Διαχείριση Υδάτων Έρματος (BWM), που απαιτεί τη χρήση συστημάτων επεξεργασίας υδάτων για την προστασία των οικοσυστημάτων. Η Danaos υπογραμμίζει τη διαφάνεια με υψηλές επιδόσεις στις αξιολογήσεις βιωσιμότητας από φορείς όπως το Carbon Disclosure Project (CDP) και την S&P Global CSA, κατατάσσοντας την εταιρεία στο κορυφαίο 20% του κλάδου. Η συμμόρφωση με νέες περιβαλλοντικές ρυθμίσεις απαιτεί σημαντικές επενδύσεις σε τεχνολογίες καθαρής ενέργειας, αυξάνοντας προσωρινά το λειτουργικό κόστος.

Ωστόσο, η επένδυση σε βιώσιμες πρακτικές προσφέρει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα μακροπρόθεσμα

Η συμμόρφωση με τη Διεθνή Σύμβαση για την Πρόληψη της Ρύπανσης από Πλοία (MARPOL), η οποία είναι η πιο σημαντική σύμβαση για τη ρύθμιση και την πρόληψη της θαλάσσιας ρύπανσης, αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο για την περιβαλλοντική στρατηγική της εταιρείας. Παράλληλα, η εταιρεία, ακολουθεί τη Διεθνή Σύμβαση για την Ετοιμότητα, Ανταπόκριση και Συνεργασία σε περίπτωση Ρύπανσης από Πετρέλαιο (OPRC), που παρέχει ένα παγκόσμιο πλαίσιο για τη συνεργασία ενάντια στη θαλάσσια ρύπανση. Η δέσμευση της Danaos για το περιβάλλον περιλαμβάνει ένα ισχυρό Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης που ενσωματώνει περιβαλλοντικά θέματα στις λειτουργίες της εταιρείας, καθώς και τη συνεχή εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των εργαζομένων. Χρησιμοποιεί προηγμένα συστήματα διαχείρισης κινητήρων που μειώνουν τις εκπομπές και εξοικονομούν καύσιμα, ενώ τα συστήματα αυτά υιοθετούνται σταδιακά ως πρότυπη προδιαγραφή στα νέα πλοία. Μέσα από τη συνεχή παρακολούθηση, αξιολόγηση και βελτίωση των περιβαλλοντικών διαδικασιών, η Danaos εφαρμόζει προγράμματα που ελαχιστοποιούν τον αντίκτυπο της διεθνούς ναυτιλίας στο περιβάλλον. Επιπρόσθετα, στοχεύει να είναι πρωτοπόρος στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της διεθνούς ναυτιλίας, ενισχύοντας τη βιωσιμότητα, την καινοτομία στις τεχνολογίες και την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, συμβάλλοντας σε ένα καθαρότερο και βιώσιμο μέλλον για τη ναυτιλία και την παγκόσμια κοινότητα. Η Danaos Corporation λειτουργεί υπεύθυνα και με διαφάνεια, στοχεύοντας σε θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία, το περιβάλλον και την οικονομία (<https://www.danaos.com/operations/environment/default.aspx>) . Από την οικονομική έκθεσής η εταιρεία καλύπτει τη δραστηριότητά της σε θέματα Περιβάλλοντος, Κοινωνίας και Διακυβέρνησης (ESG) για το έτος 2023, η οποία δεσμεύεται να συμβάλει στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (GHG), όπως καθορίζονται από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (IMO), και να προωθήσει τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ. Αυτό δείχνει τη δέσμευσή της για παγκόσμια περιβαλλοντική και κοινωνική ευθύνη. Δίνει έμφαση στην περιβαλλοντική προστασία, την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων και την καινοτομία έτσι ώστε να ενισχύσει την υπευθυνότητα και την ανάπτυξη. (<https://www.danaos.com/operations/ESG-Report/default.aspx>)

DANAOS CORPORATION
CONSOLIDATED BALANCE SHEETS
(Expressed in thousands of United States dollars, except share amounts)

	Notes	As of	
		December 31, 2023	December 31, 2022
ASSETS			
CURRENT ASSETS			
Cash and cash equivalents	4	\$ 271,809	\$ 267,668
Accounts receivable, net		9,931	5,635
Inventories		24,511	16,099
Prepaid expenses		1,915	1,312
Due from related parties	11	51,431	34,002
Other current assets	7	142,173	47,805
Total current assets		501,770	372,521
NON-CURRENT ASSETS			
Fixed assets at cost, net of accumulated depreciation of \$ 1,311,689 (2022: \$1,182,402)	5	2,746,541	2,721,494
Advances for vessels under construction	5	301,916	190,736
Deferred charges, net	6	38,012	25,554
Investments in affiliates	3	270	—
Other non-current assets	7	72,627	89,923
Total non-current assets		3,159,366	3,027,707
Total assets		\$ 3,661,136	\$ 3,400,228
LIABILITIES AND STOCKHOLDERS' EQUITY			
CURRENT LIABILITIES			
Accounts payable		\$ 22,820	\$ 24,505
Accrued liabilities	8	20,458	21,362
Current portion of long-term debt, net	10	21,300	27,500
Current portion of long-term leaseback obligation, net	5	—	27,469
Unearned revenue	3,5,7,9	63,823	111,149
Other current liabilities		39,759	16,422
Total current liabilities		168,160	228,407
LONG-TERM LIABILITIES			
Long-term debt, net	10	382,874	402,440
Long-term leaseback obligation, net of current portion	5	—	44,542
Unearned revenue, net of current portion	3,5,7,9	60,134	111,564
Other long-term liabilities		33,651	52,861
Total long-term liabilities		476,659	611,407
Total liabilities		644,819	839,814
STOCKHOLDERS' EQUITY			
Preferred stock (par value \$0.01, 100,000,000 preferred shares authorized and not issued as of December 31, 2023 and December 31, 2022)	18	—	—
Common stock (par value \$0.01, 750,000,000 common shares authorized as of December 31, 2023 and December 31, 2022. 25,355,962 and 25,155,928 shares issued; and 19,418,696 and 20,349,702 shares outstanding as of December 31, 2023 and December 31, 2022, respectively)	18	194	203
Additional paid-in capital		690,190	748,109
Accumulated other comprehensive loss	7,13,19	(75,979)	(74,209)
Retained earnings		2,401,912	1,886,311
Total stockholders' equity		3,016,317	2,560,414
Total liabilities and stockholders' equity		\$ 3,661,136	\$ 3,400,228

The accompanying notes are an integral part of these consolidated financial statements

Ο ισολογισμός της Danaos Corporation αποκαλύπτει σημαντικές πληροφορίες για την οικονομική της θέση, τις οποίες μπορούμε να αναλύσουμε με γνώμονα τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και διακυβερνητικά κριτήρια (ESG). Η καταγραφή του ποσού που αφορά τις "Προκαταβολές για πλοία υπό ναυπήγηση" (\$301,916 χιλ. το 2023 σε σύγκριση με \$190,736 χιλ. το 2022) υποδεικνύει μια σημαντική αύξηση στις επενδύσεις που σχετίζονται με νέες ναυπηγήσεις. Αυτή η αύξηση φαίνεται ότι προκύπτει από τη στρατηγική της εταιρείας να ανανεώσει και να εκσυγχρονίσει τον στόλο της, εστιάζοντας σε πλοία με προηγμένες τεχνολογίες που προσφέρουν μειωμένες εκπομπές άνθρακα και αυξημένη ενεργειακή αποδοτικότητα. Τέτοιου είδους επενδύσεις ευθυγραμμίζονται με τις αρχές του ESG, καθώς συμβάλλουν ενεργά στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της ναυτιλίας. Επιπλέον, η έμφαση στη ναυπήγηση νέων πλοίων με χαμηλότερη κατανάλωση καυσίμου και ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών, όπως συστήματα βελτιστοποίησης καύσης ή χρήση εναλλακτικών καυσίμων, υποδηλώνει τη δέσμευση της εταιρείας στην υιοθέτηση

βιώσιμων πρακτικών. Παράλληλα, τέτοιες επενδύσεις ενισχύουν τη συμμόρφωση με αυστηρότερους κανονισμούς, όπως οι στόχοι του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO) για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, και βελτιώνουν τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της εταιρείας.

Η στρατηγική αυτή όχι μόνο μειώνει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της Danaos Corporation, αλλά και αυξάνει την ελκυστικότητά της στους πελάτες και στους επενδυτές που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα και την περιβαλλοντική ευθύνη. Έτσι, η αύξηση στις επενδύσεις σε νέες ναυπηγήσεις αποτελεί μια σαφή ένδειξη της πρόθεσης της εταιρείας να ηγηθεί της ναυτιλιακής βιομηχανίας με βιώσιμες και καινοτόμες λύσεις.

Η αύξηση στις "Αναβαλλόμενες δαπάνες" (\$38,012 χιλ. το 2023 σε σύγκριση με \$25,554 χιλ. το 2022) υποδηλώνει ότι η εταιρεία έχει αυξήσει τις επενδύσεις της σε δραστηριότητες ή έργα που σχετίζονται με τη συμμόρφωση σε περιβαλλοντικούς κανονισμούς. Οι δαπάνες αυτές περιλαμβάνουν την υιοθέτηση μέτρων που εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με διεθνείς συμβάσεις, όπως η Διεθνής Σύμβαση για την Πρόληψη της Ρύπανσης από Πλοία (MARPOL), η οποία επιβάλλει αυστηρά πρότυπα για την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων από τη ρύπανση. Οι δαπάνες για δεξαμενισμό και ειδικές επιθεωρήσεις, οι οποίες αναφέρονται στον ισολογισμό ως "Αναβαλλόμενες χρεώσεις, καθαρές" ("Deferred charges, net"), περιλαμβάνουν σημαντικές εργασίες συντήρησης και ανακαίνισης που απαιτούνται για τη συνεχή πιστοποίηση των πλοίων. Αυτές οι εργασίες περιλαμβάνουν επιθεωρήσεις, ανακατασκευές και αντικαταστάσεις εξαρτημάτων, όπως χάλυβας, εξαρτήματα μηχανών, ηλεκτρολογικά μέρη, σωλήνες και βαλβίδες, καθώς και άλλα μέρη του πλοίου. Οι εργασίες συμβάλλουν στη διατήρηση αλλά και στη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των πλοίων. Αυτό οδηγεί σε χαμηλότερη κατανάλωση καυσίμου και μειωμένες εκπομπές άνθρακα, συμβαδίζοντας με τους περιβαλλοντικούς στόχους του ESG. Η συμμόρφωση με διεθνείς κανονισμούς όπως το MARPOL (που αναφέρεται στην πρόληψη της θαλάσσιας ρύπανσης) διασφαλίζεται μέσω του δεξαμενισμού και των επιθεωρήσεων. Από εκεί φαίνεται ότι η εταιρεία δεσμεύεται να μειώσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ναυτιλιακής δραστηριότητας.

Οι λογαριασμοί "Accounts payable" (\$22,820 χιλ. το 2023) και "Accrued liabilities" (\$20,458 χιλ. το 2023) να περιλαμβάνουν δαπάνες που σχετίζονται με την πληρωμή

εργαζομένων και προμηθευτών. Αυτό υποδεικνύει ότι η εταιρεία διαχειρίζεται υπεύθυνα τις οικονομικές της υποχρεώσεις προς το ανθρώπινο δυναμικό και τους συνεργάτες της, κάτι που είναι σημαντικό για την επίτευξη των κοινωνικών στόχων του ESG. Η έγκαιρη και δίκαιη πληρωμή των εργαζομένων και προμηθευτών συμβάλλει στην ενίσχυση της εργασιακής ικανοποίησης, τη δημιουργία θετικού εργασιακού περιβάλλοντος και την υποστήριξη της τοπικής κοινωνίας μέσω της συνεργασίας με προμηθευτές και άλλους φορείς.

Από τον λογαριασμό "Due from related parties" (\$51,431 χιλ. το 2023 σε σχέση με \$34,002 χιλ. το 2022) φαίνεται ότι η εταιρεία έχει ενισχύσει τις συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη. Αυτές οι συναλλαγές περιλαμβάνουν κοινωνικές επενδύσεις και υποστήριξη τοπικών κοινοτήτων και οικονομιών, που ενδυναμώνουν τη δέσμευση της εταιρείας στις κοινωνικές αρχές του ESG. Η ενίσχυση των σχέσεων με συνδεδεμένα μέρη περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση κοινωνικών προγραμμάτων, επενδύσεις σε τοπικές υποδομές και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις κοινότητες στις οποίες η εταιρεία δραστηριοποιείται. Αυτές οι δαπάνες και συναλλαγές ενσωματώνουν μια στρατηγική που στοχεύει στη βιώσιμη ανάπτυξη της κοινωνίας μέσω υπεύθυνων επενδύσεων και ενισχυμένων σχέσεων με κοινωνικούς φορείς και τοπικές κοινότητες. Η Danaos Corporation, με αυτόν τον τρόπο, συμβάλλει ενεργά στην ανάπτυξη και την ευημερία των κοινωνιών στις οποίες λειτουργεί, εναρμονίζοντας τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες με τις αρχές του ESG. Αυτό επιτρέπει στην εταιρεία να ενισχύσει τη φήμη της ως κοινωνικά υπεύθυνη επιχείρηση, δημιουργώντας σχέσεις εμπιστοσύνης με τους εργαζόμενους, τους προμηθευτές, και τις τοπικές κοινωνίες. Μέσω αυτών των πρακτικών, η εταιρεία όχι μόνο επιτυγχάνει τους κοινωνικούς της στόχους, αλλά ενισχύει και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά της, δείχνοντας. Η σημαντική αύξηση των "Retained earnings" (\$2,401,912 χιλ. το 2023 σε σύγκριση με \$1,886,311 χιλ. το 2022) υποδεικνύει κερδοφορία και ισχυρή οικονομική διαχείριση. Αυτή η βελτίωση μπορεί να αποδοθεί σε αποτελεσματική στρατηγική διαχείρισης, η οποία ενισχύει την ικανότητα της εταιρείας να δημιουργεί αξία για τους μετόχους. Η σταθερή ανάπτυξη των κερδών δείχνει μια στρατηγική που επικεντρώνεται στην αποδοτικότητα και στη βιωσιμότητα, παράλληλα με τη διασφάλιση της οικονομικής υγείας, που είναι βασικό στοιχείο για μια υπεύθυνη εταιρική διακυβέρνηση. Η μείωση των "Common stock" (\$194 χιλ. το 2023 από \$203 χιλ. το 2022) και της "Additional paid-in capital" (\$690,190 χιλ. το 2023 από \$748,109 χιλ. το 2022) ενδέχεται να σχετίζεται με

στρατηγικές διαχείρισης κεφαλαίου, όπως είναι η επαναγορά μετοχών. Αυτή η ενέργεια υποδηλώνει την πρόθεση της εταιρείας να ενισχύσει την αξία για τους μετόχους, μειώνοντας τον αριθμό των εκκρεμών μετοχών και αυξάνοντας την κερδοφορία ανά μετοχή. Η διαχείριση κεφαλαίου με στόχο την αποδοτικότητα και την αξία για τους μετόχους είναι ένα στοιχείο καλής εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς δείχνει ότι η εταιρεία προχωρά με στρατηγικό και υπεύθυνο τρόπο για την ενίσχυση των οικονομικών της αποτελεσμάτων.

	Year ended December 31,		
	2023	2022	2021
	In thousands, except per share amounts and other data		
STATEMENT OF INCOME			
Operating revenues	\$ 973,583	\$ 993,344	\$ 689,505
Operating expenses, net	(392,922)	(339,908)	(331,246)
Income from operations	580,661	653,436	358,259
Total other income/(expenses), net	(4,362)	(75,976)	700,472
Income taxes	—	(18,250)	(5,890)
Net income	\$ 576,299	\$ 559,210	\$ 1,052,841
PER SHARE DATA			
Basic earnings per share of common stock	\$ 28.99	\$ 27.30	\$ 51.75
Diluted earnings per share of common stock	\$ 28.95	\$ 27.28	\$ 51.15
Basic weighted average number of shares (in thousands)	19,879	20,482	20,345
Diluted weighted average number of shares (in thousands)	19,904	20,501	20,584
Dividends declared per share	\$ 3.05	\$ 3.00	\$ 1.50
CASH FLOW DATA			
Net cash provided by operating activities	\$ 576,292	\$ 934,741	\$ 428,111
Net cash provided by/(used in) investing activities	(338,528)	176,572	(143,148)
Net cash used in financing activities	(233,623)	(973,401)	(220,870)
Net increase in cash, cash equivalents and restricted cash	4,141	137,912	64,093
OTHER DATA			
Number of containerships at period end	68	69	71
TEU capacity of containerships at period end	421,293	423,745	436,589
Number of Capesize bulk carriers at period end	7	—	—
DWT capacity of Capesize bulk carriers at period end	1,231,157	—	—

Αναλύοντας την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και τα δεδομένα σχετικά με την χρηματοοικονομική απόδοση της Danaos Corporation, μπορούμε να κάνουμε παρατηρήσεις για την ενσωμάτωσή της στην στρατηγική του ESG (Environmental, Social, Governance), ιδίως στον τομέα της διακυβέρνησης και της κοινωνικής διάστασης. Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρείας δείχνει μια θετική εικόνα για τη στρατηγική της όσον αφορά την εφαρμογή των αρχών ESG (Environmental, Social, Governance), κυρίως στους τομείς της διακυβέρνησης και της κοινωνικής ευθύνης, ενώ προσφέρει έμμεσα ενδείξεις και για περιβαλλοντικές

προσπάθειες. Συγκεκριμένα, η κέρδη από λειτουργικές δραστηριότητες παραμένουν ισχυρά, αν και υπάρχει μια ελαφρά μείωση το 2023 (580,661 χιλ.) σε σχέση με το 2022 (653,436 χιλ.), κάτι που υποδεικνύει ότι η εταιρεία διαχειρίζεται τις δραστηριότητές της με υπευθυνότητα και συνέπεια, ενώ συνεχίζει να ενισχύει τη χρηματοοικονομική της σταθερότητα και να αποδίδει αξία στους μετόχους μέσω των μερισμάτων (3,05 δολάρια ανά μετοχή το 2023). Η μείωση των άλλων εσόδων/εξόδων (π.χ., από -75,976 χιλ. το 2022 σε -4,362 χιλ. το 2023) δείχνει τη συνεχιζόμενη προσπάθεια για περιορισμό εξόδων που δεν συνάδουν με στρατηγικές βιωσιμότητας, ενισχύοντας έτσι την υπευθυνότητα στις επιχειρηματικές πρακτικές και υπογραμμίζοντας την κοινωνική διάσταση της εταιρείας. Επιπλέον, η εταιρεία έχει καταφέρει να διατηρήσει την υψηλή ρευστότητα, με καθαρό χρηματικό ροή από λειτουργικές δραστηριότητες 576,292 χιλ. το 2023, αν και μειωμένη από τα 934,741 χιλ. το 2022. Αυτή η μείωση μπορεί να σχετίζεται με αυξημένες επενδύσεις για την αναβάθμιση της στόλου ή την εφαρμογή πράσινων τεχνολογιών, όπως οι βελτιώσεις στην ενεργειακή αποδοτικότητα των πλοίων και η συμμόρφωση με αυστηρότερους περιβαλλοντικούς κανονισμούς, το οποίο είναι σύμφωνα με τις αρχές του ESG. Η μείωση της χρηματοδοτικής ροής από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (-233,623 χιλ. το 2023) υποδεικνύει μια πιο υπεύθυνη στρατηγική χρηματοδότησης, αποσκοπώντας στη μακροπρόθεσμη σταθερότητα και βιωσιμότητα, ενώ παράλληλα περιορίζει την εξάρτηση από εξωτερικό χρέος. Επιπλέον, η εταιρεία συνεχίζει να διατηρεί υψηλή χωρητικότητα μέσω του στόλου της, με 68 πλοία container (TEU) και επενδύσεις σε Capesize bulk carriers, οι οποίες ενδέχεται να σχετίζονται με τη στρατηγική της για επέκταση και εξειδίκευση στον τομέα των μεταφορών. Αυτή η στρατηγική επένδυσης και η συνεχής βελτίωση της απόδοσης του στόλου ενδέχεται να σχετίζονται με την εφαρμογή περιβαλλοντικών πρακτικών ESG, όπως η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και η μείωση των εκπομπών CO₂, με στόχο την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της ναυτιλιακής βιομηχανίας. Συνολικά, η εταιρεία φαίνεται να ενσωματώνει τις αρχές του ESG στην επιχειρηματική της στρατηγική, επιδεικνύοντας υγιή διακυβέρνηση, υπευθυνότητα στην κοινωνική της διάσταση και έμμεσες ενδείξεις για προώθηση περιβαλλοντικών λύσεων. Αυτές οι στρατηγικές συνάδουν με τις διεθνείς τάσεις για βιώσιμη ανάπτυξη, και υποδεικνύουν τη δέσμευση της εταιρείας

για υπεύθυνες και βιώσιμες επιχειρηματικές πρακτικές που αποσκοπούν σε μακροχρόνια επιτυχία και θετική συμβολή στην κοινωνία και το περιβάλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

5.1 Οι προκλήσεις της ενσωμάτωσης του ESG

5.1.1 Κανονιστική συμμόρφωση

Η κανονιστική συμμόρφωση στον ναυτιλιακό τομέα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τις ναυτιλιακές εταιρείες, καθώς περιλαμβάνει την υποχρέωση τήρησης διεθνών και εθνικών κανονισμών που σχετίζονται με την ασφάλεια, το περιβάλλον και τα εργασιακά δικαιώματα. Οι εταιρείες πρέπει να συμμορφώνονται με ένα σύνθετο και διαρκώς μεταβαλλόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο, το οποίο καθορίζεται από φορείς όπως ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (IMO), η Ευρωπαϊκή Ένωση (EU) και άλλες ρυθμιστικές αρχές. Αυτοί οι κανονισμοί στοχεύουν στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, τη μείωση των εκπομπών ρύπων και τη διατήρηση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων (IMO, 2020).

Μία από τις σημαντικότερες ρυθμιστικές πρωτοβουλίες είναι ο κανονισμός IMO 2020, ο οποίος εισήγαγε αυστηρότερα όρια εκπομπών θείου, μειώνοντας το επιτρεπόμενο ποσοστό από 3,5% σε 0,5%. Ο νέος κανονισμός επέβαλε στις ναυτιλιακές εταιρείες τη χρήση καυσίμων χαμηλής περιεκτικότητας σε θείο, την εγκατάσταση συστημάτων καθαρισμού καυσαερίων (scrubbers) ή τη μετάβαση σε εναλλακτικά καύσιμα όπως το LNG και το υδρογόνο (Meimaris, 2024). Παρά το γεγονός ότι αυτή η συμμόρφωση απαιτεί υψηλές κεφαλαιουχικές δαπάνες, προσφέρει μακροπρόθεσμα οφέλη, όπως

χαμηλότερα πρόστιμα, καλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση και βελτιωμένη εταιρική εικόνα στην αγορά (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

Ένας άλλος σημαντικός κανονισμός που επηρεάζει τις ναυτιλιακές εταιρείες είναι η Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος (BWM), η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2017 και απαιτεί από τις εταιρείες να υιοθετήσουν τεχνολογίες καθαρισμού των υδάτων μπαλας προκειμένου να αποτρέψουν τη διασπορά εισβολικών θαλάσσιων ειδών. Η εφαρμογή αυτής της σύμβασης προϋποθέτει την εγκατάσταση ειδικών συστημάτων διαχείρισης των υδάτων έρματος, γεγονός που αυξάνει το κόστος συμμόρφωσης αλλά προστατεύει τα οικοσυστήματα και μειώνει τον κίνδυνο νομικών συνεπειών (Zhu et al., 2024).

Επιπλέον, η Σύμβαση MARPOL (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships) εισάγει αυστηρούς κανονισμούς για την πρόληψη της ρύπανσης από πετρέλαιο, απορρίμματα και επικίνδυνα υλικά. Οι ναυτιλιακές εταιρείες πρέπει να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της MARPOL, προσαρμόζοντας τη διαχείριση των αποβλήτων και μειώνοντας τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂), σύμφωνα με τις απαιτήσεις για πράσινες ναυτιλιακές πρακτικές (Kolsi, Al-Hiyari & Hussainey, 2023).

Η Σύμβαση για την Ασφάλεια της Ζωής στη Θάλασσα (SOLAS) είναι ένας από τους βασικότερους κανονισμούς του IMO και περιλαμβάνει διατάξεις για τη δομική ασφάλεια των πλοίων, τη διαχείριση της ασφάλειας και την εκπαίδευση των πληρωμάτων. Οι ναυτιλιακές εταιρείες πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα πλοία τους πληρούν τις τεχνικές και κατασκευαστικές απαιτήσεις που καθορίζονται από τη SOLAS, γεγονός που συνεπάγεται επιπλέον κόστος για την αναβάθμιση των πλοίων και τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ασφαλείας (Teng et al., 2021).

Η συνεχής αλλαγή του κανονιστικού πλαισίου δημιουργεί προκλήσεις για τις ναυτιλιακές εταιρείες, οι οποίες καλούνται να επενδύσουν σε νέες τεχνολογίες και πρακτικές για να παραμείνουν συμμορφωμένες. Η διαφορετικότητα των ρυθμιστικών απαιτήσεων σε διεθνές, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο περιπλέκει ακόμα περισσότερο την προσαρμογή των επιχειρήσεων, καθώς οι ναυτιλιακές εταιρείες πρέπει να τηρούν πολλαπλά νομικά και περιβαλλοντικά πρότυπα ανάλογα με τη γεωγραφική τους δραστηριότητα (Pangalos, 2023).

Το υψηλό κόστος συμμόρφωσης είναι ένας ακόμη σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τη ναυτιλία. Οι ναυτιλιακές εταιρείες πρέπει να διαθέσουν μεγάλα ποσά

κεφαλαίου για την αγορά νέων συστημάτων καθαρισμού εκπομπών, τη μετάβαση σε νέα καύσιμα και την εκπαίδευση των πληρωμάτων. Αυτές οι επενδύσεις επιβαρύνουν σημαντικά τις εταιρείες, ιδιαίτερα εκείνες που διαθέτουν παλαιότερο στόλο, ο οποίος απαιτεί εκτεταμένες αναβαθμίσεις για να παραμείνει λειτουργικός και συμμορφωμένος με τους κανονισμούς (Dmuchowski et al., 2023).

Παρά τις προκλήσεις, η κανονιστική συμμόρφωση προσφέρει και σημαντικές ευκαιρίες για τις ναυτιλιακές εταιρείες. Πρώτον, οι εταιρείες που τηρούν τις κανονιστικές απαιτήσεις μειώνουν τον κίνδυνο προστίμων και νομικών επιπτώσεων, εξασφαλίζοντας παράλληλα καλύτερη φήμη στην αγορά. Δεύτερον, η συμμόρφωση με τους περιβαλλοντικούς κανονισμούς καθιστά τις εταιρείες ελκυστικότερες στους επενδυτές, οι οποίοι δίνουν ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση στις ESG πρακτικές (Jaitley & Johansen, 2024).

Επιπλέον, η έγκαιρη προσαρμογή στις κανονιστικές απαιτήσεις επιτρέπει στις ναυτιλιακές εταιρείες να αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς μπορούν να εκμεταλλευτούν τις νέες τεχνολογίες και να μειώσουν τα λειτουργικά τους κόστη μέσω βελτιστοποιημένων διαδικασιών. Για παράδειγμα, η επένδυση σε εναλλακτικά καύσιμα και πράσινες τεχνολογίες μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης καυσίμου, προσφέροντας οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη (Oliveira & Gebreyes, 2022).

Συμπερασματικά, η κανονιστική συμμόρφωση αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα για τη ναυτιλία, καθώς οι εταιρείες πρέπει να προσαρμόζονται συνεχώς στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις των διεθνών και περιφερειακών ρυθμιστικών αρχών. Παρά τις προκλήσεις που δημιουργεί το υψηλό κόστος συμμόρφωσης και η πολυπλοκότητα του κανονιστικού πλαισίου, η συμμόρφωση με τους κανόνες της IMO, MARPOL, SOLAS και BWM διασφαλίζει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και την επιχειρηματική ανθεκτικότητα των ναυτιλιακών εταιρειών. Όσες εταιρείες καταφέρουν να προσαρμοστούν έγκαιρα και να επενδύσουν στις νέες περιβαλλοντικές τεχνολογίες, θα αποκτήσουν στρατηγικό πλεονέκτημα στην παγκόσμια αγορά και θα βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024).

5.1.2 Οικονομικό κόστος προσαρμογής

Το οικονομικό κόστος προσαρμογής για τις ναυτιλιακές εταιρείες που επιδιώκουν την ενσωμάτωση των αρχών ESG στις δραστηριότητές τους αποτελεί μία από τις

μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Η μετάβαση σε βιώσιμες τεχνολογίες, η προσαρμογή σε νέους περιβαλλοντικούς κανονισμούς και η συμμόρφωση με αυστηρότερα πρότυπα διακυβέρνησης απαιτούν σημαντικές αρχικές επενδύσεις, γεγονός που επηρεάζει άμεσα τη χρηματοοικονομική στρατηγική των εταιρειών (Meimaris, 2024).

Η υιοθέτηση καθαρών πηγών ενέργειας, όπως το LNG, το υδρογόνο και τα βιοκαύσιμα, αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της ναυτιλίας. Ωστόσο, τα οικολογικά καύσιμα είναι ακριβότερα από τα συμβατικά καύσιμα και απαιτούν πρόσθετες δαπάνες για την αναβάθμιση των συστημάτων καύσης και αποθήκευσης στα πλοία (Tsatsaronis, Sytiopoulos & Karamperidis, 2024). Επιπλέον, η εγκατάσταση συστημάτων καθαρισμού εκπομπών (scrubbers) και η χρήση τεχνολογιών μείωσης εκπομπών CO₂ συνεπάγονται υψηλό κεφαλαιουχικό κόστος, γεγονός που καθιστά τη μετάβαση πιο δύσκολη, ιδιαίτερα για τις εταιρείες με παλαιότερο στόλο (Zhu et al., 2024).

Η συμμόρφωση με περιβαλλοντικούς κανονισμούς, όπως ο IMO 2020, ο οποίος μειώνει το επιτρεπόμενο ποσοστό εκπομπών θείου, και οι νέες απαιτήσεις της Σύμβασης MARPOL, συνεπάγονται πρόσθετες δαπάνες για τις ναυτιλιακές εταιρείες. Σύμφωνα με μελέτες, η αναβάθμιση ενός στόλου ώστε να πληροί τις νέες προδιαγραφές μπορεί να κοστίσει έως και 10 εκατομμύρια δολάρια ανά πλοίο, ενώ η κατασκευή νέων ενεργειακά αποδοτικών πλοίων απαιτεί επενδύσεις πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων (Teng et al., 2021).

Η έρευνα και ανάπτυξη (R&D) για την εφαρμογή ESG στρατηγικών αποτελεί έναν ακόμη σημαντικό τομέα κόστους. Οι ναυτιλιακές εταιρείες πρέπει να επενδύσουν στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων, όπως τα αυτόνομα πλοία, οι τεχνολογίες βελτιστοποίησης διαδρομών και τα ψηφιακά συστήματα παρακολούθησης της κατανάλωσης καυσίμων, προκειμένου να βελτιώσουν τη λειτουργική αποδοτικότητα και να μειώσουν τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις (Pangalos, 2023). Αυτές οι επενδύσεις, αν και υψηλού κόστους, συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη μείωση του λειτουργικού κόστους και στη δημιουργία μιας πιο βιώσιμης επιχειρηματικής στρατηγικής (Lloyd's Register, 2019).

Επιπλέον, οι ESG επενδύσεις απαιτούν τη συνεργασία με τεχνολογικές εταιρείες, περιβαλλοντικούς συμβούλους και χρηματοοικονομικούς οργανισμούς που παρέχουν

εξειδικευμένες λύσεις και στρατηγικές προσαρμογής. Αυτή η συνεργασία συχνά συνεπάγεται πρόσθετα συμβουλευτικά έξοδα και απαιτεί τη δημιουργία νέων εταιρικών δομών που θα επιβλέπουν τη μετάβαση προς ένα ESG-συμβατό επιχειρηματικό μοντέλο (Dmuchowski et al., 2023).

Παρά το υψηλό κόστος προσαρμογής, η εφαρμογή ESG στρατηγικών μπορεί να οδηγήσει σε μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που συμμορφώνονται με τις ESG αρχές αποφεύγουν πρόστιμα και νομικές κυρώσεις που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις που δεν τηρούν τους νέους περιβαλλοντικούς κανονισμούς (Jaitley & Johansen, 2024). Επιπλέον, η χρήση πράσινων χρηματοδοτικών εργαλείων, όπως τα Green Bonds και Sustainability-Linked Loans, επιτρέπει στις επιχειρήσεις να αποκτήσουν χρηματοδότηση με ευνοϊκότερους όρους, μειώνοντας έτσι το κόστος κεφαλαίου τους (Oliveira & Gebreyes, 2022).

Οι θεσμικοί επενδυτές δίνουν πλέον ιδιαίτερη έμφαση στη βιωσιμότητα και επιλέγουν να χρηματοδοτούν εταιρείες που εφαρμόζουν ESG στρατηγικές, γεγονός που αυξάνει τη διαθεσιμότητα κεφαλαίων για τις ναυτιλιακές εταιρείες που συμμορφώνονται με τα νέα πρότυπα (Habib & Mourad, 2023). Επιπλέον, οι εταιρείες που ηγούνται στη βιωσιμότητα έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς οι πελάτες και οι εμπορικοί συνεργάτες προτιμούν πλέον να συνεργάζονται με υπεύθυνες επιχειρήσεις (Zhang & Chen, 2023).

Η επιτυχής εφαρμογή ESG στρατηγικών μπορεί να οδηγήσει επίσης σε σημαντική εξοικονόμηση κόστους, καθώς οι εταιρείες μειώνουν την κατανάλωση καυσίμου, βελτιώνουν τη διαχείριση των πόρων και περιορίζουν τη σπατάλη ενέργειας (Hong, 2024). Στη ναυτιλιακή βιομηχανία, η χρήση τεχνολογιών πρόβλεψης της ζήτησης, βελτιστοποίησης της πορείας και παρακολούθησης της κατανάλωσης καυσίμου μπορεί να μειώσει το κόστος λειτουργίας έως και 20% σε σύγκριση με τις παραδοσιακές πρακτικές (Pitsi, 2024).

Επιπλέον, η συμμόρφωση με ESG πρότυπα μπορεί να οδηγήσει σε βελτίωση της εταιρικής φήμης, καθώς οι καταναλωτές και οι ρυθμιστικές αρχές δίνουν ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση στις υπεύθυνες και ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές (Tsatsaronis & Syriopoulos, 2023). Η ενίσχυση της φήμης μιας ναυτιλιακής εταιρείας μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της ζήτησης για τις υπηρεσίες της και στη διαμόρφωση

μακροπρόθεσμων στρατηγικών συνεργασιών με εταίρους που δίνουν προτεραιότητα στη βιωσιμότητα.

5.2 Οι ευκαιρίες του ESG για βιώσιμη ανάπτυξη και ανταγωνιστικό πλεονέκτημα

Η ενσωμάτωση των αρχών ESG στις ναυτιλιακές εταιρείες δημιουργεί σημαντικές ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη, ενισχύοντας τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητά τους και συμβάλλοντας στη δημιουργία ενός πιο υπεύθυνου και αποδοτικού κλάδου. Οι επιχειρήσεις που επενδύουν σε περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές, κοινωνική υπευθυνότητα και καλή εταιρική διακυβέρνηση ενισχύουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους και μειώνουν τους επιχειρηματικούς κινδύνους που σχετίζονται με τις κλιματικές και κοινωνικές αλλαγές (Meimaris, 2024).

Μία από τις μεγαλύτερες ευκαιρίες που παρέχει το ESG είναι η επένδυση σε πράσινες τεχνολογίες και η μετάβαση σε φιλικά προς το περιβάλλον καύσιμα, όπως το LNG, το υδρογόνο και τα βιοκαύσιμα. Οι εταιρείες που εφαρμόζουν τέτοιες στρατηγικές μειώνουν το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα και ενισχύουν τη συμμόρφωσή τους με τους διεθνείς κανονισμούς του IMO και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μείωση των εκπομπών ρύπων (Zhang & Chen, 2023). Επιπλέον, η χρήση έξυπνων ναυτιλιακών τεχνολογιών, όπως συστήματα βελτιστοποίησης διαδρομών και ψηφιακά εργαλεία παρακολούθησης της κατανάλωσης καυσίμου, προσφέρει εξοικονόμηση κόστους και βελτιωμένη λειτουργική αποδοτικότητα (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

Η ενσωμάτωση κοινωνικής υπευθυνότητας στις επιχειρηματικές στρατηγικές επιτρέπει στις ναυτιλιακές εταιρείες να βελτιώσουν τις εργασιακές συνθήκες, να ενισχύσουν την ποικιλομορφία και τη συμπερίληψη και να επενδύσουν σε προγράμματα εκπαίδευσης και ασφάλειας των ναυτικών. Αυτές οι πρωτοβουλίες ενισχύουν την εταιρική φήμη και δημιουργούν ένα πιο σταθερό και ικανοποιημένο εργατικό δυναμικό, το οποίο είναι ζωτικής σημασίας για τη ναυτιλιακή βιομηχανία (Pitsi, 2024).

Όσον αφορά το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, οι εταιρείες που υιοθετούν ESG στρατηγικές γίνονται πιο ελκυστικές στους επενδυτές, αυξάνοντας την εμπιστοσύνη τους και διευκολύνοντας την πρόσβασή τους σε χρηματοδοτήσεις χαμηλότερου κόστους, όπως τα Green Bonds και τα Sustainability-linked Loans (Jaitley & Johansen, 2024). Επιπλέον, οι εταιρείες που διαφοροποιούνται μέσω της χρήσης πράσινων τεχνολογιών και της βελτίωσης των συνθηκών εργασίας μπορούν να ξεχωρίσουν από

τον ανταγωνισμό, προσφέροντας αξία στους πελάτες και συνεργάτες τους (Teng et al., 2021).

Η συμμόρφωση με αυστηρούς περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς κανονισμούς μειώνει τις νομικές και λειτουργικές πιέσεις, προστατεύει τις εταιρείες από πιθανές κυρώσεις και πρόστιμα και συμβάλλει στη σταθερότητα και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη τους (Lloyd's Register, 2019). Καθώς ο ναυτιλιακός τομέας συνεχίζει να εξελίσσεται και να προσαρμόζεται στις νέες απαιτήσεις βιωσιμότητας, οι εταιρείες που πρωτοπορούν στην εφαρμογή των ESG αρχών θα αποκτήσουν στρατηγικό πλεονέκτημα και θα εξασφαλίσουν έναν πιο ανθεκτικό και ευημερούντα κλάδο στο μέλλον (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024).

5.3. Βελτίωση σχέσεων με επενδυτές και κοινωνία

Η βελτίωση των σχέσεων με επενδυτές και κοινωνία αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τις ναυτιλιακές εταιρείες, καθώς οι αξίες της βιωσιμότητας, της διαφάνειας και της υπευθυνότητας αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία στη σύγχρονη επιχειρηματική στρατηγική. Οι εταιρείες που ενσωματώνουν στρατηγικές ESG δημιουργούν αξία όχι μόνο για τους μετόχους τους αλλά και για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όπως οι τοπικές κοινωνίες, οι πελάτες και οι εμπορικοί εταίροι (Meimaris, 2024).

Η διαφάνεια είναι καθοριστική στην επικοινωνία των ESG προσπαθειών, καθώς οι επενδυτές και οι κοινωνικοί φορείς απαιτούν ακριβείς και αξιόπιστες πληροφορίες για τη βιωσιμότητα και τις επιχειρηματικές πρακτικές των εταιρειών (Zhu et al., 2024). Η δημοσιοποίηση ESG αναφορών σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, όπως το Global Reporting Initiative (GRI) και το Sustainability Accounting Standards Board (SASB), επιτρέπει στις ναυτιλιακές εταιρείες να αναδείξουν τις επιδόσεις τους στον τομέα της βιωσιμότητας και να ενισχύσουν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία τους (Dmuchowski et al., 2023).

Οι επενδυτές αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τη σύνδεση μεταξύ βιώσιμων πρακτικών και χρηματοοικονομικής απόδοσης. Οι εταιρείες που επενδύουν στην υιοθέτηση ESG στρατηγικών, όπως η χρήση καθαρών τεχνολογιών, η μείωση του περιβαλλοντικού τους αποτυπώματος και η βελτίωση των συνθηκών εργασίας, έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση και απολαμβάνουν μεγαλύτερη εμπιστοσύνη από τους επενδυτές (Jaitley & Johansen, 2024).

Παράλληλα, η κοινωνία αναγνωρίζει όλο και περισσότερο την ευθύνη των επιχειρήσεων για τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις. Όταν οι ναυτιλιακές εταιρείες εφαρμόζουν υπεύθυνες πρακτικές, όπως η στήριξη τοπικών κοινοτήτων, η προώθηση της διαφορετικότητας και η συμμόρφωση με περιβαλλοντικούς κανονισμούς, ενισχύουν τη φήμη τους, τη δημόσια εικόνα τους και την εμπιστοσύνη που απολαμβάνουν από το κοινό (Pitsi, 2024).

Επιπλέον, η προώθηση της εταιρικής διακυβέρνησης μέσω πολιτικών διαφάνειας, ηθικής ηγεσίας και συμμόρφωσης με κανονιστικά πλαίσια βελτιώνει τις σχέσεις των ναυτιλιακών εταιρειών με τις ρυθμιστικές αρχές και μειώνει τον κίνδυνο νομικών και χρηματοοικονομικών συνεπειών (Kolsi, Al-Hiyari & Hussainey, 2023).

Συνολικά, η ενσωμάτωση των ESG αρχών δεν συμβάλλει μόνο στην προστασία του περιβάλλοντος και στην κοινωνική συνοχή, αλλά ενισχύει τις σχέσεις των ναυτιλιακών εταιρειών με τους επενδυτές, τους συνεργάτες και την κοινωνία. Οι επιχειρήσεις που ακολουθούν υπεύθυνες πρακτικές είναι σε θέση να δημιουργήσουν στρατηγικά πλεονεκτήματα στον ανταγωνιστικό ναυτιλιακό τομέα, εξασφαλίζοντας μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα, ανάπτυξη και επιτυχία (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1 Το μέλλον του ESG στον ναυτιλιακό τομέα

Η ενσωμάτωση των αρχών ESG (Environmental, Social, Governance) στον ναυτιλιακό τομέα έχει εξελιχθεί σε έναν καθοριστικό παράγοντα για τη βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα των ναυτιλιακών εταιρειών. Καθώς η παγκόσμια ναυτιλία αντιμετωπίζει αυξανόμενες πιέσεις για τη μείωση του περιβαλλοντικού της αποτυπώματος, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την ενίσχυση της διαφάνειας στη διακυβέρνηση, η εφαρμογή ESG στρατηγικών αναμένεται να αποτελέσει αναπόσπαστο μέρος του επιχειρηματικού σχεδιασμού (Meimaris, 2024).

Ένας από τους βασικούς παράγοντες που θα καθορίσουν το μέλλον του ESG στη ναυτιλία είναι η περιβαλλοντική κανονιστική συμμόρφωση. Ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (IMO), μέσω των πρωτοβουλιών του για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα και τη χρήση καθαρών καυσίμων, συνεχώς αυστηροποιεί τις απαιτήσεις για τα πλοία που δραστηριοποιούνται στις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές (IMO, 2020). Ο κανονισμός IMO 2050, που στοχεύει στη μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 50% έως το 2050, θα απαιτήσει από τις ναυτιλιακές εταιρείες να επιταχύνουν τη μετάβαση σε πράσινες τεχνολογίες και βιώσιμα καύσιμα, όπως το υδρογόνο, η αμμωνία και τα συνθετικά καύσιμα (Zhu et al., 2024).

Η ψηφιοποίηση και η έξυπνη ναυτιλία θα διαδραματίσουν επίσης κρίσιμο ρόλο στο μέλλον του ESG στη ναυτιλία. Η υιοθέτηση τεχνητής νοημοσύνης (AI), big data analytics και αυτόνομων ναυτιλιακών συστημάτων θα επιτρέψει τη βελτιστοποίηση των διαδρομών των πλοίων, τη μείωση της κατανάλωσης καυσίμων και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης (Teng et al., 2021). Οι ναυτιλιακές εταιρείες που επενδύουν στην τεχνολογική καινοτομία θα έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν το λειτουργικό τους κόστος, να αυξήσουν την αποδοτικότητά τους και να ενισχύσουν τη βιωσιμότητά τους (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024).

Η κοινωνική διάσταση του ESG, που περιλαμβάνει την βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την υγεία και ασφάλεια των ναυτικών, αναμένεται επίσης να αποτελέσει βασική προτεραιότητα. Οι ναυτιλιακές εταιρείες θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι πληρούν τα διεθνή εργασιακά πρότυπα, όπως αυτά που ορίζει η Σύμβαση Ναυτικής Εργασίας (MLC, 2006), ώστε να προσελκύσουν και να διατηρήσουν εξειδικευμένο και ικανοποιημένο εργατικό δυναμικό (Pitsi, 2024). Επιπλέον, η προώθηση της διαφορετικότητας και της συμπερίληψης στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις θα διαδραματίσει κομβικό ρόλο στη διαμόρφωση ενός πιο ανθεκτικού και ηθικά υπεύθυνου κλάδου (Oliveira & Gebreyes, 2022).

Όσον αφορά τη διακυβέρνηση, η αυξανόμενη απαίτηση για διαφάνεια και λογοδοσία θα ωθήσει τις ναυτιλιακές εταιρείες να βελτιώσουν τις πρακτικές διακυβέρνησής τους, ακολουθώντας τα διεθνή πρότυπα αναφοράς ESG, όπως το Global Reporting Initiative (GRI) και το Sustainability Accounting Standards Board (SASB) (Jaitley & Johansen, 2024). Οι επενδυτές και οι ρυθμιστικές αρχές θα απαιτούν σαφείς και αξιόπιστες αναφορές ESG, γεγονός που θα ενισχύσει τη διαφάνεια και την υπευθυνότητα στη ναυτιλιακή βιομηχανία (Dmuchowski et al., 2023).

Παρά τις προκλήσεις της ενσωμάτωσης των ESG αρχών, οι ναυτιλιακές εταιρείες που θα καταφέρουν να προσαρμοστούν γρήγορα στις νέες απαιτήσεις θα αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Οι επιχειρήσεις που ηγούνται της βιώσιμης ναυτιλίας θα προσελκύσουν περισσότερους θεσμικούς επενδυτές, θα αποκτήσουν ευνοϊκή χρηματοδότηση μέσω πράσινων επενδυτικών εργαλείων και θα βελτιώσουν τη σχέση τους με τους πελάτες και τις ρυθμιστικές αρχές (Tsatsaronis & Syriopoulos, 2023).

Συμπερασματικά, το μέλλον του ESG στον ναυτιλιακό τομέα διαγράφεται ως αναπόφευκτο και απαραίτητο βήμα για τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και της οικονομικής σταθερότητας των εταιρειών. Με την αυξανόμενη πίεση από διεθνείς ρυθμιστικούς φορείς, επενδυτές και καταναλωτές, οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις καλούνται να επιταχύνουν την υιοθέτηση περιβαλλοντικών και κοινωνικών στρατηγικών και να προσαρμοστούν σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο επιχειρηματικό περιβάλλον (Kolsi, Al-Hiyari & Hussainey, 2023). Η επιτυχής μετάβαση σε ένα πιο βιώσιμο και υπεύθυνο ναυτιλιακό μοντέλο θα εξασφαλίσει μακροπρόθεσμα οφέλη, τόσο για τις ίδιες τις επιχειρήσεις όσο και για το περιβάλλον, την κοινωνία και την παγκόσμια οικονομία.

6.2 Βασικά ευρήματα της μελέτης

Η παρούσα μελέτη ανέλυσε τον ρόλο του ESG (Environmental, Social, Governance) στον ναυτιλιακό τομέα, εστιάζοντας στις προκλήσεις, τις ευκαιρίες και τις προοπτικές που σχετίζονται με την εφαρμογή του. Τα βασικά ευρήματα της έρευνας καταδεικνύουν ότι η ενσωμάτωση ESG στρατηγικών στις ναυτιλιακές επιχειρήσεις δεν αποτελεί απλώς μια ρυθμιστική υποχρέωση, αλλά και έναν καθοριστικό παράγοντα βιωσιμότητας, ανταγωνιστικότητας και χρηματοοικονομικής απόδοσης (Meimaris, 2024).

Ένα από τα κύρια ευρήματα της μελέτης είναι ότι οι περιβαλλοντικές υποχρεώσεις των ναυτιλιακών εταιρειών ενισχύονται συνεχώς λόγω των διεθνών κανονισμών. Ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός (IMO) έχει επιβάλει αυστηρά πρότυπα για τη μείωση των εκπομπών CO₂, τη διαχείριση των θαλάσσιων αποβλήτων και τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων, με τις πιο πρόσφατες πρωτοβουλίες να περιλαμβάνουν την IMO 2050 στρατηγική, που στοχεύει στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά 50% μέχρι το 2050 (IMO, 2020).

Η μελέτη επιβεβαίωσε ότι η μετάβαση σε καθαρότερα καύσιμα και πράσινες τεχνολογίες συνοδεύεται από σημαντικό αρχικό κόστος, αλλά ταυτόχρονα παρέχει μακροπρόθεσμα οφέλη μέσω της εξοικονόμησης καυσίμου, της μείωσης του λειτουργικού κόστους και της αποφυγής προστίμων για μη συμμόρφωση (Tsatsaronis, Syriopoulos & Karamperidis, 2024). Οι εταιρείες που ηγούνται στη χρήση εναλλακτικών καυσίμων όπως το LNG, η αμμωνία και το υδρογόνο, αναμένεται να αποκτήσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς οι αυξανόμενες ρυθμιστικές απαιτήσεις θα καταστήσουν τις παλαιότερες τεχνολογίες λιγότερο οικονομικά βιώσιμες (Zhu et al., 2024).

Ένα άλλο σημαντικό εύρημα αφορά το οικονομικό κόστος προσαρμογής στις ESG απαιτήσεις. Οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να επενδύσουν σε αναβαθμίσεις πλοίων, συστήματα καθαρισμού εκπομπών (scrubbers), τεχνολογίες ψηφιοποίησης και βελτιστοποίησης διαδρομών, γεγονός που αυξάνει το κόστος λειτουργίας (Dmuchowski et al., 2023). Παρότι το αρχικό κόστος είναι υψηλό, η αποδοτικότητα των ESG επενδύσεων έχει αποδειχθεί μέσω διαφόρων μελετών, που καταδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις που υιοθετούν ESG στρατηγικές επωφελούνται από χαμηλότερο

χρηματοδοτικό κόστος, αυξημένη πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια και υψηλότερη κερδοφορία (Jaitley & Johansen, 2024).

Η ανάπτυξη ESG χρηματοοικονομικών εργαλείων, όπως τα Green Bonds και τα Sustainability-linked Loans, προσφέρει νέες δυνατότητες στις ναυτιλιακές εταιρείες, επιτρέποντας την άντληση κεφαλαίων με ευνοϊκότερους όρους. Οι επενδυτές δίνουν ολοένα και μεγαλύτερη έμφαση στις πράσινες επενδύσεις, καθιστώντας την υιοθέτηση ESG πολιτικών βασικό παράγοντα προσέλκυσης κεφαλαίων (Kolsi, Al-Hiyari & Hussainey, 2023).

Η έρευνα επιβεβαίωσε ότι η βελτίωση των εργασιακών συνθηκών και της κοινωνικής υπευθυνότητας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ESG στρατηγικής. Οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να συμμορφωθούν με διεθνείς συμβάσεις για τα εργασιακά δικαιώματα των ναυτικών, όπως η MLC 2006 (Maritime Labour Convention), να επενδύσουν στην εκπαίδευση του προσωπικού και να διασφαλίσουν υγιεινές και ασφαλείς συνθήκες εργασίας (Pitsi, 2024).

Επιπλέον, η εφαρμογή πολιτικών ποικιλομορφίας και συμπερίληψης (Diversity & Inclusion) βελτιώνει τη συνολική απόδοση των επιχειρήσεων, ενισχύοντας τη διαφάνεια και τη δημιουργία ενός σταθερού και βιώσιμου εργασιακού περιβάλλοντος (Oliveira & Gebreyes, 2022). Οι εταιρείες που δίνουν έμφαση στην κοινωνική υπευθυνότητα ενισχύουν τη φήμη τους, βελτιώνουν τις σχέσεις με τους εργαζόμενους, τους πελάτες και τις τοπικές κοινωνίες, ενώ μειώνουν τον κίνδυνο κοινωνικών αναταραχών ή εργατικών συγκρούσεων (Zhang & Chen, 2023).

Η έρευνα έδειξε επίσης ότι η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί βασικό πυλώνα των ESG στρατηγικών. Η υιοθέτηση διαφανών διαδικασιών λήψης αποφάσεων, πολιτικών ηθικής ηγεσίας και συμμόρφωσης με κανονισμούς οδηγεί στη βελτίωση των σχέσεων με τους μετόχους και την προσέλκυση επενδυτών (Tsatsaronis, Syriopoulos & Gavalas, 2024). Οι ναυτιλιακές εταιρείες που υιοθετούν πρότυπα όπως το Global Reporting Initiative (GRI) και το Sustainability Accounting Standards Board (SASB) επιδεικνύουν υψηλότερα επίπεδα διαφάνειας και λογοδοσίας, κάτι που τις καθιστά πιο αξιόπιστες στους επενδυτές και τις κεφαλαιαγορές (Dmuchowski et al., 2023).

6.3 Συμπεράσματα και προτάσεις

Το ESG αποτελεί πλέον έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που καθορίζουν τη στρατηγική και τη λειτουργία των ναυτιλιακών εταιρειών, επηρεάζοντας τη βιωσιμότητα, την ανταγωνιστικότητα και τη χρηματοοικονομική τους απόδοση. Η υιοθέτηση περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διακυβερνητικών πρακτικών δεν αποτελεί απλώς μια ρυθμιστική απαίτηση, αλλά μια αναγκαιότητα για τη μακροπρόθεσμη επιτυχία των επιχειρήσεων στον ναυτιλιακό τομέα. Η αυξανόμενη πίεση από τις ρυθμιστικές αρχές, τους επενδυτές και τους πελάτες καθιστά απαραίτητη τη μετάβαση σε ένα πιο βιώσιμο και υπεύθυνο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η περιβαλλοντική διάσταση του ESG έχει αναδειχθεί σε κυρίαρχο ζήτημα για τη ναυτιλία, δεδομένου ότι οι εκπομπές ρύπων και η ρύπανση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων αποτελούν σημαντικές προκλήσεις. Οι διεθνείς κανονισμοί που επιβάλλουν τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων καθιστούν αναγκαία τη στροφή σε καθαρές τεχνολογίες και βιώσιμες πρακτικές. Παρά το υψηλό κόστος αυτών των αλλαγών, οι ναυτιλιακές εταιρείες που προσαρμόζονται εγκαίρως αποκτούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς αποφεύγουν πρόστιμα, μειώνουν το λειτουργικό τους κόστος και προσελκύουν περισσότερους επενδυτές. Η χρήση νέων ενεργειακών λύσεων, όπως το LNG, η αμμωνία και το υδρογόνο, μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στη συμμόρφωση με τους κανονισμούς που αναμένεται να γίνουν ακόμη πιο αυστηροί τα επόμενα χρόνια.

Η κοινωνική πτυχή του ESG είναι εξίσου σημαντική, καθώς αφορά τις συνθήκες εργασίας των ναυτικών, τη διαφορετικότητα, την υγεία και την ασφάλεια στο εργασιακό περιβάλλον. Οι ναυτιλιακές εταιρείες που επενδύουν στην ευημερία των εργαζομένων τους δημιουργούν ένα πιο σταθερό και παραγωγικό ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο με τη σειρά του βελτιώνει την απόδοση και την αξιοπιστία τους. Η διασφάλιση δίκαιων και ασφαλών συνθηκών εργασίας, η παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών και η προώθηση πολιτικών ίσων ευκαιριών συμβάλλουν στην ενίσχυση της φήμης των εταιρειών, καθώς και στη βελτίωση των σχέσεων με τις τοπικές κοινότητες και τις ρυθμιστικές αρχές. Επιπλέον, η αυξημένη διαφάνεια στις εργασιακές πρακτικές και η δέσμευση στη βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών βοηθούν τις επιχειρήσεις να

αποφύγουν νομικές και ηθικές προκλήσεις που θα μπορούσαν να πλήξουν τη δημόσια εικόνα τους.

Η εταιρική διακυβέρνηση αποτελεί τον τρίτο βασικό πυλώνα του ESG και σχετίζεται με τη διαφάνεια, την ηθική διοίκηση και τη λήψη υπεύθυνων αποφάσεων. Η υιοθέτηση δομών διακυβέρνησης που διασφαλίζουν την ακεραιότητα και τη λογοδοσία βοηθά τις ναυτιλιακές εταιρείες να αποκτήσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών και των συνεργατών τους. Οι επιχειρήσεις που εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές διακυβέρνησης είναι πιο ανθεκτικές σε οικονομικές κρίσεις, ενώ η συμμόρφωση με διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς μειώνει την αβεβαιότητα και τις πιθανότητες χρηματοοικονομικών καταχρήσεων. Η διασφάλιση της διαφάνειας και της ανεξαρτησίας των διοικητικών συμβουλίων, η αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων και η σωστή κατανομή των εταιρικών ευθυνών αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για τη διατήρηση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των ναυτιλιακών επιχειρήσεων.

Παρά τις προκλήσεις, το ESG προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για τις ναυτιλιακές εταιρείες. Οι επιχειρήσεις που πρωτοστατούν στην υιοθέτηση βιώσιμων πρακτικών έχουν πρόσβαση σε πράσινη χρηματοδότηση, όπως τα green bonds και τα sustainability-linked loans, τα οποία παρέχουν κεφάλαια με ευνοϊκότερους όρους. Οι θεσμικοί επενδυτές δίνουν όλο και μεγαλύτερη έμφαση στη βιωσιμότητα, καθιστώντας τις ESG-συμμορφούμενες επιχειρήσεις πιο ελκυστικές για χρηματοδότηση. Παράλληλα, η ενσωμάτωση καινοτόμων τεχνολογιών, όπως τα ψηφιακά συστήματα παρακολούθησης κατανάλωσης καυσίμου και οι αυτοματοποιημένες διαδικασίες διαχείρισης στόλου, συμβάλλουν στην αύξηση της αποδοτικότητας και στη μείωση των λειτουργικών εξόδων.

Οι ναυτιλιακές εταιρείες καλούνται να αναπτύξουν μακροπρόθεσμες στρατηγικές που θα επιτρέψουν την ομαλή μετάβασή τους σε ένα ESG-συμμορφούμενο επιχειρηματικό μοντέλο. Αυτό απαιτεί επενδύσεις στην έρευνα και ανάπτυξη, συνεργασίες με τεχνολογικούς παρόχους και εφαρμογή πολιτικών που ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη. Επιπλέον, η ενίσχυση της εταιρικής κουλτούρας ESG θα πρέπει να είναι προτεραιότητα, με την εκπαίδευση του προσωπικού και τη θέσπιση κινήτρων που ενθαρρύνουν τη βιώσιμη συμπεριφορά.

Η βελτίωση των σχέσεων με τους επενδυτές και την κοινωνία αποτελεί επίσης βασικό στοιχείο για τη διαμόρφωση ενός επιτυχημένου ESG πλαισίου. Οι εταιρείες που

δημοσιεύουν αναλυτικές αναφορές ESG και τηρούν διεθνή πρότυπα διαφάνειας επιτυγχάνουν καλύτερη επικοινωνία με τους επενδυτές τους, ενισχύοντας τη φήμη τους και βελτιώνοντας τις σχέσεις τους με τις χρηματαγορές. Παράλληλα, η συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες και η στήριξη κοινωνικών πρωτοβουλιών αυξάνει την κοινωνική αποδοχή και συμβάλλει στην ομαλή λειτουργία των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων.

Συνοψίζοντας, το ESG δεν αποτελεί απλώς μια τάση αλλά έναν στρατηγικό πυλώνα για την επιτυχία των ναυτιλιακών εταιρειών. Η ανάγκη για περιβαλλοντική συμμόρφωση, η βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών και η ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης είναι καθοριστικής σημασίας για τη βιωσιμότητα του κλάδου. Οι επιχειρήσεις που θα προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις θα αποκτήσουν σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, διασφαλίζοντας την ανάπτυξή τους σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Η επένδυση σε ESG στρατηγικές δεν αποτελεί απλώς μία νομική υποχρέωση, αλλά μία ευκαιρία για καινοτομία, ανάπτυξη και μακροπρόθεσμη επιτυχία στη διεθνή ναυτιλιακή βιομηχανία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Άρθρα

- Ahmad, H., Yaqub, M., & Lee, S. H. (2023). Environmental-, social-, and governance-related factors for business investment and sustainability: A scientometric review of global trends. *Environmental Development and Sustainability*, 23(11), 1–23. <https://doi.org/10.1007/s10668-023-02921-x>
- Balios, D., Eriotis N., Naoum, V.C., [Vasiliou](#) D. (2020), “Sticky behaviour of selling, general, and administrative costs and earnings management practices: an international comparative perspective”. *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 12 Issue: 3-4. [10.1504/IJMFA.2020.10034640](https://doi.org/10.1504/IJMFA.2020.10034640)
- Buhagiar, P. A. (2023). Exploring ESG perceptions among maritime stakeholders: opportunities, challenges, and implications. *University of Malta*. Retrieved from um.edu.mt
- Brunaldi, V. O., & Neto, M. G. (2022). Endoscopic sleeve gastropasty: A narrative review on historical evolution, physiology, outcomes, and future standpoints. *Chinese Medical Journal*, 135(7), 774–778. <https://doi.org/10.1097/CM9.0000000000002098>
- Cohen, S., Naoum, V. C. and O. Vlismas, (2014), “Intellectual Capital, Strategy and Financial Crisis from a SMEs Perspective”, *Journal of Intellectual Capital* 15 (2): 294-315.
- Dmuchowski, P., Dmuchowski, W., Baczewska-Dąbrowska, A. H., & Gworek, B. (2023). Environmental, social, and governance (ESG) model; impacts and sustainable investment - Global trends and Poland's perspective. *Journal of Environmental Management*, 329, 117023. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2022.117023>
- Habib, A. M., & Mourad, N. (2023). The Influence of Environmental, Social, and Governance (ESG) Practices on US Firms' Performance: Evidence from the Coronavirus Crisis. *Journal of Knowledge Economy*, 23, 1–22. <https://doi.org/10.1007/s13132-023-01278-w>

- Jaitley, S., & Johansen, K. A. (2024). How ESG performance affects corporate financial performance: An empirical study of the shipping sector. *BI Norwegian Business School*. Retrieved from biopen.bi.no
- Karatzimas S., Naoum V.C. and Narbón-Perpiñá I. (2022), “Municipal cost behavior during financial crisis and financial sustainability periods: Evidence from Spain”, *International Public Management Journal*, 25:6, 862-882. <https://doi.org/10.1080/10967494.2021.1947924>
- Karatzimas S., Naoum V.C. and Seretis P. (2024), “The effect of debt intensity on the asymmetric cost behavior: empirical evidence from local governments”, *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, Vol. 36 No. 4, pp. 514-535
- Kolsi, M. C., Al-Hiyari, A., & Hussainey, K. (2023). Does environmental, social, and governance performance mitigate earnings management practices? Evidence from US commercial banks. *Environmental Science and Pollution Research International*, 30(8), 20386–20401. <https://doi.org/10.1007/s11356-022-23616-2>
- Lee, J., Lee, J., Lee, C., & Kim, Y. (2023). Identifying ESG trends of International container shipping companies using semantic network analysis and multiple case theory. *Sustainability*, 15(10), 5584. <https://doi.org/10.3390/su15105584>
- Liu, Y., Osterrieder, J., Hadji Misheva, B., Koenigstein, N., & Baals, L. (2023). Navigating the Environmental, Social, and Governance (ESG) landscape: Constructing a robust and reliable scoring engine. *Open Research Europe*, 3, 119. <https://doi.org/10.12688/openreseurope.16278.1>
- Martini, A. (2021). Socially responsible investing: From the ethical origins to the sustainable development framework of the European Union. *Environmental Development and Sustainability*, 23(11), 16874–16890. <https://doi.org/10.1007/s10668-021-01375-3>
- Meimaris, I. (2024). ESG reporting in shipping companies. *University of Piraeus*. Retrieved from unipi.gr
- Moschaki, E. (2023). Quality management systems and their effect on ESG principles at the shipping sector. *University of Piraeus*. Retrieved from unipi.gr

- Naoum, V.C., Ntounis D. Papanastasopoulos, G and Vlismas O. (2023), “Asymmetric Cost Behaviour: Theory, Meta-Analysis, and Implications”, *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Forthcoming 53 (2023), Article 100578
- Naoum, V.C., Ntounis D. and Vlismas O. (2023), “Strategy, intellectual capital and operating performance”, *International Journal of Managerial and Financial Accounting*, Vol. 15 Issue: 1. <https://doi.org/10.1504/IJMFA.2023.127526>
- O'Hearn, M., Reedy, J., Robinson, E., Economos, C., Wong, J. B., Sacks, G., & Mozaffarian, D. (2023). Landscape analysis of environmental, social and governance (ESG) investing metrics for consumer nutrition and health in the food and beverage sector. *BMJ Nutrition, Prevention & Health*, 6(2), 139–152. <https://doi.org/10.1136/bmjnp-2022-000600>
- Oliveira, C. J. B., & Gebreyes, W. A. (2022). One Health: Connecting environmental, social and corporate governance (ESG) practices for a better world. *One Health*, 15, 100435. <https://doi.org/10.1016/j.onehlt.2022.100435>
- Park, J., Choi, W., & Jung, S. U. (2022). Exploring trends in environmental, social, and governance themes and their sentimental value over time. *Frontiers in Psychology*, 13, 890435. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.890435>
- Pitsi, A. N. (2024). ESG in shipping and its impact. *University of Piraeus*. Retrieved from unipi.gr
- Psaraftis, H. N. (2016). *Green Maritime Logistics: The Quest for Environmental Sustainability. Transportation Research Part D: Transport and Environment*. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2352146516300497>
- Sommer, M., & Aunøien, K. (2024). Ownership and emissions in shipping. *Norwegian School of Economics*. Retrieved from nhh.no
- Teng, X., Wang, Y., Wang, A., Chang, B. G., & Wu, K. S. (2021). Environmental, social, governance risk and corporate sustainable growth nexus: Quantile regression approach. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(20), 10865. <https://doi.org/10.3390/ijerph182010865>

- Tsatsaronis, M., Syriopoulos, T., & Gavalas, D. (2024). The impact of Corporate Social Responsibility on corporate financial performance: An empirical study on shipping. *Maritime Policy & Management*. Retrieved from tandfonline.com
- Zhang, C., & Chen, D. (2023). Do environmental, social, and governance scores improve green innovation? Empirical evidence from Chinese-listed companies. *PLoS One*, 18(5), e0279220. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0279220>
- Zhu, N., Aryee, E. N. T., Agyemang, A. O., Wiredu, I., Zakari, A., & Agbadzidah, S. Y. (2024). Addressing environment, social and governance (ESG) investment in China: Does board composition and financing decision matter? *Heliyon*, 10(10), e30783. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e30783>

Βιβλία

- Κάντζος, Κ. (2002). *Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων*.
- Stopford, M. (2009). *Maritime Economics* (3rd ed.). Routledge.

Πηγές & Reports

- International Maritime Organization (IMO). (2020). *Sustainability Trends in Shipping*.
- Lloyd's Register. (2019). *Sustainability Trends in Shipping*.